

Τ.Ε.Ι. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:

«ΑΝΕΡΓΙΑ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ. ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ
ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ. ΜΕΛΕΤΗ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΔΗΜΩΝ ΚΑΛΙΘΕΑΣ, ΖΩΓΡΑΦΟΥ &
ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ Ν. ΑΤΤΙΚΗΣ»

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ: ΓΥΡΝΑ ΑΡΓΥΡΩ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: Κ. ΜΑΚΡΗΣ ΗΛΙΑΣ

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2007

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω όσους με διάφορους τρόπους βοήθησαν στην ολοκλήρωση της πτυχιακής εργασίας μου: τους αρμόδιους φορείς των Δήμων Καλλιθέας, Ζωγράφου και Περιστερίου για τα στοιχεία που μου προσκόμισαν, και ιδιαίτερα τον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Ηλία Μακρή για την πολύτιμη καθοδήγηση που μου πρόσφερε.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	1
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	5
ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	6
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1:	
ΑΝΕΡΓΙΑ.....	8
1.1. Ορισμός και είδη Ανεργίας.....	8
1.2. Αίτια Ανεργίας.....	9
1.3. Χαρακτηριστικά της εργασίας και Επιπτώσεις της Ανεργίας.....	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2:	
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ.....	15
2.1. τα προβλήματα των αγορών εργασίας.....	15
2.2. Ιστορικό της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση.....	15
2.3. Η διαδικασία του Λουξεμβούργου.....	16
2.4. Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση.....	17
2.5. Οι τέσσερις πυλώνες των κατευθυντηρίων γραμμών για την απασχόληση.....	17
2.6. Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας.....	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3:	
Η ΑΝΕΡΓΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	21
3.1. Γενικά.....	21
3.2. Η Υφιστάμενη Κατάσταση στην Αγορά Εργασίας της Ελλάδας.....	22
3.2.1. Απασχόληση κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας (Σύνολο χώρας).....	23
3.2.2 Ανεργία κατά ηλικία και φύλο(Σύνολο Χώρας).....	25
3.2.3 Άνεργοι κατά επίπεδο εκπαίδευσης(Σύνολο χώρας).....	26
3.2.4 Άνεργοι κατά διάρκεια χρόνου ανεργίας(Σύνολο χώρας).....	27
3.2.5. Η Ανεργία στις Περιφέρειες της χώρας.....	29
3.3. Κοινοτικοί πόροι προς την Ελλάδα για την περίοδο 2000-2006 και αντιμετώπιση της ανεργίας.....	30
3.3.1. Η Κοινοτική Πρωτοβουλία equal.....	32
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4:	
Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ.....	34
4.1. Γενικά.....	34
4.2. ΟΤΑ και η σημασία τους στην ενίσχυση της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση.....	34

4.2.1. Τοπικά Σχέδια Δράσης για την Απασχόληση.....	35
4.2.2. Τοπικά Σύμφωνα Απασχόλησης.....	36
4.2.3 Αναπτυξιακές Συμπράξεις.....	37
4.3. Τοπική Αυτοδιοίκηση –ΟΑΕΔ.....	38
4.4. Η Τ.Α μπορεί να συμβάλει στην κατάρτιση και στις πολιτικές απασχόλησης.....	39
4.5. Η Τ.Α μπορεί να συμβάλει στην Αγροτική και Αστική ανάπτυξη.....	40
4.6. Τοπική Αυτοδιοίκηση και ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας.....	40

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5:

Η ΑΝΕΡΓΙΑ ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ,

ΖΩΓΡΑΦΟΥ, ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ.....

5.1 Γενικά.....	42
5.2. Χαρακτηριστικά του Δήμου Καλλιθέας.....	43
5.3. Εργατικό δυναμικό Δήμου Καλλιθέας.....	43
5.3.1. Σύνθεση της απασχόλησης κατά ηλικία και φύλο Δήμου Καλλιθέας.....	45
5.3.2. Απασχόληση κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας Δ. Καλλιθέας....	45
5.3.3. Σύνθεση της ανεργίας κατά φύλο και ηλικία Δ. Καλλιθέας.....	47
5.3.4. Μακροχρόνια άνεργοι - Νέοι άνεργοι Δ. Καλλιθέας.....	49
5.4. Μέτρα για την Καταπολέμηση της Ανεργίας και την Προώθηση της Απασχόλησης Δήμου Καλλιθέας.....	50
5.4.1. ΚΕΚ Δήμου Καλλιθέας.....	50
5.4.2. Κ.Π.Ν Δήμου Καλλιθέας.....	53
5.4.3. Υπηρεσίες για την Προώθηση της Απασχόλησης και την Προώθηση των Ίσων Ευκαιριών Δ. Καλλιθέας.....	56
5.5. Χαρακτηριστικά του Δήμου Ζωγράφου.....	57
5.6. Εργατικό Δυναμικό Δήμου Ζωγράφου.....	57
5.6.1. Απασχόληση κατά ηλικία φύλο Δ. Ζωγράφου.....	58
5.6.2. Απασχόληση κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας Δ. Ζωγράφου.....	59
5.6.3. Ανεργία κατά ηλικία και φύλο Δ. Ζωγράφου.....	61
5.6.4. Μακροχρόνια άνεργοι- Νέοι άνεργοι Δ. Ζωγράφου.....	62
5.7. Μέτρα για την Καταπολέμηση της Ανεργίας και την Προώθηση της Απασχόλησης Δήμου Ζωγράφου.....	64
5.7.1. Κ.Ε.Κ «Ηριδανός» Δήμου Ζωγράφου.....	64
5.7.1.1. Υλοποιηθέντα προγράμματα του ΚΕΚ.....	66
5.7.2. Δημοτική Επιχείρηση Ανάπτυξης Δήμου Ζωγράφου.....	67
5.8. Χαρακτηριστικά του Δήμου Περιστερίου.....	70
5.9. Εργατικό Δυναμικό Δήμου Περιστερίου.....	70
5.9.1. Απασχόληση κατά ηλικία και φύλο Δ. Περιστερίου.....	71
5.9.2. Απασχόληση κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας Δ. Περιστερίου.....	72
5.9.3 Ανεργία κατά ηλικία και φύλο Δ. Περιστερίου.....	74
5.9.4 Μακροχρόνια άνεργοι - νέοι άνεργοι Δ. Περιστερίου.....	75
5.10. Μέτρα για την Καταπολέμηση της Ανεργίας και την Προώθηση της Απασχόλησης Δήμου Περιστερίου.....	77
5.10.1. Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων.....	77
5.10.2. Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία Δήμου Περιστερίου.....	78

5.10.3. Δημοτική Αναπτυξιακή Εταιρεία Δήμου Περιστερίου.....	78
5.10.4. Υλοποίηση Ευρωπαϊκού Προγράμματος «Ολοκληρωμένων Δράσεων Αστικής Ανάπτυξης».....	79
5.10.5. Πρόγραμμα Νέων Θέσεων Εργασίας (Ν.Θ.Ε) στα πλαίσια Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Δ. Περιστερίου.....	79
5.11. Συγκρίσεις στατιστικών στοιχείων.....	80
5.11.1. Σύγκριση στατιστικών στοιχείων ανεργίας μεταξύ των Δήμων.....	80
5.11.2. Σύγκριση των στατιστικών στοιχείων της ανεργίας των Δήμων με το σύνολο της χώρας.....	83
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ.....	86
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ -ΠΗΓΕΣ.....	88
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	89
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.....	90

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

- ΑΜΕΑ** : Άτομα Με Ειδικές Ανάγκες
Γ.Γ.Ε.Ε : Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων
Ε.Ε : Ευρωπαϊκή Ένωση
Ε.Γ.Τ.Π.Ε : Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων
Ε.Κ.Τ : Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
Ε.Τ.Π.Α : Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
Ε.Π : Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ε.Σ.Α : Ευρωπαϊκή Στρατηγική Απασχόλησης
Κ.Ε.Ε : Κέντρο Εκπαίδευσης Ενηλίκων
Κ.Ε.Κ : Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης
Κ.Ε.Θ.Ι : Κέντρο Έρευνας για Θέματα Ισότητας
Κ.Π.Α : Κέντρο Προώθησης της Απασχόλησης
Κ.Π.Ν : Κέντρο Πληροφόρησης Νέων
Ν.Π.Ι.Δ : Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου
Ο.Α.Ε.Δ : Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού
Ο.Κ.Ε : Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή
Ο.Ν.Ε. : Οικονομική Νομισματική Ένωση
Ο.Τ.Α : Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Π.Ε.Π : Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Τ.Α : Τοπική Αυτοδιοίκηση
Τ.Σ.Α : Τοπικά Σύμφωνα Απασχόλησης
Τ.Σ.Δ : Τοπικό Σχέδιο Δράσης

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Με την παρούσα εργασία γίνεται μια προσπάθεια ανάλυσης του φαινομένου της ανεργίας, το οποίο αποτελεί ένα από σημαντικότερα προβλήματα που απασχολούν τις σημερινές κοινωνίες. Αντικείμενο έρευνας θα αποτελέσουν οι περιπτώσεις των Δήμων Καλλιθέας, Ζωγράφου και Περιστερίου του Νομού Αττικής. Σκοπός της εργασίας μας είναι να δούμε τις διαστάσεις του φαινομένου στις μικρές τοπικές κοινωνίες και τη συμβολή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην καταπολέμηση της ανεργίας και στην προώθηση της απασχόλησης.

Η εργασία αποτελείται από πέντε κεφάλαια:

Στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας γίνεται αναφορά γύρω από τον ορισμό της έννοιας ανεργίας, τις αιτίες ύπαρξης της καθώς και τις επιπτώσεις της στον άνθρωπο και την κοινωνία.

Στο δεύτερο κεφάλαιο αναφέρεται η ευρωπαϊκή στρατηγική για την απασχόληση.

Στο τρίτο κεφάλαιο αναλύεται η ανεργία γενικά στην ελληνική αγορά εργασίας και αναφέρονται οι κοινοτικοί πόροι της Ελλάδας για την περίοδο 2000-2006 για την αντιμετώπιση της ανεργίας.

Στο τέταρτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στο ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στα θέματα της απασχόλησης και στην καταπολέμηση της ανεργίας.

Στο πέμπτο κεφάλαιο το οποίο αποτελεί και το πρακτικό μέρος της εργασίας, αναλύεται το πρόβλημα της ανεργίας στους τρεις δήμους του Λεκανοπεδίου, αλλά και τα μέτρα και οι πολιτικές που εφαρμόζονται για την αντιμετώπιση της ανεργίας σε τοπικό επίπεδο.

Τα στοιχεία της εργασίας συγκεντρώθηκαν μέσω των επίσημων ιστοσελίδων που διαθέτουν οι Δήμοι και η ΕΣΥΕ στο διαδίκτυο, αλλά και στοιχεία κατόπιν συνομιλίας με τους αρμόδιους των Δημοτικών επιχειρήσεων (ΚΕΚ, ΚΠΝ, κλπ) των Δήμων.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η πρόοδος και η ευημερία κάθε ανθρώπου και κοινωνικού συνόλου οφείλεται στην εργασία, που αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα, αλλά και βασικό καθήκον και απαραίτητη προϋπόθεση για την ομαλή ένταξη του ανθρώπου στο κοινωνικό σύνολο. Δυστυχώς, όμως, το δικαίωμα αυτό αντιστρατεύεται από την ανεργία, φαινόμενο που παρουσιάζεται, όταν τα εργατικά χέρια πλεονάζουν σε σχέση με τις προσφερόμενες εργασίες.

Η σημερινή εποχή χαρακτηρίζεται από ραγδαίες εξελίξεις σε διεθνές επίπεδο, οι οποίες αφορούν, τόσο τον οικονομικό, όσο και τον κοινωνικό τομέα. Οι ραγδαίες εξελίξεις που είναι χαρακτηριστικό της παγκοσμιοποίησης σε συνδυασμό με την αλματώδη ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών, επιφέρουν σημαντικές αλλαγές στις αγορές εργασίας, περιορίζοντας τις ευκαιρίες απασχόλησης.

Η ανεργία είναι μια πραγματικότητα της σύγχρονης εποχής, πρόκειται για παγκόσμιο φαινόμενο που παρουσιάζει όξυνση, αποτελεί δε ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που καλείται να αντιμετωπίσει σήμερα η Ελλάδα.

Το πρόβλημα της ανεργίας ταλαιπωρεί εκατοντάδες ανθρώπους με δυσάρεστες επιπτώσεις σ' όλους τους τομείς, τόσο για το άτομο, όσο και για το κοινωνικό σύνολο. Η ανεργία επιβαρύνει την θέση των λιγότερο ευνοημένων ατόμων εξαιτίας του αυξημένου ανταγωνισμού στην αγορά εργασίας. Νέοι, γυναίκες, ηλικιωμένοι, άτομα με ειδικές ανάγκες και μετανάστες, αποτελούν τα πρώτα θύματα της αυξημένης ανεργίας.

Το φαινόμενο αυτό μπορεί να αντιμετωπισθεί με την πλήρης και ισότιμη ένταξη των ατόμων στην αγορά εργασίας και την απασχόληση. Για να επιτευχθεί, όμως απαιτείται, ο σχεδιασμός μιας αποτελεσματικής πολιτικής, με σαφή καθορισμό στόχων και συγκεκριμένων προτεραιοτήτων, που να λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και τις οικονομίας, και ειδικότερα της τοπικής οικονομικής ανάπτυξης. Η τοπική αυτοδιοίκηση καλείται εδώ να επιβεβαιώσει το ρόλο της για την υποστήριξη του πολίτη, ενθαρρύνοντας τη βασική δράση κατά της διάκρισης και χαράσσοντας στρατηγική για την καταπολέμηση της ανεργίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΑΝΕΡΓΙΑ

1.1. Ορισμός και Είδη ανεργίας

Κάθε οικονομία έχει ένα ορισμένο μέγεθος πληθυσμού. Για λόγους οικονομικής ανάλυσης ο πληθυσμός διακρίνεται σε οικονομικά ενεργός και σε οικονομικά μη ενεργός. Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός αποτελεί το εργατικό δυναμικό της οικονομίας και περιλαμβάνει τα άτομα εκείνα τα οποία είναι ικανά προς και ταυτόχρονα θέλουν να εργαστούν. Τα άτομα εκείνα τα οποία δεν μπορούν να εργαστούν π.χ. μικρά παιδιά, ηλικιωμένοι, ασθενείς, στρατιώτες, κ.λ.π. δεν ανήκουν στο εργατικό δυναμικό. Επίσης τα άτομα τα οποία μπορούν να εργαστούν, αλλά για διάφορους λόγους δεν θέλουν(άεργοι - π.χ. τεμπέληδες, εισοδηματίες), δεν ανήκουν στο εργατικό δυναμικό. Συνεπώς, τα άτομα τα οποία δεν μπορούν ή δεν θέλουν να εργαστούν αποτελούν τον οικονομικά μη ενεργό πληθυσμό. Το εργατικό δυναμικό χωρίζεται σε δύο κατηγορίες, σε εκείνους οι οποίοι εργάζονται και ονομάζονται απασχολούμενοι και σ' εκείνους οι οποίοι δεν εργάζονται και είναι άνεργοι. Με βάση τις παραπάνω διακρίσεις μπορούμε να δώσουμε του εξής ορισμούς:

Εργατικό δυναμικό είναι το σύνολο των ατόμων τα οποία μπορούν και θέλουν να εργαστούν.

Απασχολούμενοι είναι τα άτομα τα οποία εργάζονται.

Άνεργοι είναι τα άτομα τα οποία μπορούν και θέλουν να εργαστούν, αλλά δεν μπορούν να βρουν απασχόληση.

Η ανεργία λοιπόν, διαφέρει από την αεργία και «είναι η έλλειψη απασχόλησης ή η αδυναμία εξεύρεσης εργασίας από άτομα τα οποία είναι ικανά να εργαστούν και επιθυμούν να εργαστούν»¹.

Είδη ανεργίας

1. Εποχιακή ανεργία : η οποία προέρχεται από τις εποχιακές διακυμάνσεις της απασχόλησης. Πολλές επιχειρήσεις, όπως π.χ. οι αγροτικές και οι τουριστικές, παρουσιάζουν συστηματικές μεταβολές στην παραγωγική τους δραστηριότητα κατά τη διάρκεια του έτους. Οι μεταβολές της παραγωγής συνοδεύονται από αντίστοιχες μεταβολές της απασχόλησης εργατικού δυναμικού και συνεπώς από μεταβολές της ανεργίας. Αυτή η ανεργία ονομάζεται εποχιακή. Χαρακτηριστικό της εποχιακής ανεργίας είναι ότι επαναλαμβάνεται κάθε χρόνο και είναι προσωρινή και μικρής σχετικά διάρκειας.

2. Ανεργία τριβής : Ανεργία τριβής είναι εκείνη η οποία οφείλεται στην αδυναμία της αγοράς εργασίας να απορρόφηση άμεσα ανέργους, παρότι υπάρχουν κενές θέσεις εργασίας, για τις οποίες οι άνεργοι έχουν τα απαραίτητα προσόντα και επαγγελματική εξειδίκευση. Η ανεργία τριβής οφείλεται στην αδυναμία των εργατών να εντοπίσουν αμέσως τις επιχειρήσεις με τις κενές θέσεις εργασίας, και στην αδυναμία των επιχειρήσεων να εντοπίσουν τους άνεργους εργάτες. Επίσης μπορεί να οφείλεται στη

¹ Εγκυκλοπαίδεια : Υδρόγειος, Γενική Ελληνική και Παγκόσμιος, Τόμος Γ', Αθήνα, σελ. 44

γεωγραφική απόσταση μεταξύ της περιοχής όπου υπάρχει ανεργία και αυτής όπου υπάρχει κενές θέσεις εργασίας. Γενικότερα οφείλεται στην έλλειψη ενός αποτελεσματικού συστήματος πληροφοριών για ύπαρξη ανέργων και επιχειρήσεων με κενές θέσεις εργασίας.

3. Διαρθρωτική ανεργία : Όταν σε μια οικονομία υπάρχουν άνεργοι και κενές θέσεις εργασίας, αλλά οι άνεργοι δεν μπορούν να απασχοληθούν στις υπάρχουσες θέσεις, επειδή υπάρχει αναντιστοιχία ανάμεσα στα προσόντα και την ειδικευση των ανέργων και σ' αυτά που απαιτούνται για την κάλυψη των κενών θέσεων, η ανεργία αυτή ονομάζεται διαρθρωτική. Π.χ. είναι δυνατόν σε μια οικονομία να υπάρχει ανεργία μηχανικών και έλλειψη λογιστών, ή να υπάρχει ανεργία για τους βιομηχανικούς εργάτες και έλλειψη ξενοδοχειακών υπαλλήλων. Η διαρθρωτική ανεργία οφείλεται σε τεχνολογικές μεταβολές, ο οποίες δημιουργούν νέα επαγγέλματα και αχρηστεύουν άλλα, σε αλλαγές στη διάρθρωση της ζήτησης, οι οποίες αυξάνουν τη ζήτηση ορισμένων προϊόντων και ταυτόχρονα μειώνουν τη ζήτηση άλλων. Όπως είναι φανερό η διαρθρωτική ανεργία δημιουργείται από τη δυσαναλογία προσφοράς και ζήτησης των διαφόρων ειδικεύσεων. Η μείωση της απαιτεί επανεκπαίδευση των ανέργων ώστε να αποκτήσουν τις ειδικεύσεις στις οποίες υπάρχει έλλειψη. Διαφορετικά, η διαρθρωτική ανεργία μπορεί να είναι μεγάλης διάρκειας.

4. Ανεργία ανεπαρκούς ζήτησης : είναι εκείνη που προέρχεται από την πτώση της οικονομικής δραστηριότητας στις φάσεις της καθόδου και της ύφεσης του οικονομικού κύκλου. Πρόκειται, δηλαδή για αδυναμία της συνολικής ζήτησης της οικονομίας να απορροφήσει τη συνολική προσφορά εργατικού δυναμικού. Η ανεργία αυτή έχει κυκλικό χαρακτήρα, δηλαδή επαναλαμβάνεται και η διάρκεια της εξαρτάται από τη διάρκεια του οικονομικού κύκλου (αναφερόμενη και σαν κυκλική ανεργία).

1.2. Αίτια Ανεργίας

Οι αιτίες όξυνσης του φαινομένου της ανεργίας σχετίζονται με τις επικρατούσες οικονομικές, κοινωνικές, πολιτικές και πολιτιστικές συνθήκες.

Η ανεργία είναι ιστορικό φαινόμενο, αυτό σημαίνει ότι κάνει την εμφάνιση της σε ένα συγκεκριμένο στάδιο της κοινωνικής εξέλιξης, που αυτό δεν είναι άλλο από τον καπιταλισμό. Η ανεργία είναι σύμφυτη του καπιταλιστικού συστήματος, εμφανίζεται σαν αποτέλεσμα μίας δυσαναλογίας ανάμεσα στη ζήτηση εργασίας και την προσφορά εργασίας.

Χαρακτηριστικό του κεφαλαιοκρατικού τρόπου παραγωγής είναι η συσσώρευση κεφαλαίου. Ο Καρλ Μαρξ απέδειξε «ότι η συσσώρευση του κεφαλαίου γίνεται εις βάρος του εργαζόμενου, που το μόνο εμπόρευμα που διαθέτει είναι η εργατική του δύναμη. Αυτή τη δύναμη εκμεταλλεύεται ο καπιταλιστής για να συσσωρεύσει διαρκώς κεφάλαιο για δικό του όφελος, το οποίο επενδύει συνεχώς στην παραγωγική διαδικασία για να παράγει όλο και περισσότερα προϊόντα μεγιστοποιώντας συνεχώς το κέρδος του»².

Σήμερα με την παγκοσμιοποίηση των αγορών (κεφαλαίων, προϊόντων και υπηρεσιών) και των διεθνών συναλλαγών, το κεφάλαιο κυριάρχησε πλήρως στη σύγχρονη εποχή.

² Λεωνίδας Α. Παλακωσταντινίδης, Στρατηγική Οικονομικής & Περιφερειακής Ανάπτυξης, Αθήνα 2003, σελ. 134.

«Η παγκοσμιοποίηση συνιστά ένα από τα πιο σημαντικά εν δυνάμει παγκόσμια οικονομικά φαινόμενα της εποχής μας. Προέκυψε από τη συνεχή και συστηματική συσσώρευση του ιδιωτικού κεφαλαίου σε περιορισμένο αριθμό ανθρώπων. Επιταχύνθηκε από την καταπληκτική εξέλιξη των νέων τεχνολογιών, που διευκόλυναν την πρόσβαση ιδιωτικών κεφαλαίων στις διεθνείς αγορές»³.

«Η παγκοσμιοποίηση των επιχειρήσεων αποτελεί μια επιθετική πολιτική που αποσκοπεί στη μεγιστοποίηση του επιχειρηματικού κέρδους, «κινητήρια δύναμη» της είναι η ανταγωνιστικότητα. Στην προσπάθεια τους τα κράτη έθνη να διατηρήσουν και να βελτιώσουν την ανταγωνιστική τους θέση στην παγκόσμια οικονομική σκηνή, ενθαρρύνουν την παγκοσμιοποίηση και την πολυεθνικοποίηση των εθνικών επιχειρήσεων τους, έστω και στη περίπτωση που κάτι τέτοιο συνεπάγεται μείωση των θέσεων εργασίας. Η ανεργία είναι σε μεγάλο βαθμό αποτέλεσμα των εξελίξεων αυτών. Με όπλο την παγκοσμιοποίηση, οι επιχειρήσεις πιέζουν τα Κράτη-Έθνη σε περιοριστικές πολιτικές προκειμένου να ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητά τους, με αποτέλεσμα να επιδρούν αρνητικά στο κράτος, τον κρατικό προϋπολογισμό και να περιορίζουν το κράτος πρόνοιας. Συρρικνώνοντας τις δημόσιες δαπάνες, ιδιαίτερα εκείνες που απαιτούνται προκειμένου να αντιμετωπισθεί η ανεργία και η στασιμότητα της καταναλωτικής ζήτησης και περιορίζοντας τις κοινωνικές παροχές»⁴.

Με την παγκοσμιοποίηση των αγορών και των επιχειρήσεων, επιτρέπεται η συγκέντρωση εξουσίας στους ισχυρούς, οι δυνάμεις της αγοράς αποκτούν τεράστια δύναμη με αποτέλεσμα να αυξάνονται οι ανισότητες ανάμεσα σε φτωχές και πλούσιες χώρες. Με την παγκοσμιοποίηση, η άμεση επίλυση του προβλήματος της ανεργίας καθίσταται δυσκολότερο εγχείρημα, οι αμοιβές και οι κατακτήσεις γενικότερα και η απασχόληση των εργαζομένων συμπιέζονται προς τα κάτω, ως αποτέλεσμα του ανταγωνισμού με χώρες χαμηλού κόστους εργασίας και με ανεπαρκή συστήματα κοινωνικής προστασίας⁵.

Επιπλέον, ο σκληρός ανταγωνισμός των επιχειρήσεων μέσα στα πλαίσια της ελεύθερης αγοράς, οδηγεί στην επικράτηση μονοπωλίων ή ολιγοπωλίων, με αποτέλεσμα οι μικρές και οι μεσαίες επιχειρήσεις (που για πολλές χώρες αποτελούν τη βάση της οικονομίας του όπως στην Ελλάδα) αδυνατώντας να διατηρήσουν την ανταγωνιστική τους θέση στην αγορά εργασίας, είτε να απορροφούνται ή να συγχωνεύονται από μεγάλες πολυεθνικές επιχειρήσεις, είτε να οδηγούνται στο κλείσιμο, με συνέπεια το πρόβλημα της ανεργίας να παίρνει ακόμη μεγαλύτερες διαστάσεις, και όλο και περισσότεροι άνθρωποι να βιώνουν τα οξύτατα προβλήματα της εισοδηματικής ανεπάρκειας.

Η παγκοσμιοποίηση σε συνδυασμό με τη ραγδαία επιστημονική και τεχνολογική πρόοδος, έχει σαν αποτέλεσμα τη δημιουργία νέων συνθηκών για την απασχόληση, νέα επαγγέλματα και νέες εξειδικεύσεις προκύπτουν από την εφαρμογή των τεχνολογιών. Η ανεργία έχει όλο και περισσότερο διαρθρωτικό χαρακτήρα. Οι σύγχρονες τεχνολογίες εισδύουν σε αντίθεση με το παρελθόν, ταυτόχρονα, σε όλους τους τομείς και κλάδους της οικονομίας, περιορίζοντας έτσι παντού τις θέσεις εργασίας. Οι τεχνολογικές εξελίξεις προσφέρουν νέες δυνατότητες ανάπτυξης στις επιχειρήσεις και ευκαιρίες απασχόλησης σε εξειδικευμένους εργαζόμενους, αλλά περιθωριοποιούν εκείνους από τους εργαζόμενους που δεν προετοιμάστηκαν έγκαιρα στις αλλαγές της τεχνολογίας, ενώ πολλές φορές οι νεοεισερχόμενοι στην αγορά εργασίας δεν είναι πάντα προετοιμασμένοι κατάλληλα.

³ Λεωνίδας Α. Παπακωσταντινίδης, Ευαισθητοποιημένη Τοπική Κοινωνία, Αθήνα 2002, σελ. 66-67

⁴ Παναγιώτης Β. Ρουμελιώτης, Η Πορεία προς την Παγκοσμιοποίηση. Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τον 21^ο Αιώνα, Αθήνα 1996, σελ. 49-56

⁵ βλ. ό.π σελ 488-489

Η εξέλιξη της πληροφορικής και της αυτοματοποίησης των μέσων παραγωγής, αυξάνει την παραγωγική δυναμικότητα, με αποτέλεσμα η συμμετοχή του ανθρώπου να γίνεται όλο και λιγότερο αναγκαία για την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών. Οι μηχανές συνεχών αντικαθιστούν τους εργάτες και μειώνουν αν όχι εξαφανίζουν την χειρωνακτική εργασία. Η αυτοματοποίηση της παραγωγής ευθύνεται σε μεγάλο βαθμό για την ‘‘αχρήστευση’’ πολλών εργαζομένων, αλλά και για τις ανησυχητικές διαστάσεις που έχει πάρει στις μέρες μας το πρόβλημα της ανεργίας.

Ακόμη, η ανεργία είναι αποτέλεσμα των οικονομικών κρίσεων, που κατά καιρούς συμβαίνουν είτε, στο εσωτερικό μιας χώρας,(π.χ κρίση σε περιπτώσεις υπερπαραγωγής σε σχέση με τον πληθυσμό , που οδηγεί στην αδρανοποίηση του κεφαλαίου με αποτέλεσμα να κλείνουν εργοστάσια, να απολύονται εργαζόμενοι) είτε, σε άλλες χώρες, αλλά μέσα στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης των αγορών επηρεάζουν τις οικονομίες όλων των χωρών παγκοσμίως, για παράδειγμα η πετρελαϊκή κρίση του 1973 που είχε επιπτώσεις σε όλες τις διεθνείς αγορές. Σε περιόδους οικονομικής κρίσης υπάρχει έλλειψη επενδύσεων και οικονομική εξάρτηση των λιγότερο αναπτυγμένων χωρών από τις μεγάλες οικονομικές δυνάμεις.

1.3. Χαρακτηριστικά της εργασίας και Επιπτώσεις της ανεργίας

Πριν αναφερθούμε στις επιπτώσεις της ανεργίας, ας δούμε πρώτα τι προσφέρει η εργασία στον άνθρωπο, γιατί οι αρνητικές επιπτώσεις της βασίζονται στις λειτουργίες που εκπληρώνει η εργασία.

Η εργασία είναι μια ανθρώπινη δραστηριότητα η οποία χαρακτηρίζεται από αναγκαιότητα και χρησιμότητα, η οποία συμβάλλει στην ανάπτυξη του ανθρώπου όχι μόνο σωματικά αλλά και ψυχικά. Ως εργασία ορίζεται «κάθε ενσυνείδητη προσπάθεια σωματική και διανοητική, που καταβάλει ο άνθρωπος για την παραγωγή οικονομικών αγαθών, με σκοπό την απόκτηση εισοδήματος για την ικανοποίηση των αναγκών του»⁶.

Η εργασία καθιστά τον άνθρωπο οικονομικά ανεξάρτητο και τον βοηθάει να αποκτήσει μια ξεχωριστή θέση στην κοινωνία, μέσα από την εργασία το άτομο ολοκληρώνει την προσωπική διαδικασία αυτοπραγμάτωσης, η οποία ξεκινάει από τα παιδικά του χρόνια, με την ανιχνεύσει των πρώιμων ακόμα ικανοτήτων του και ολοκληρώνεται στα χρόνια της ενεργούς απασχόλησης, οπότε και αξιοποιεί ή ανακαλύπτει τις πραγματικές του δυνατότητες.

«Τι γίνεται όμως όταν το δικαίωμα στην εργασία δεν ισχύει πια, όταν απαγορεύεται στον άνθρωπο να εκτελέσει το καθήκον το οποίο δίνει πρόσβαση στο δικαίωμα της ζωής, όταν αυτό που είναι επιβεβλημένο καθίσταται αδύνατο:»⁷

⁶ Πηγή: www.anasyntaxi.gr

⁷ Βίβλιαν Φόρεστερ, Η Οικονομική Φρίκη, Αθήνα 1997,σελ. 20

Επιπτώσεις της ανεργίας

Η ανεργία είναι μια από τις δεινότερες καταστάσεις στις οποίες μπορεί να περιέλθει ο άνθρωπος αν δεν έχει άλλους πόρους διαβίωσης εκτός από την εργασία του, και έχει σημαντικές επιπτώσεις τόσο στο άτομο και την οικογένεια του όσο και στο σύνολο της κοινωνίας.

- Κατ' αρχήν το πρόβλημα της ανεργίας είναι αλληλένδετο με το ευρύτερο πρόβλημα της φτώχειας, χωρίς βέβαια να ταυτίζεται με αυτό. Δεδομένου ότι ένα από τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των φτωχών είναι η έλλειψη μόνιμης απασχόλησης και η αβεβαιότητα στην απασχόληση, η πλειονότητα των ανέργων ανήκει στην κατηγορία των φτωχών.
- Η ανεργία, ως αναγκαστική έξοδος από το χώρο της απασχόλησης, για πολλούς ανθρώπους σημαίνει μια δραστική μείωση του εισοδήματος καθώς και στέρηση της δυνατότητας να διαδραματίσουν κοινωνικά αποδεκτούς ρόλους. Πρέπει να επισημάνουμε ότι εφ' όσον βασική αξία της κοινωνίας είναι η οικονομική ανεξαρτησία και τα πάντα κινούνται γύρω από το χρήμα, το οποίο είναι το μέσο και η δύναμη, για να επιβιώσει ο άνθρωπος και αποκτήσει ότι επιθυμεί. Η ανεργία, ως απώλεια του εισοδήματος καθώς και ως στέρηση των οικονομικών αγαθών και του κοινωνικού κύρους που παρέχει η εργασία, θεωρείται σοβαρή αιτία ψυχολογικών διαταραχών⁸.
- Η ανεργία προκαλεί στο άτομο άγχος και ανασφάλεια για το μέλλον, ο άνθρωπος εξουθενώνεται ψυχικά από τις προσπάθειες που καταβάλλει, να σχεδιάσει την αντιμετώπιση του προβλήματος της επιβίωσης.
- Δεν ικανοποιείται η έμφυτη τάση του ανθρώπου για δημιουργία και τρέφεται το συναίσθημα μειονεξίας απέναντι σ' εκείνους που παράγουν έργο.
- Οι αλλαγές στον τρόπο ζωής λόγω απώλειας εισοδήματος επιτείνουν την αποξένωση, μεταξύ άλλων και λόγω παραίτησης από δαπανηρές μορφές ψυχαγωγίας, αλλά και απομάκρυνσης από τις κοινωνικές συναναστροφές. Επιτείνονται δηλαδή τα συναισθήματα μοναξιάς και απομόνωσης.
- Ο άνεργος βλέποντας τους άλλους να έχουν τα πάντα και ο ίδιος να αδυνατεί να αντιμετωπίσει ακόμα και τις καθημερινές του ανάγκες (τροφή, στέγη, ένδυση) αισθάνεται μίσος κι αποστροφή, θλίψη και απογοήτευση. Η ανεργία προκαλεί συναισθηματική γήρανση και τάση φυγής από ένα κόσμο άδικο και απάνθρωπο (κατάθλιψη, αλκοολισμός, ναρκωτικά, αυτοκτονίες).
- Τα παραπάνω οδηγούν σε κρίση της οικογένειας. Σύμφωνα με μελέτες η ανεργία οδηγεί σε αδυναμία οργάνωσης της οικογενειακής ζωής, και αυξάνει τις πιθανότητες ενδοοικογενειακών εντάσεων, κακοποίησης, διαζυγίων⁹.
- Η ανεργία ωθεί τις συζύγους των ανέργων στην εργασία, γεγονός που αντιστρέφει τους κοινωνικούς ρόλους των συζύγων, οδηγώντας συχνά σε απώλεια του κύρους, του σεβασμού, αλλά και υπονόμηση της θέσης του συζύγου ως οικογενειάρχη.
- Ο άνεργος αδυνατώντας να προσαρμοστεί στη νέα κατάσταση της ζωής του, μπαίνει στο περιθώριο της κοινωνίας, με αποτέλεσμα να αυξάνεται ο κίνδυνος να αναζητήσει αλλού διεξόδους για να επιβιώσει. Η ανεργία

⁸ Πηγή: www.anasyntaxi.gr

⁹ βλ. ό.π

στρέφει πολλούς ανθρώπους στην παρανομία. Οι άνθρωποι καταφεύγουν σε δευτερεύουσες δραστηριότητες, όπως διακίνηση ναρκωτικών, κλοπές, ληστείες τραπεζών, μικρεμπόριο του δρόμου, για να αντιμετωπίσουν το οικονομικό τους πρόβλημα και να μπορέσουν να επιβιώσουν, δραστηριότητες που οδηγούν παράλληλα, και στην αύξηση της βίας και της εγκληματικότητας σε μία κοινωνία»¹⁰. Οι άνεργοι γίνονται δηλαδή περιθωριακά άτομα, αμφισβητώντας ηθικές αξίες και ιδανικά, με αποτέλεσμα να απειλούνται όχι μόνο από τον αποκλεισμό τους από την αγορά εργασίας αλλά και με κοινωνικό αποκλεισμό.

- Η ανεργία δημιουργεί αγανάκτηση στους ανθρώπους που δεν βρίσκουν εργασία και όσο και να «παλεύουν» μένουν στο περιθώριο της κοινωνίας, χωρίς να μπορούν να παρέχουν στους ίδιους, στα παιδιά τους και στην οικογένεια τους τα απαραίτητα και αυτά που κάθε άνθρωπος αξίζει και πρέπει να έχει (στέγη, φαγητό, σπουδές, ψυχαγωγία κ.α.) ή δεν μπορούν να αποκτήσουν παιδιά, επειδή, πώς να δημιουργήσεις οικογένεια χωρίς δουλειά! Συχνά ακούμε δίπλα μας ανθρώπους να λένε «δεν μπορώ να παντρευτώ ή δεν μπορώ να αποκτήσω παιδί, επειδή δεν έχω δουλειά ή δεν είμαι σίγουρος για την δουλειά μου». Η ανεργία μπορεί να θεωρηθεί αιτία υπογεννητικότητας σε μια χώρα .
- Ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα της ανεργίας είναι ότι, σπέρνει απογοήτευση στους νέους, που από τα πρώτα χρόνια της παραγωγικής τους ηλικίας εισπράττουν την άρνηση. «Νέοι που από τα παιδικά του ακόμα χρόνια, ξεκινώντας από το σχολείο προσπαθούν να αποκτήσουν δεξιότητες που θα τους εξασφαλίσουν στο μέλλον μια εργασία, στο τέλος όμως της εκπαίδευσης τους, διαθέτουν ανεπαρκή προσόντα τα οποία δεν ανταποκρίνονται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας και μια αγορά εργασίας που δεν καταφέρνει να τους παρέχει, ούτε την εργασιακή εμπειρία που είναι απαραίτητη για την μελλοντική τους σταδιοδρομία»¹¹. Η ανεργία των νέων διαμορφώνει μια ψυχολογία αρχικής απογοήτευσης με αποτέλεσμα, οι νέοι να οδηγούνται στο περιθώριο της κοινωνίας, χωρίς καν να τους δοθεί η δυνατότητα να ανακαλύψουν τις πραγματικές τους ικανότητες, στερώντας τους τη δυνατότητα μιας ισορροπημένης κοινωνικής και προσωπικής ζωής.
- Η ανεργία εμποδίζει την ανάπτυξη των πνευματικών δυνάμεων και οδηγεί στο πρόωρο μαρασμό του νεανικού ενθουσιασμού. Οι νέοι χάνουν τη διάθεση ν' ασχοληθούν με την τροφή του πνεύματος και την καλλιέργεια της ψυχής (λογοτεχνία, θέατρο, μουσική, χορό, ταξίδια). Κι αν ακόμα έχουν το χρόνο, δεν έχουν τη διάθεση ν' ασχοληθούν με τον εσωτερικό τους "είναι" να μάθουν που είναι και τι θέλουν. Δεν έχουν τη ψυχική δύναμη να κάνουν μια αυτοκριτική και αυτοέλεγχο, επομένως, δεν προβαίνουν σε καμία βελτίωση του εαυτού τους, αφού δεν τους δίδεται ευκαιρία να εντοπίσουν τις ελλείψεις και τα ελαττώματα τους. Η ανεργία δηλαδή εμποδίζει την ολοκλήρωση της προσωπικότητας των νέων, συμβάλει στον πρόωρο μαρασμό του νεανικού ενθουσιασμού, στην αχρήστευση του ακμαιότατου δυναμικού της χώρας¹².
- Επιπλέον, η ανεργία έχει άμεσο και έμμεσο οικονομικό κόστος για μια κοινωνία. Το άμεσο οικονομικό κόστος σχετίζεται με το ποσό των χρημάτων που η κοινωνία καταβάλλει είτε για την ένταξη του ανέργου στην

¹⁰ Βίβιαν Φόρεστερ, Η Οικονομική Φρίκη, Αθήνα 1997,σελ.162

¹¹ Πηγή: www.anasyntaxi.gr

¹² Βίβιαν Φόρεστερ, Η Οικονομική Φρίκη, Αθήνα 1997, σελ. 102-109

αγορά εργασίας είτε για την αναπλήρωση μέρους του εισοδήματος του ανέργου με την μορφή επιδόματος. Το έμμεσο οικονομικό κόστος σχετίζεται με τη διαφυγή του προϊόντος δηλαδή στο προϊόν που θα παραγόταν αν δεν υπήρχε ανεργία.

- Το πρόβλημα της ανεργίας δεν είναι μόνο πρόβλημα των ανέργων αλλά και όλων των εργαζομένων συνολικά. Η ανεργία και η αβεβαιότητα της εργασίας φοβίζει όσους έχουν ακόμα δουλειά, η απειλή της απόλυσης και η σκέψη του εργαζόμενου ότι θα βρεθεί στη θέση του ανέργου, αμβλύνει τα κριτήρια αξιολόγησης της εργασίας από τον εργαζόμενο και υποβαθμίζει τις αξιώσεις του, εξαναγκάζοντας τον να υπογράψει εργασιακές συμβάσεις με όρους του κάθε επιχειρηματία, απλά και μόνο για να έχει μία δουλειά που τις περισσότερες φορές δεν είναι αντάξια των προσδοκιών του αλλά και των προσόντων του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

2.1. Τα προβλήματα των αγορών εργασίας

Στη δεκαετία του '90 τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. ήρθάν να αντιμετωπίσουν έντονα προβλήματα στις αγορές εργασίας¹³.

-Όλο και περισσότεροι άνθρωποι παραμένουν μακροχρόνια άνεργοι, ενώ αρκετοί μέσω της εργασίας τους δεν μπορούσαν να βελτιώσουν το επίπεδο διαβίωσης τους.

-Το 50% του ανέργου πληθυσμού της ευρωπαϊκής ένωσης παραμένει χωρίς εργασία για ένα χρονικό διάστημα που υπερβαίνει τους 12 μήνες

-Ενώ το 1/3 των ανέργων παραμένει χωρίς εργασία πάνω από δύο έτη.

Οι ευρωπαίοι ηγέτες βρέθηκαν αντιμέτωποι με τα στατιστικά στοιχεία της ανεργίας του 1994 : 11% του συνολικού εργατικού δυναμικού των χωρών της Κοινότητας κατεγράφησαν ως άνεργοι, ενώ στην Ισπανία το αντίστοιχο ποσοστό έφθανε στο ύψος του 23,8% .

«Λόγω των ανελλειπών προβλημάτων στον τομέα της απασχόληση, ανάγκασε την Ευρωπαϊκή Ένωση να προβεί σε ορισμένες κινήσεις προκειμένου να ενθαρρύνει την απορρόφηση ανέργων και να προετοιμάσει καλύτερα τους εργαζόμενους για τις επερχόμενες διαρθρωτικές αλλαγές. Συγκεκριμένα μετά το 1993, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει μία στρατηγική και μια σειρά μέτρων για την αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προβλημάτων στον τομέα της απασχόλησης»¹⁴.

2.2. Ιστορικό της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση

Οι κυριότεροι σταθμοί στη διαδρομή προς την Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση είναι¹⁵ :

- Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών το Δεκέμβριο του 1993 υιοθέτησε, με τη μορφή «Λευκής Βίβλου» για την ανάπτυξη, την ανταγωνιστικότητα και την απασχόληση που από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σχέδιο δράσης με στόχο την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής οικονομίας και την ουσιώδη μείωση του αριθμού των ανέργων, κυρίως μέσω ειδικών δράσεων σε κοινοτικό επίπεδο, όπως την επιταχυνόμενη υλοποίηση των διευρωπαϊκών δικτύων στον τομέα των μεταφορών και της ενέργειας καθώς και την ανάπτυξη των υποδομών στο τομέα της πληροφορικής.
- Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Essen το Δεκέμβριο του 1994 προσδιόρισε ορισμένο αριθμό τομέων δράσης κατά προτεραιότητα, για την επίλυση των διαρθρωτικών προβλημάτων της απασχόλησης και ζήτησε από τα κράτη-μέλη

¹³ ΙΣΤΑΜΕ, Οι δρόμοι της ΟΝΕ, ΟΝΕ και Απασχόληση, Αθήνα 2000, σελ. 75

¹⁴ Παναγιώτης Β. Ρουμελιώτης, Η Πορεία προς την Παγκοσμιοποίηση. Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τον 21^ο Αιώνα, Αθήνα 1996, σελ 314-315

¹⁵ Πηγή: www.europa.eu

να εντάξουν αυτές τις συστάσεις σε πολυετή προγράμματα. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Essen αναγόρευσε την απασχόληση σε ζήτημα κοινού ενδιαφέροντος.

- Η απόφαση του Συμβουλίου της 20^{ης} Δεκεμβρίου 1996 δημιούργησε μια μόνιμη Επιτροπή Απασχόλησης και Αγοράς Εργασίας.
- Η ψήφιση της συνθήκης του Άμστερνταμ (Οκτώβριος 1997) η οποία αφιερώνει ειδικό κεφάλαιο στην απασχόληση, αποτέλεσε αποφασιστικό σημείο καμπής στην Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση.

Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση έχει την αφετηρία της στο Νοέμβριο του 1997 και συγκεκριμένα στην ειδική Σύνοδο για την απασχόληση του Λουξεμβούργου¹⁶.

2.3. Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση (ΕΣΑ)

«Στο τομέα της Απασχόληση, η Ε.Ε. δεν υποχρεώνει τα κράτη-μέλη να υιοθετήσουν ειδικά μέτρα και πολιτικές έτσι ώστε να πετύχουν συγκεκριμένους στόχους. Με άλλα λόγια δεν υφίσταται κοινή Ευρωπαϊκή Πολιτική για την Απασχόληση, όπως συμβαίνει σε άλλους τομείς πολιτικής π.χ. γεωργία. Παρ' όλα αυτά, από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για την απασχόληση που έγινε στο Λουξεμβούργο το 1997, η Ευρωπαϊκή Ένωση, έχει υιοθετήσει μια συγκεκριμένη Ευρωπαϊκή Στρατηγική Απασχόλησης(ΕΣΑ). Η ΕΣΑ, μεταξύ άλλων λαμβάνει υπόψη το άρθρο 125 της Συνθήκης που καθιέρωσε την Κοινότητα, το οποίο δηλώνει ότι τα κράτη –μέλη και η Κοινότητα θα εργαστούν για την ανάπτυξη μιας συντονισμένης στρατηγικής για την απασχόληση και ειδικά, για την προώθηση ενός ειδικευμένου, καταρτισμένου και κατάλληλου εργατικού δυναμικού και αγορών εργασίας, που να ανταποκρίνονται στην οικονομική αλλαγή»¹⁷.

Η ΕΣΑ έχει τέσσερις στοχεύσεις:

- Την παροχή της δυνατότητας σε περισσότερους ανέργους να επιστρέψουν στην εργασία.
- Τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και την πρόληψη της ανεργίας.
- Την επιβοήθηση επιχειρήσεων και ατόμων να προσαρμοσθούν στις αλλαγές και
- Την επιβεβαίωση ότι σ' όλους παρέχονται ίσες ευκαιρίες για δουλειά και πρόοδο.

---

¹⁷Πηγή: www.europa.eu

2.4. Η διαδικασία του Λουξεμβούργου

Η απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Essen και οι ρυθμίσεις της συνθήκης του Άμστερνταμ για την απασχόληση, κλείνουν τον πρώτο κύκλο της χάραξης της Ευρωπαϊκής Πολιτικής για την απασχόληση. Από το ευρωπαϊκό συμβούλιο του Λουξεμβούργου αρχίζει ο δεύτερος κύκλος που ονομάζεται «διαδικασία του Λουξεμβούργου» και αποτελεί και το κεντρικό χαρακτηριστικό της ΕΣΑ, και περιλαμβάνει¹⁸ :

- Κάθε χρόνο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει, και το Συμβούλιο Υπουργών εγκρίνει Κατευθυντήριες Γραμμές, όπου αναφέρονται οι κοινές προτεραιότητες της πολιτικής απασχόλησης σε όλα τα Κράτη-Μέλη.
- Στη συνέχεια, τα Κράτη-Μέλη επεξεργάζονται και καταθέτουν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Εθνικά Σχέδια Δράσης, όπου περιγράφονται η πρακτική εφαρμογή των κατευθυντηρίων γραμμών σε κάθε κράτος-μέλος.
- Κατόπιν, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Συμβούλιο Υπουργών εξετάζουν από κοινού τα Εθνικά Σχέδια Δράσης και δημοσιεύουν μια κοινή Έκθεση για την απασχόληση
- Τέλος, το Συμβούλιο Υπουργών μπορεί να ανακοινώσει Ειδικές Συστάσεις για κάθε κράτος-μέλος, ούτως ώστε να συμπληρώσουν τις Κατευθυντήριες Γραμμές για την απασχόληση.

2.5. Οι Τέσσερις Πυλώνες των Κατευθυντηρίων Γραμμών για την Απασχόληση

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Λουξεμβούργου το Νοέμβριο του 1997, ενέκρινε το πρώτο σετ Κατευθυντηρίων γραμμών για την απασχόληση. Οι κατευθυντήριες γραμμές παρουσιάστηκαν κάτω από τέσσερα ολοκληρωμένα stands ενεργειών, οι επονομαζόμενοι πυλώνες των κατευθυντηρίων γραμμών για την απασχόληση¹⁹.

▪ Απασχολησιμότητα (employability) :

Λέγοντας «απασχολησιμότητα» εννοούμε την βελτίωση της δυνατότητας ενός ατόμου να διεκδικήσει με πιθανότητες επιτυχίας μια θέση στην αγορά εργασίας :

Στοχεύει :

- Στην καταπολέμηση της μακροχρόνιας ανεργίας και της ανεργίας των νέων.
- Στον εκσυγχρονισμό των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης,

¹⁸ ΙΣΤΑΜΕ, Οι Δρόμοι της ΟΝΕ, ΟΝΕ και Απασχόληση, Αθήνα 2000, σελ. 53

¹⁹ Πηγή: www.ande.isma.iv/gr

- Στην ενεργό παρακολούθηση των ανέργων προτείνοντας τους μια εναλλακτική λύση στον τομέα της κατάρτισης τους ή της απασχόλησης(μετά 6 μήνες για τους νέους ανέργους και 12 μήνες για τους μακροχρόνιους).
  - Μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης της σχολικής φοίτησης κατά 50%.
  - Καθώς και εγκατάσταση μιας συμφωνίας πλαισίου μεταξύ εργοδοσίας και κοινωνικών εταίρων για το άνοιγμα των επιχειρήσεων στην κατάρτιση και την απόκτηση εμπειρίας.
- **Επιχειρηματικότητα (entrepreneurship) :**

Λέγοντας «επιχειρηματικότητα» εννοούμε την ενθάρρυνση καλλιέργειας επιχειρηματικού πνεύματος και τη διευκόλυνση της δημιουργίας και λειτουργίας μιας επιχείρησης και την απασχόληση ατόμων μέσα σε αυτή.

Στοχεύει :

- Στη διευκόλυνση της έναρξης και λειτουργίας των επιχειρήσεων.
- Τη διευκόλυνση της μετάβασης στην ανεξάρτητη απασχόληση και τη δημιουργία μικρών επιχειρήσεων.
- Την ανάπτυξη αγορών κεφαλαίου υψηλού επιχειρηματικού κινδύνου
- Την διαμόρφωση του φορολογικού συστήματος σε περισσότερο φιλικό προς την εργασία.

▪ **Προσαρμοστικότητα (adaptability) :**

Λέγοντας «προσαρμοστικότητα» εννοούμε την ανάπτυξη νέων ευέλικτων τρόπων εργασίας που συνδυάζουν την ασφάλεια των εργαζομένων με την ευελιξία των επιχειρήσεων

Στοχεύει :

- Τον εκσυγχρονισμό της οργάνωσης και της ευελιξίας της εργασίας.
- Την υποστήριξη προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης εντός των επιχειρήσεων.
- Τη δημιουργία βιώσιμων θέσεων εργασίας και την αποτελεσματική λειτουργία της αγοράς εργασίας.

▪ **Ίσες ευκαιρίες (equal opportunities):**

Λέγοντας «ίσες ευκαιρίες» εννοούμε ισότητα στην πρόσβαση στην εργασία και ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών.

Στοχεύει :

- Την καταπολέμηση των διαφορών μεταξύ ανδρών και γυναικών
- Το συνδυασμό επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής .
- Τη διευκόλυνση της επιστροφής στην εργασία

- Την προώθηση της ενσωμάτωσης των ατόμων με ιδιαιτερότητες στην επαγγελματική ζωή.

Τα Κράτη-Μέλη, έπρεπε να εκφράσουν την απάντηση τους στις κατευθυντήριες γραμμές κάτω από το πρίσμα των 4 πυλώνων σε μια συνεκτική, συνολική στρατηγική, το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση.

2.6. Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας²⁰

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβόνας το Μάρτιο του 2000, έθεσε ένα νέο στρατηγικό στόχο για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο στόχος ήταν να γίνει η Ε.Ε. η πιο ανταγωνιστική και δυναμική – βασισμένη στη γνώση – οικονομία στον κόσμο, ικανή για οικονομική ανάπτυξη με περισσότερες και καλύτερες δουλειές και μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή.

Για την επίτευξη αυτού του σκοπού, το Συμβούλιο συμφώνησε σε ειδικούς στόχους για την απασχόληση που πρέπει να επιτευχθούν μέχρι το 2010. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Νίκαιας, το Δεκέμβριο του 2000 ενέκρινε την Ευρωπαϊκή Κοινωνική Ατζέντα που δηλώνει ότι η επιστροφή στη πλήρη απασχόληση αφορά φιλόδοξες πολιτικές στα όρια της αύξησης των ποσοστών απασχόλησης, της μείωσης των τοπικών χασμάτων, την ανισότητα και βελτίωση της ποιότητας δουλειάς. Στους στόχους της Λισσαβόνας προστέθηκαν καινούριοι στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Στοκχόλμης, το Μάρτιο του 2001.

Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βαρκελώνης, το Μάρτιο του 2002, κύριο θέμα ήταν η ενδυνάμωση της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης μέσω μιας απλοποιημένης, ενδυναμωμένης διαδικασίας σε ένα πλαίσιο χρόνου ως το 2010, που θα ενσωματώνει τους στόχους και τους σκοπούς της στρατηγικής της Λισσαβόνας.

Στόχοι της Λισσαβόνας :

- ❑ Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κρίνει ότι, βάσει των διαθέσιμων στατιστικών, ο γενικός στόχος των μέτρων αυτών είναι : α) αύξηση του ποσοστού απασχόλησης από 61%(το 2004) σε 70% ως το 2010. β) αύξηση του ποσοστού απασχολούμενων γυναικών από 51%(το 2004) σε ανώτερο του 60% το 2010. γ) τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξετάσουν το ενδεχόμενο να καθορίσουν εθνικούς στόχους για υψηλότερο ποσοστό απασχόλησης. Αυτό, με την αύξηση του εργατικού δυναμικού θα ενίσχυση τη βιωσιμότητα των συστημάτων κοινωνικής προστασίας.
- ❑ Με την προοπτική της αύξησης των ποσοστών απασχόλησης, την προώθηση της κοινωνικής συνοχής και την κοινωνική πρόοδο, αυξάνοντας την ανταγωνιστικότητα, την παραγωγικότητα και την λειτουργία της αγοράς εργασίας.
- ❑ Τα Κράτη – Μέλη θα πρέπει να αναπτύξουν εκτεταμένες και συνεκτικές στρατηγικές για τη δια βίου μάθηση με σκοπό να βοηθήσουν τα άτομα να αποκτήσουν και να εκσυγχρονίσουν τις δεξιότητες που είναι απαραίτητες για

²⁰Πηγή: www.ande.isma.iv/gr

- να αντιμετωπίσουν τις οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές μέσα στον κύκλο της ζωής.
- Τα Κράτη – Μέλη θα πρέπει να αναπτύξουν μια εκτεταμένη συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους για την εκπόνηση, την εφαρμογή και την παρακολούθηση της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής.
  - Μεταφράζοντας στην πράξη τις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση σε εθνικές πολιτικές, τα Κράτη-Μέλη θα δώσουν βάση στους τέσσερις πυλώνες και τους οριζόντιους στόχους θέτοντας τις προτεραιότητες με έναν ισορροπημένο τρόπο, έτσι ώστε να σεβαστούν την ολοκληρωμένη, φυσική και ίση αξία των κατευθυντηρίων γραμμών.
  - Τα Κράτη-Μέλη και η Επιτροπή θα πρέπει να ενισχύσουν την ανάπτυξη κοινών δεικτών, έτσι ώστε να εκτιμήσουν την ικανοποιητική πρόοδο κάτω από όλους τους πυλώνες, όσον αφορά την ποιότητα στην εργασία και να υποστηρίξουν τη θέσπιση σημείων αναφοράς και την αναγνώριση καλών πρακτικών.

Στα Ευρωπαϊκά Συμβούλια της Λισσαβόνας, Νίκαιας και Στοκχόλμης, τα Κράτη-Μέλη δεσμεύτηκαν να προωθήσουν τη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και την ποιότητα στην απασχόληση, παράγοντες σημαντικούς για την μείωση του κινδύνου της φτώχειας και τους κοινωνικού αποκλεισμού για την ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Η ΑΝΕΡΓΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

3.1. Γενικά

Η ανεργία αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα κάθε οικονομίας, γιατί είναι χειρότερη μορφή κοινωνικής αδικίας και γιατί, αποτελεί σπατάλη του πολυτιμότερου πόρου, του ανθρώπινου δυναμικού.

Το φαινόμενο αυτό μαστίζει όλες τις χώρες, αποτελεί δε σοβαρό πρόβλημα και για τον ελληνικό χώρο. Δεν είναι ατομικό, περιστασιακό ή τοπικό, αλλά θίγει μάζες εργαζομένων για μακρό χρονικό διάστημα.

Η ανεργία στην Ελλάδα από το 1980 παρουσιάζει συνεχή αυξητική τάση, με κορύφωση το 1998 όπου η Ελλάδα με ποσοστό ανεργίας 11,3 να υπερβεί για πρώτη φορά, τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. (το ποσοστό ανεργίας στη χώρα μας ήταν για το 1998, 11,3%(με βάση τους παλαιούς ορισμούς που χρησιμοποιούσε η ΕΣΥΕ) και 10,8% με βάση τους νέους ορισμούς που χρησιμοποιούνται από το 1998. Με βάση τους ορισμούς της Eurostat, το εν λόγω ποσοστό ανήλθε σε 9,8%. Πιο συγκεκριμένα , κατά το έτος 1998, στην Ελλάδα εργάζονταν 4 εκατομμύρια άτομα, ενώ ο συνολικός αριθμός ανέργων ανήλθε περίπου σε 480 χιλιάδες άτομα)²¹. Το 1999 το ποσοστό ανεργίας στη χώρα μας έφτασε το 12,1% με βάση τα στοιχεία της ΕΣΥΕ.

Η ανεργία στην Ελλάδα όπως και για κάθε κράτος αποτελεί ,σοβαρό οικονομικό και κοινωνικό πρόβλημα, ωστόσο θα πρέπει να ληφθούν υπόψη ορισμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που διαφοροποιούν την Ελλάδα από τις άλλες χώρες της Ε.Ε στο θέμα της απασχόλησης και επηρεάζουν τις προοπτικές για την εξέλιξη της ανεργίας.

Ιδιομορφίες της Απασχόλησης

- Ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού της Ελλάδας απασχολείται στον αγροτικό τομέα, ο οποίος για πολλά χρόνια υπήρξε σημαντικός παράγοντας ενίσχυσης της οικονομίας της. Σήμερα, όμως παρατηρείται συνεχή συρρίκνωση του αγροτικού πληθυσμού, κάτι που θα συνεχιστεί και στο μέλλον. Με αποτέλεσμα να επιτείνεται το πρόβλημα της ανεργίας. Η συρρίκνωση του αγροτικού τομέα εμφανίζει σαφή μείωση στις θέσεις εργασίας με συνεχή πτωτική τάση, επίσης με τη μείωση του αγροτικού πληθυσμού παρατηρείται , η εγκατάλειψη της υπαίθρου (εφόσον ο αγροτικός τομέας μειώνεται αλλά δεν δημιουργούνται νέες θέσεις εργασίας από άλλους επενδυτές), οι άνθρωποι συγκεντρώνονται στα μεγάλα αστικά κέντρα προκειμένου να βρουν εργασία, πράγμα που σημαίνει παραπέρα αύξηση της ανεργίας, αφού οι δυνατότητες εργασίας δεν καλύπτουν όλους όσους εισρέουν στις μεγαλουπόλεις.
- Στην Ελλάδα η βάση της οικονομίας της ήταν οι μικρές και οι μεσαίες επιχειρήσεις, σήμερα όμως η παγκοσμιοποίηση και η διεθνοποίηση της οικονομίας, επιφέρει το μαρασμό των μικρομεσαίων επιχειρήσεων , οι οποίες δεν έχουν τη δύναμη να αντέξουν στον ισχυρό ανταγωνισμό στα πλαίσια της

²¹ ΙΣΤΑΜΕ, Οι Δρόμοι της ΟΝΕ, ΟΝΕ και Απασχόληση, Αθήνα 2000, σελ.73-74

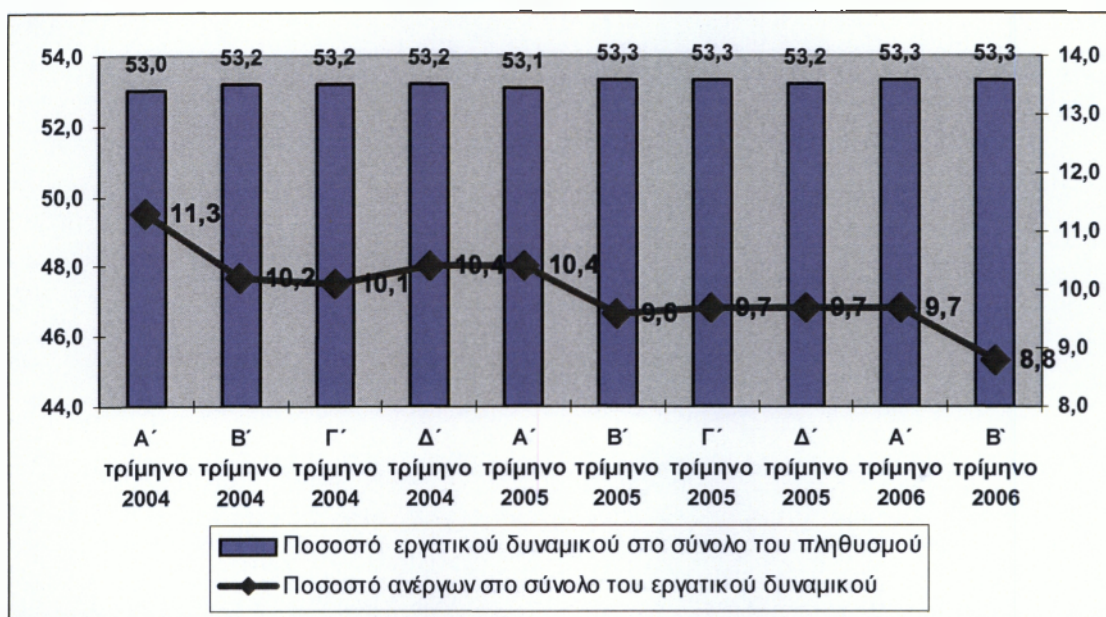
- ελεύθερης αγοράς. Με συνέπεια να μειώνονται οι θέσεις εργασίας και να αυξάνει το υπάρχον πρόβλημα της ανεργίας.
- Παρατηρείται, επίσης εκτεταμένη προσφυγή στη διπλή απασχόληση, συνήθως στη μεγάλη παραοικονομία που δεν καταγράφεται.
  - Υπάρχει μεγάλος αριθμός αυτοαπασχολουμένων, περίπου ίσος με αυτόν των μισθωτών.
  - Ο μεγαλύτερος αριθμός των απασχολούμενων με σχέση εξαρτημένης εργασίας ,απασχολείται στον ευρύτερο Δημόσιο τομέα, ο οποίος για μια μακρά χρονική περίοδο χρησιμοποιήθηκε ως υποδοχέας ενός μεγάλου αριθμού ανέργων.
  - Η Ελλάδα από χώρα κατ' εξοχήν αποστολής μεταναστών στο παρελθόν, γίνεται από τις αρχές τις δεκαετίας του '90 πόλος έλξης οικονομικών μεταναστών και προσφύγων εκ του γεγονότος ότι αποτελεί γεωγραφικό κομβικό σημείο και προσελκύει τόσο από την Ευρώπη (Ανατολική και Κεντρική), όσο και από άλλες Μεσογειακές χώρες, καθώς και από χώρες Ασίας και Αφρικής. Η γεωγραφική θέση της Ελλάδας διαδραματίζει σημαντικό ρόλο ως προς την επιλογή της είτε ως χώρα τελικού προορισμού, είτε ως ενδιάμεσου προορισμού από τους μετανάστες.. Η συνεχώς αυξανόμενη εισροή ξένων μεταναστών δημιούργησε προβλήματα στην απασχόληση του ντόπιου εργατικού δυναμικού της χώρας. Επιπλέον η μορφολογία των ελληνικών συνόρων και η δυσκολία φύλαξης τους διευκολύνει την είσοδο λαθρομεταναστών που εισέρχονται παράνομα στη χώρα μας, στην οποία δεν υπάρχει ζήτηση εργατικών χεριών, αλλά αντιθέτως αυξημένη ανεργία. Με συνέπεια να αυξάνεται η ανεργία και κυρίως η ανεργία για τους Έλληνες ανειδίκευτους εργάτες.
  - Επιπλέον, ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά της ανεργίας στη χώρα μας, είναι ότι σχετίζεται περισσότερο με την αδυναμία εξεύρεσης απασχόλησης παρά με την απώλεια της απασχόλησης.

3.2 Η Υφιστάμενη Κατάσταση στην Αγορά Εργασίας της Ελλάδας

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Έρευνας Απασχόλησης εργατικού δυναμικού της Στατιστικής υπηρεσίας παρατηρείται :

- σταδιακή αύξηση του πληθυσμού της χώρας από 9.056,9 εκατ. άτομα το 'Β τρίμηνο του 2004, σε 9.150,6 εκατ. άτομα το 'Β τρίμηνο του 2006.
- αύξηση του εργατικού δυναμικού της χώρας από 4.823,2 εκατ. άτομα το 'Β τρίμηνο του 2004, σε 4.880,2 εκατ. άτομα το αντίστοιχο τρίμηνο του 2006.
- αύξηση του αριθμού των απασχολούμενων από 4.330,5 εκατ. άτομα το 'Β τρίμηνο του 2004, σε 4.452,8 εκατ. άτομα το 'Β τρίμηνο του 2006.
- αύξηση του μη οικονομικά ενεργού πληθυσμού από 4.233,7 εκατ. άτομα το 'Β τρίμηνο του 2004, σε 4.269,9 το 'Β τρίμηνο του 2006
- όσον αφορά τον αριθμό των ανέργων παρατηρείται μείωση από 492,7 χιλ. άτομα το 'Β τρίμηνο του 2004, σε 427,4 χιλ. άτομα το 'Β τρίμηνο του 2006.

Διάγραμμα 1:
Εξέλιξη του εργατικού δυναμικού στο σύνολο του πληθυσμού και του ποσοστού των ανέργων επί του εργατικού δυναμικού (σύνολο Χώρας)

ΠΗΓΗ: Γ.Γ. Ε.Σ.Υ.Ε Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

Κατά τα τρίμηνα του 2005 η εξέλιξη του ποσοστού του εργατικού δυναμικού παρουσιάζει ελάχιστη αύξηση σε σχέση με το 2004. το Α τρίμηνο έχουμε ποσοστό 53,1%, το Β' και Γ' τρίμηνο 53,3% και στο Δ τρίμηνο 53,2%. Ενώ το ποσοστό των ανέργων εμφανίζει σημαντικές διακυμάνσεις. Το Α τρίμηνο με ποσοστό 10,4% διατηρείται στα ίδια υψηλά επίπεδα με το 2004. Στα υπόλοιπα όμως τρίμηνα παρατηρείται μείωση, με ποσοστό ανέργων το Β' τρίμηνο του 2005 9,6%, και το Γ' και Δ τρίμηνο 9,7% (470,9 χιλ. άτομα).

Κατά το Α τρίμηνο του 2006 το ποσοστό του εργατικού δυναμικού παραμένει ίδιο 53,3%. Ενώ το ποσοστό των ανέργων το Α τρίμηνο του 2006 παραμένει στο 9,7% (αριθμός ανέργων 473,1 χιλ. άτομα), το Β' τρίμηνο εμφανίζεται ιδιαίτερα μειωμένο, με ποσοστό ανέργων 8,8% (427,4 χιλ. άτομα), και αποτελεί το χαμηλότερο για τα εξεταζόμενα τρίμηνα ποσοστό ανεργίας σε σχέση με το ποσοστό του εργατικού δυναμικού.

Συμπερασματικά παρατηρούμε ότι η ανεργίας έχει μειωθεί από της αρχές του 2004 και βλέπουμε ότι τα τελευταία τρίμηνα ακολουθεί μια πιο σταθερή πορεία, επιπλέον σύμφωνα με την ΕΣΥΕ αποτελεί το χαμηλότερο ποσοστό ανεργίας από το 1980 στη χώρα μας.

3.2.1 Απασχόληση κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας(σύνολο χώρας)

Πίνακας 1:
Απασχολούμενοι(σε χιλ.) ηλικίας 15 ετών και άνω, κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, για τα έτη 2004-2006 ανά τρίμηνο (σύνολο χώρας)

Κλάδος οικονομικής δραστηριότητας	2004 `Α τρίμηνο	2004 `Β τρίμηνο	2004 `Γ τρίμηνο	2004 `Δ τρίμηνο	2005 `Α τρίμηνο	2005 `Β τρίμηνο	2005 `Γ τρίμηνο	2005 `Δ τρίμηνο	2006 `Α τρίμηνο	2006 `Β τρίμηνο
Σύνολο	4.249,1	4.330,5	4.341,6	4.331,4	4.325,0	4.381,9	4.385,6	4.383,4	4.400,0	4.452,80
Γεωργία κτηνοτροφία θήρα, Δασοκομία	527,7	533,5	529,7	532,9	532,1	530,4	531,4	517,3	523	523
Αλιεία	12,2	12,1	13,5	14,3	14,6	14,2	13,5	14,5	14,4	13,1
Ορυχεία και Λατομεία	13,3	14,7	16,2	15,5	16,8	17,7	20,0	19,6	17,3	18,2
Μεταποιητικές βιομηχανίες	554,7	569,7	566,3	562,5	571,0	560,3	558,3	555,8	554,8	563,2
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος φυσικού αερίου και νερού	42,4	39,1	35,7	37,4	38,2	37,7	37,9	39,8	39,5	40,9
Κατασκευές	341	350,1	354	356,2	358,9	367,3	361	359,5	357,3	358,5
Χονδρικό & λιανικό εμπόριο επισκευή οχημάτων & οικιακών συσκευών	757,1	748,5	761,8	753,1	761,9	782,1	779,2	785,2	790,5	789,3
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	240,5	279,6	298,0	278,8	269,5	304,1	319,2	298,4	273	300,9
Μεταφορές αποθήκευση και επικοινωνίες	266,1	272,4	269,6	269,3	262,0	267,7	273,2	280,3	285	281,7
Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί	114	112,4	112,5	113,6	114	113	113,7	113,6	116,2	115,8
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας εκμισθώσεις & επιχειρ. δραστηρ.	276,1	283,0	281,0	281,9	285,1	289,2	284,5	286,2	282,2	284,1
Δημόσια διοίκηση και άμυνα. Υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	325,9	356,0	354,4	350,2	345,2	343,6	351,0	350,9	373,0	380,1
Εκπαίδευση	311,1	318,2	302,6	311,9	313,1	312,4	304,0	315,8	328,6	331,9
Υγεία και κοινωνική μέριμνα	219,4	219,0	219,6	223,5	219,7	220,2	217,8	221,3	223,0	227,8
Άλλες δραστηριότητες παροχής Υπηρεσιών	149,4	155,1	160,0	160,1	152,8	153,6	149,7	152,8	149,8	150,4
Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό	70,1	65,8	65,4	69,1	68,7	67,6	70,2	72,2	71,8	73,4
Ετερόδοκοι Οργανισμοί & όργανα	1,3	1,4	1,2	1,1	1,4	0,6	0,7	0,3	0,6	0,6

ΠΗΓΗ: Γ.Γ. Ε.Σ.Υ.Ε Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

Όσον αφορά την απασχόληση κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας σύμφωνα με τον πίνακά 2 παρατηρούμε ότι τον μεγαλύτερο αριθμό απασχολούμενων εμφανίζουν οι κλάδοι:

-Γεωργίας, Κτηνοτροφίας, Δασοκομίας , με αριθμό απασχολούμενων το `Β τρίμηνο του 2006 523,0 χιλ. άτομα , κλάδος που όπως παρατηρούμε εμφανίζει μείωση κατά 10,5 χιλ. άτομα από το αντίστοιχο τρίμηνο του 2004 και μείωση κατά 7,4 χιλ. άτομα από το αντίστοιχο τρίμηνο του 2005.

-Μεταποιητικές Βιομηχανίες, με αριθμό απασχολούμενων το Β τρίμηνο του 2006 563,2 χιλ. άτομα, ο οποίος εμφανίζεται μεγαλύτερος από το αντίστοιχο τρίμηνο του 2004 (569,7 χιλ. άτομα) και μικρότερος από το Β τρίμηνο του 2005 (560,3 χιλ. άτομα).

-Χονδρικό και Λιανικό εμπόριο επισκευής οχημάτων και οικιακών συσκευών, με αριθμό απασχολούμενων το Β τρίμηνο του 2006 789,3 χιλ. άτομα, ο οποίος εμφανίζεται αυξημένος σε σχέση με τον αριθμό απασχολούμενων στα αντίστοιχα τρίμηνα του 2004 (748,5 χιλ. άτομα) και του 2005 (782,1 χιλ. άτομα).

3.2.2 Ανεργία κατά ηλικία και φύλο(Σύνολο Χώρας)

Όσον αφορά την ανεργία κατά ηλικία στη χώρα μας σύμφωνα με τον πίνακα 4 παρατηρείται ότι οι νέοι ηλικίας 15 έως 29 ετών είναι τα μεγάλα θύματα της ανεργίας, οι οποίοι από τα μέχρι τώρα διαθέσιμα στοιχεία της ΕΣΥΕ συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας. Συγκεκριμένα, παρατηρούμε ότι:

-το υψηλότερο ποσοστό των ανέργων ηλικίας 15-19 ετών εμφανίζουν το Α τρίμηνο του 2004 με 39% και το Δ τρίμηνο του 2005 με 36,1%. Το Β τρίμηνο του 2006 το ποσοστό των ανέργων ηλικίας 15-19 ετών είναι 32%, μικρότερο από το αντίστοιχο του 2004 (34%) και μεγαλύτερο από το αντίστοιχο του 2005 (31,8%).

-Για τις ηλικίες 20-24 ετών το υψηλότερο ποσοστό εμφανίζουν το Α και Δ τρίμηνο του 2004 με 26,9% και 25,8% αντίστοιχα. Το Β τρίμηνο του 2006 το ποσοστό ανέργων αυτής της ηλικίας είναι 23,25 και εμφανίζεται ελαφρά μειωμένο σε σχέση το αντίστοιχο του 2004 και 2005 (24,25 και 25,2%).

-Για τις ηλικίες 25-29 ετών το υψηλότερο ποσοστό παρατηρείται στο Δ τρίμηνο του 2004 με 16,2%. Ενώ το Β τρίμηνο του 2006 το ποσοστό ανέργων ηλικίας 25-29 είναι 13,8% το οποίο είναι μειωμένο από το 15,6% του Β τριμήνου του 2004 και το 14,8% του Β τριμήνου του 2005.

Όσον αφορά την ανεργία στη χώρα μας κατά φύλο, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΣΥΕ παρατηρούμε ότι :

-το Β τρίμηνο του 2006 το ποσοστό των ανέργων ανδρών ηλικίας 15-19 ετών ανήλθε σε 26,8% μεγαλύτερο σε σχέση με τα αντίστοιχα τρίμηνα του 2004(25,7%) και του 2005(22,7%). Στην ίδια ηλικία το ποσοστό των ανέργων γυναικών είναι διπλάσιο των ανδρών, το Β τρίμηνο το ποσοστό φτάνει το 40% το οποίο όμως είναι μικρότερο σε σχέση με τα αντίστοιχα τρίμηνα του 2004(45,5%) και του 2005 (44,9%).

-Για τις ηλικίες 20-24 στα ίδια τρίμηνα παρατηρούμε ότι το ποσοστό των ανέργων ανδρών είναι 15,4% το οποίο είναι μικρότερο από τα αντίστοιχα ποσοστά του 2004(17,4%) και του 2005(16,5%). Στην ίδια ηλικία το ποσοστό των ανέργων γυναικών είναι 32,9% και εμφανίζεται μειωμένο σε σχέση τα αντίστοιχα τρίμηνα του 2004(34,1%) και του 2005(33,3%).

-Για τις ηλικίες 25-29, το ποσοστό των ανέργων ανδρών το Β τρίμηνο του 2006 είναι 9,8% έναντι 11,2% το 2004 και 9,5% το 2005.ενώ για τις γυναίκες το ποσοστό

ανεργίας αυτής της ηλικίας το Β τρίμηνο του 2006 19% έναντι 21,4 το 2004 και 21,3% το 2005.

Συμπερασματικά, παρατηρούμε ότι οι γυναίκες συγκεντρώνουν τα μεγαλύτερα ποσοστά ανεργίας. Τα ποσοστά των άνεργων γυναικών κατά ηλικία είναι διπλάσια από τα αντίστοιχα ποσοστά των ανδρών. Οι νέοι και γυναίκες είναι αυτή που πλήττονται περισσότερο από την ανεργία στη χώρα μας.

Πίνακας 2:
Ποσοστό ανέργων (κατά ηλικία και φύλο)στο σύνολο του εργατικού δυναμικού, για τα έτη 2004 έως 2006 ανά τρίμηνο(σύνολο χώρας)

	2004 Α Τρίμηνο	2004 Β Τρίμηνο	2004 Γ Τρίμηνο	2004 Δ Τρίμηνο	2005 Α Τρίμηνο	2005 Β Τρίμηνο	2005 Γ Τρίμηνο	2005 Δ Τρίμηνο	2006 Α Τρίμηνο	2006 Β Τρίμηνο
ΣΥΝΟΛΟ										
Σύνολο	11,3	10,2	10,1	10,4	10,4	9,6	9,7	9,7	9,7	8,8
15-19	39	34	31,7	31,4	33,2	31,8	33	36,1	31,4	32
20-24	26,9	25,2	24,4	25,8	24,5	24,2	25	25,3	24,3	23,2
25-29	16,1	15,6	16,1	16,2	15,9	14,8	15,1	14,5	14,6	13,8
30-44	10	8,9	8,9	9,1	9,3	8,7	8,7	8,7	8,7	7,9
45-64	5,9	5	5	5,4	5,8	5	4,9	5,1	5,3	4,4
65 +	1	1,4	0,6	1,3	1,7	1,5	1,4	1,5	2,1	1,1
ΑΡΡΕΝΕΣ										
Σύνολο	7,4	6,3	6,1	6,4	6,5	5,8	6	6,1	6,3	5,6
15-19	28,3	25,7	20,3	20,2	22,7	22,7	25,4	26	26,2	26,8
20-24	19,7	17,4	17	18,4	18,3	16,5	18,3	18,1	16,4	15,4
25-29	12,3	11,2	11,3	11,2	10,9	9,5	10	9,4	10,4	9,8
30-44	5,5	4,8	4,6	4,8	5,1	4,8	4,9	5,3	5,5	4,4
45-64	4,4	3,5	3,6	4	4	3,4	3,3	3,3	3,5	3,1
65 +	1	0,8	0,2	0,5	0,7	0,8	0,6	0,6	1,6	0,8
ΘΗΛΥΣ										
Σύνολο	17,1	15,9	15,8	16,1	16,1	15,2	15	14,9	14,6	13,4
15-19	53	45,5	46,7	45,9	46,9	44,9	43,1	50,3	39	40,4
20-24	35,5	34,1	33,1	34,5	32,1	33,3	32,8	34,1	33,9	32,9
25-29	20,9	21,4	22,2	22,6	22,4	21,3	21,2	20,9	20	19
30-44	16,2	14,5	14,8	14,9	14,9	14,1	14	13,5	13,1	12,4
45-64	8,4	7,8	7,5	7,9	8,9	7,8	7,7	8,1	8,5	6,6
65 +	0,9	3	1,8	3,8	4,6	3,6	3,7	3,9	3,5	1,7

ΠΗΓΗ : Γ.Γ. Ε.Σ.Υ.Ε Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

3.2.3 Άνεργοι κατά επίπεδο εκπαίδευσης(σύνολο χώρας)

Όσον αφορά για την ανεργία κατά επίπεδο εκπαίδευσης όπως φαίνεται στον πίνακα 3, οι απόφοιτοι μέσης ή ανώτερης εκπαίδευσης παρουσιάζουν τα μεγαλύτερα ποσοστά ανεργίας που όπως παρατηρούμε είναι μεγαλύτερα ανά τρίμηνο από το γενικό ποσοστό της χώρας. Οι απόφοιτοι ανώτερης εκπαίδευσης με 11,2% αποτελούν

το μεγαλύτερο ποσοστό ανέργων το Β τρίμηνο του 2006, το οποίο είναι κατά πολύ μεγαλύτερο από το συνολικό ποσοστό ανέργων του ίδιου τριμήνου 8,8%. Καθώς και για τους απόφοιτους Λυκείου με 10% και γυμνασίου με 9,8%.

Χαμηλότερα ποσοστά παρατηρούνται στα λεγόμενα «άκρα», δηλαδή στους απόφοιτους ΑΕΙ και κάτοχους μεταπτυχιακού ή διδακτορικού τίτλου και σε όσους διαθέτουν μόνο απολυτήριο δημοτικού (με ποσοστά το Β τρίμηνο του 2006, 6%,6,3% και 7% αντίστοιχα).

Πίνακας 3:
Ποσοστό ανέργων (κατά επίπεδο εκπαίδευσης) στο σύνολο του εργατικού δυναμικού, για τα έτη 2004-2006 ανά τρίμηνο(σύνολο χώρας)

	2004 Α Τρίμηνο	2004 Β Τρίμηνο	2004 Γ Τρίμηνο	2004 Δ Τρίμηνο	2005 Α Τρίμηνο	2005 Β Τρίμηνο	2005 Γ Τρίμηνο	2005 Δ Τρίμηνο	2006 Α Τρίμηνο	2006 Β Τρίμηνο
ΣΥΝΟΛΟ	11,3	10,2	10,1	10,4	10,4	9,6	9,7	9,7	9,7	8,8
Διδακτορικό ή Μεταπτυχιακός τίτλος	5,8	6,2	7,2	5,9	5,2	6,6	7,9	8,5	5,2	6,3
Πτυχίο Ανωτάτων Σχολών	7	7,4	8,4	7,5	7,3	7,3	7,8	7,1	6,5	6
Φοίτηση σε ΑΕΙ(τουλάχιστον ένα χρόνο) αλλά δεν πήρε πτυχίο	0	0	0	0	0	0	0	0		
Πτυχίο Ανώτερης Τεχν. Επαγ. Εκπαίδευσης	13,8	12,3	12,2	13,3	12,5	11,8	12,4	12,6	12,2	11,2
Απολυτήριο Μέσης Εκπαίδευσης	12,9	11,8	11,4	11,6	11,6	10,9	11,1	11,1	11,1	10
Απολυτήριο 3-ταξ Μέσης Εκπαίδευσης	13	11	10,3	11,2	11,6	10,9	9,7	10,4	10,9	9,8
Απολυτήριο Δημοτικού	10,2	8,5	8	8,7	9,2	7,6	7,2	7,3	8	7
Μερικές τάξεις δημοτικού	5,5	4,3	5,9	5,9	7,2	6,4	5,3	4,7	3,4	3,1
Δεν πήγε καθόλου σχολείο	12,4	11,8	11,6	13,4	11,4	9	10,4	9,3	9,7	5,8

ΠΗΓΗ: Γ.Γ.Ε.Σ.Υ.Ε Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

3.2.4 Άνεργοι κατά διάρκεια χρόνου ανεργίας(σύνολο χώρας)

ΠΙΝΑΚΑΣ 4:
Άνεργοι (σε χιλ. ηλικίας 15 ετών και άνω, κατά διάρκεια χρόνου ανεργίας
για τα έτη 2003-2006 ανά τρίμηνο (σύνολο χώρας)

Διάρκεια Χρόνου Ανεργίας	2004 `Α τρίμηνο	2004 `Β τρίμηνο	2004 `Γ τρίμηνο	2004 `Δ τρίμηνο	2005 `Α τρίμηνο	2005 `Β τρίμηνο	2005 `Γ τρίμηνο	2005 `Δ τρίμηνο	2006 `Α τρίμηνο	2006 `Β τρίμηνο
Σύνολο	543,8	492,7	485,9	500,4	502,4	466,9	469,8	470,9	473,1	427,4
Ήταν σε διαθεσιμότητα	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Δεν άρχισε ακόμη έχει βρει μια εργασία που θα αναλάβει	3,9	4,5	4,2	5,6	5,0	3,6	4,7	5,9	2,8	1,5
Λιγότερο από 1 μήνα	26,0	16,3	19,1	27,3	22,2	21,0	22,9	26,6	11,4	11,9
1-2 μήνες	55,2	35,3	44,3	55,3	54,2	41,7	44,8	51,2	39,1	28,8
3-5 μήνες	92,4	62,1	50,4	54,8	71,1	56,5	53,9	60,1	83,8	58,5
6-11 μήνες	93,4	96,2	88,1	78,3	80,2	82,4	84,5	82,2	82,3	80,9
> 12 μήνες	274,9	278,3	279,7	279,0	269,7	261,6	259,0	244,9	253,6	245,9
Νέοι	217,6	212,6	206,3	203,7	186,9	178,6	175,7	171,0	158,6	156,8
Ποσοστό (%) Νέων Ανέργων	40,02	43,15	42,46	40,71	37,21	38,25	37,40	36,31	33,52	36,69
Ποσοστό (%) Μακροχρόνια Ανέργων	50,17	56,49	57,57	55,76	53,68	56,03	55,13	52,00	53,61	57,52

ΠΗΓΗ :Γ.Γ. ΕΣΥΕ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακά 4, παρατηρούμε ότι στη χώρα μας για τα έτη 2004 έως 2006 ανά τρίμηνο, η ανεργία μακράς διάρκειας (12 μηνών και άνω) κατέχει το υψηλότερο ποσοστό των ανέργων με 57,02% το Β τρίμηνο του 2006 από 56,49% και 56,03% το Β τρίμηνο του 2004 και 2005 αντίστοιχα.

Πιο αναλυτικά, παρατηρούμε ότι από το σύνολο των ανέργων σε σχέση με τον αριθμό των μακροχρόνια ανέργων , οι πλειοψηφία των ανέργων παραμένουν χωρίς εργασία για διάστημα μεγαλύτερο των 12 μηνών. Συγκεκριμένα ενώ το Β τρίμηνο του 2004 το σύνολο των ανέργων είναι 492,7 χιλ. άτομα ο αριθμός των μακροχρόνια ανέργων είναι 278,3 χιλ. άτομα (56,49%), το Β τρίμηνο του 2005 στους 466,9 χιλ. ανέργους , οι μακροχρόνια άνεργοι είναι 261,6χιλ. άτομα (56,03%) και το Β τρίμηνο του 2006 από τους 427,4 χιλ. ανέργους οι 245,9 χιλ. (57,552%) είναι μακροχρόνια άνεργοι. Επιπλέον παρατηρούμε ότι παρόλο που η ανεργία το Β τρίμηνο του 2006 εμφανίζεται μειωμένη από το αντίστοιχο τρίμηνο του 2004, το ποσοστό των μακροχρόνια ανέργων αυξήθηκε. Υψηλό είναι και το ποσοστό των νέων ανέργων στη χώρα μας με μεγαλύτερο ποσοστό νέων ανέργων (43,15%) το Β τρίμηνο του 2004 το οποίο στη συνέχεια όπως φαίνεται παρουσιάζει σταδιακή μείωση φτάνοντας το 36,69% το Β τρίμηνο του 2006.

Από την παραπάνω ανάλυση, βλέπουμε, ότι η κατάσταση στην ελληνική αγορά εργασίας χαρακτηρίζεται από αυξανόμενο μακροχρόνιο αποκλεισμό των ανέργων από την αγορά εργασίας.

3.2.5. Η Ανεργία στις Περιφέρειες της χώρας

Πίνακας 5:
Ποσοστά ανεργίας κατά Περιφέρεια
κατά το β' τρίμηνο 2005 και 2006

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	Ποσοστά Β' τρίμ. 2005	Ποσοστά Β' τρίμ. 2006
Σύνολο Χώρας	9,6	8,8
Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	11	11,3
Κεντρική Μακεδονία	11,1	9,5
Δυτική Μακεδονία	18,4	14,8
Ήπειρος	11,5	9,2
Θεσσαλία	9,3	7,8
Ιόνιοι νήσοι	8,4	11,8
Δυτική Ελλάδα	10,9	9,4
Στερεά Ελλάδα & Εύβοια	10,5	8,8
Αττική	8,6	8,1
Πελοπόννησος	8,6	7,8
Βόρειο Αιγαίο	10,4	9,8
Νότιο Αιγαίο	8,1	7,5
Κρήτη	6,1	5,8

Πηγή: Γ.Γ. Ε. Σ.Υ.Ε Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

Σε επίπεδο Περιφέρειας το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας παρατηρείται στη Δυτική Μακεδονία (14,8%), στα Ιόνια Νησιά (11,8%) και ακολουθεί η Ανατολική Μακεδονία & Θράκη με 11,3%. Στον αντίποδα βρίσκονται η Κρήτη με 5,8% και το Νότιο Αιγαίο με ποσοστό ανεργίας 7,5%. Από τον παραπάνω πίνακα διαπιστώνουμε ότι υπάρχουν σημαντικές διαφορές στα ποσοστά ανεργίας μεταξύ των περιφερειών της Ελλάδας.

3.3. Κοινοτικοί πόροι προς την Ελλάδα για την περίοδο 2000-2006 και αντιμετώπιση της ανεργίας²²

Την περίοδο 2000-2006, η Ελλάδα ενισχύεται με σημαντικούς πόρους από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Περιφερειακής Πολιτικής. Οι πόροι αυτοί έχουν σαν στόχο να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις για υψηλότερη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη, να οδηγήσουν σε πραγματική σύγκλιση με τις υπόλοιπες οικονομικές των κρατών μελών και να συμβάλουν στην αντιμετώπιση των βασικών ελλείψεων της οικονομικής και κοινωνικής ζωής, κυρίως στους τομείς των υποδομών, της ανάπτυξης των ανθρώπινων πόρων και της παραγωγικότητας. Η στήριξη που παρέχει στην Ελλάδα η Ε.Ε. πραγματοποιείται μέσω α) του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης β) των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών και γ) του Ταμείου Συνοχής. Μέσα από τα προγράμματα θα καταστεί επίσης δυνατή δημιουργία πολλών νέων θέσεων εργασίας

Οι συνολικοί χρηματοδοτικοί πόροι του Γ' ΚΠΣ και του Ταμείου Συνοχής ανέρχονται σε 51,14 δις ευρώ. Η συνολική δημόσια δαπάνη σε 39,56 δις ευρώ και η εκτιμώμενη ιδιωτική συμμετοχή ανέρχεται σε 11,58 δις ευρώ.

(σε δισεκατομμύρια ευρώ)

	ΚΠΣ 2000-2006	Ταμείο Συνοχής(*)	ΣΥΝΟΛΟ
Κοινοτική Συμμετοχή	22,71	3,32	26,03
Εθνική Συμμετοχή	11,56	1,29	13,53
Σύνολο Δημόσιας Δαπάνης	34,27	5,29	39,56
Ενδεικτική Ιδιωτική Συμμετοχή	10,48	1,1	11,58
ΣΥΝΟΛΟ	44,75	6,39	51,14

(*) Τα στοιχεία που αναφέρονται στο Ταμείο Συνοχής αφορούν πμέσ 2004 και είναι πιθανόν να αναθεωρηθούν

ΠΗΓΗ: Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών

Παράλληλα σημαντικοί πόροι αντλούνται μέσω των 4 Κοινοτικών Πρωτοβουλιών, η συνολική δημόσια δαπάνη των οποίων ανέρχεται σε 1,28 δις ευρώ (εκ των οποίων η κοινοτική συμμετοχή είναι 918 εκατ. ευρώ) για την περίοδο 2000-2006.

²² Πηγή: www.yrakp.gr

Για την επίτευξη των στόχων του, το Γ΄ ΚΠΣ υλοποιεί 25 Επιχειρησιακά Προγράμματα εκ των οποίων :

- Τα 11 είναι Τομειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα και αφορούν εθνικές τομειακές πολιτικές
- Τα 13 είναι περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ), ένα για κάθε μία από τις 13 περιφέρειες της χώρας και στα οποία έχει κατανεμηθεί το 1/3 περίπου των διαθέσιμων πιστώσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων για την περίοδο 2000-2006
- Και 1 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Τεχνική βοήθεια που στόχο έχει να ενδυναμώσει, να στηρίξει και να βελτιώσει το σύστημα διαχείρισης, παρακολούθησης και ελέγχου του ΚΠΣ και των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Τα διαρθρωτικά ταμεία της Ε.Ε συγχρηματοδοτούν, εκτός από το ΚΠΣ, και τις Κοινοτικές πρωτοβουλίες. Οι τέσσερις κοινοτικές πρωτοβουλίες των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών Ταμείων για το χρονικό διάστημα 2000-2006 είναι :

EQUAL: διεθνική συνεργασία για την προώθηση νέων πρακτικών καταπολέμησης των πάσης φύσεως διακρίσεων και των ανισοτήτων στην πρόσβαση στην αγορά εργασίας

LEADER + : ανάπτυξη της υπαίθρου μέσω ολοκληρωμένων αναπτυξιακών προγραμμάτων και συνεργασίας ομάδων τοπικής δράσης

URBAN II : οικονομική και κοινωνική ανασυγκρότηση των πόλεων και των συνοικιών που αντιμετωπίζουν κρίση, ώστε να προωθηθεί η βιώσιμη αστική ανάπτυξη

INTERREG III : διασυνοριακή, διεθνική και διαπεριφερειακή συνεργασία που αποβλέπει στην τόνωση της ανάπτυξης και σε ισόρροπη και αρμονική διευθέτηση του ευρωπαϊκού εδάφους.

Το πεδίο εφαρμογής κάθε κοινοτικής πρωτοβουλίας χρηματοδοτείται από ένα μόνο Διαρθρωτικό Ταμείο (το INTERREG III και το URBAN από το ΕΤΠΑ, το EQUAL από το ΕΚΤ και το LEADER+ από το ΕΓΤΠΕ –Τμήμα Προσανατολισμού).

Τα Προγράμματα του Γ΄ ΚΠΣ αφορούν όλο τον Ελληνικό πληθυσμό. Οι δικαιούχοι και οι ωφελούμενοι είναι οι άνεργοι, οι νέοι, οι γυναίκες, οι ιδιωτικές επιχειρήσεις, τα άτομα κοινωνικά ευπαθών ομάδων, οι ΟΤΑ και οι επιχειρήσεις τους, οι δημόσιες υπηρεσίες και οργανισμοί, οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις κ.λ.π, σε όλους τους τομείς της παραγωγικής και της κοινωνικής δραστηριότητας (Αγροτική ανάπτυξη, Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις, Τουρισμός, Τεχνολογική Έρευνα και Καινοτομία, Κοινωνία της Πληροφορικής, Ενέργεια, Περιβάλλον, Κοινωνικές υποδομές και δημόσια Υγεία, Μεταφορές, Τηλεπικοινωνίες, αστική ανάπτυξη, ανάπτυξη ορεινών και μειονεκτικών περιοχών).

Επίσης, πρέπει να σημειωθεί ότι το ΚΠΣ 2000-2006 αποτελεί το σημαντικότερο μέσο για την επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής της Λισσαβόνας κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο και συνάδει σε μεγάλο βαθμό στη συντριπτική πλειοψηφία των στόχων της με το 63,5% του διαθέσιμου προϋπολογισμού των Διαρθρωτικών Ταμείων στην Ελλάδα να χρηματοδοτεί δράσεις που συμβάλουν άμεσα στη στρατηγική αυτή.

3.3.1. Η Κοινωνική Πρωτοβουλία equal²³

Η equal αποτελεί εργαλείο της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση, χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και στοχεύει στην πειραματική εφαρμογή και διάδοση νέων τρόπων καταπολέμησης των διακρίσεων και της ανισότητας στον τομέα της απασχόλησης. Η equal ολοκληρώνει τις εμπειρίες που αποκτήθηκαν στα πλαίσια των προηγούμενων Πρωτοβουλιών EMPLOYMENT & ADAPT και συμπληρώνει τις υπάρχουσες πολιτικές για την ισότητα ευκαιριών στην αγορά εργασίας.

Το Πρόγραμμα έχει σχεδιαστεί για να στηρίζει μια οριζόντια προσέγγιση στις πολιτικές και τις υπηρεσίες προς τις οποίες θα έχουν πρόσβαση πολλαπλές κατηγορίες αποκλεισμένων ή απειλούμενων από αποκλεισμό από την αγορά εργασίας ομάδων και να αντιμετωπίσει την αποσπασματικότητα και την έλλειψη συντονισμού των εφαρμοζόμενων πολιτικών. Έχει δομηθεί πάνω σε εννέα θεματικά πεδία - μέτρα.

Οι γενικοί στόχοι του Προγράμματος είναι :

- **Η βελτίωση της απασχολησιμότητας μέσα από** τη διευκόλυνση της πρόσβασης και επιστροφής στην αγορά εργασίας των ομάδων που υφίστανται διακρίσεις την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας σε σχέση με την αγορά της εργασίας
- **Η ανάπτυξη του επιχειρηματικού πνεύματος μέσα από** τη βελτίωση της πρόσβασης στη διαδικασία δημιουργίας μιας επιχείρησης την ενίσχυση της κοινωνικής οικονομίας
- **Η ενθάρρυνση της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και των απασχολούμενων μέσα από την προώθηση της δια βίου μάθησης και των εργασιακών πρακτικών ενσωμάτωσης την υποστήριξη της προσαρμοστικότητας των εταιρειών και των εργαζομένων**
- **Η ενίσχυση των πολιτικών ίσων ευκαιριών για άνδρες και γυναίκες μέσα από** τον συνδυασμό οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής την ενθάρρυνση της κατάρτισης του επαγγελματικού διαχωρισμού
- **Η υποστήριξη της κοινωνικής & επαγγελματικής ένταξης των αιτούντων άσυλο . Οι άμεσα επωφελούμενοι από το πρόγραμμα είναι οι ομάδες που βιώνουν τη διάκριση, την ανισότητα ή / και τον αποκλεισμό από την αγορά εργασίας**

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι άμεσα επωφελούμενες ομάδες μπορούν να αποτελούν οι νέοι, οι γυναίκες, τα άτομα με ειδικές ανάγκες, οι απασχολούμενοι με ελλιπή εκπαίδευση, οι παλιννοστούντες, οι μετανάστες, οι πρόσφυγες, οι φυλακισμένοι, οι αποφυλακισμένοι, οι ανήλικοι παραβάτες, οι τσιγγάνοι, οι Πομάκοι, τα απεξαρτημένα άτομα.

Μια νέα ομάδα - στόχος είναι οι υπήκοοι τρίτης χώρας ή απάτριδες που έχουν υποβάλει αίτηση χορήγησης ασύλου και οι οποίοι θα επωφεληθούν της Πρωτοβουλίας για όσο διάστημα εκκρεμεί η εξέταση των αιτήσεων τους και έως την ολοκλήρωση του προγράμματος κατάρτισης στο οποίο έχουν ενταχθεί.

²³ Πηγή: www.equal-Greece.gr

Βασικές αρχές υλοποίησης του Προγράμματος αποτελούν:

Οι Αναπτυξιακές Συμπράξεις, ως ισχυρές και δεσμευτικές συμφωνίες φορέων

- Η διακρατικότητα μέσω της ανταλλαγής εμπειριών & τεχνογνωσίας και της ανάπτυξης κοινών δράσεων στα θεματικά αντικείμενα της EQUAL
- Η καινοτομία ως προς τις διαδικασίες και τις μεθόδους, τους στόχους & το περιεχόμενο των ενεργειών
- Η ενδυνάμωση ως ενεργός συμμετοχή των ομάδων στόχου στην επιλογή και υλοποίηση των προτεινόμενων παρεμβάσεων
- Η οριζόντια προσέγγιση στην προώθηση της ισότητας ανδρών και γυναικών
- Η ενσωμάτωση (**mainstreaming**) των καινοτόμων προσεγγίσεων στον κεντρικό κορμό των εθνικών πολιτικών για την απασχόληση

Το πρόγραμμα της Κ.Π. EQUAL συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο σε ποσοστό 75%

Το ελληνικό Πρόγραμμα της Κ.Π. equal έχει συνολικό προϋπολογισμό 141.251.103 € και χρηματοδοτείται από το ΕΚΤ με 105.938.847(ποσοστό 75%). Το ποσό που αντιστοιχεί στην Ελλάδα είναι 35.312.776 €(ποσοστό 25%).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

4.1. Γενικά

Σήμερα, που η ανεργία και ιδίως η ανεργία των νέων και των γυναικών είναι κορυφαίο κοινωνικό ζήτημα, που η φτώχεια απειλεί μεγάλα στρώματα του πληθυσμού, ενώ πολύ μεγαλύτερα στρώματα βιώνουν τα οξύτερα προβλήματα της εισοδηματικής ανεπάρκειας. Σήμερα που δοκιμάζεται ο ίδιος ο ιστός της κοινωνίας και διαταράσσεται η κοινωνική συνοχή μέσα από νέες μορφές κοινωνικού αποκλεισμού. Ένα αποκεντρωμένο και συμμετοχικό κράτος μπορεί να είναι από κάθε άποψη, πολύ πιο παραγωγικό και αποτελεσματικό υπέρ των πολιτών και της κοινωνικής συνοχής.

Οι ΟΤΑ α' και β' βαθμού αποτελούν το διοικητικό κορμό της χώρας και το εργαλείο με βάση το οποίο θα μπορέσει να υλοποιηθεί η επιλογή της αποκέντρωσης. Πρόκειται για τις βασικότερες μονάδες διαχείρισης της κοινοτικής ζωής τόσο στις αγροτικές όσο και στις αστικές περιοχές.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι το πρώτο επίπεδο δημοκρατικά εκλεγμένης διοίκησης, και κατά συνέπεια το πλησιέστερο στον πολίτη και στην τοπική οικονομία επίπεδο. Η Αυτοδιοίκηση ως φορέας διαχείρισης των τοπικών υποθέσεων γνωρίζει καλύτερα τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η τοπική κοινωνία της αρμοδιότητάς της, γι' αυτό και ο ρόλος της για την προώθηση της απασχόλησης και την καταπολέμηση της ανεργίας είναι καθοριστικός.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι πιο κοντά στο πολίτη λόγω, ότι η καθημερινή δραστηριότητα της λειτουργεί σε τοπικό επίπεδο, έτσι είναι σε θέση να γνωρίζει τις ανάγκες των πολιτών, βιώνει τις ανησυχίες του τοπικού πληθυσμού, αλλά και τη δυνατότητα, να γνωρίζει και τα πραγματικά δεδομένα της τοπικής οικονομίας, τις ιδιαιτερότητες, τις δυνατότητες ανάπτυξης καθώς και τις αδυναμίες και τα προβλήματα της τοπικής κοινωνίας. Για το λόγο αυτό είναι σε θέση να γνωρίζει και πως θα αντιμετωπισθούν οι αδυναμίες, αλλά και πως θα ενισχυθούν τα πλεονεκτήματα της περιοχής και πως θα αξιοποιηθούν οι ευκαιρίες που δημιουργούνται στην τοπική αγορά εργασίας.

Η Τ.Α. συγκαταλέγεται στους σημαντικότερους φορείς ανάπτυξης σε τοπικό επίπεδο. Σίγουρα όμως ο ρόλος της χρειάζεται ενίσχυση προκειμένου να επιτύχει τη μέγιστη δυνατή αποτελεσματικότητα.

4.2. ΟΤΑ και η σημασία τους στην ενίσχυσή της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση

Αν και η Τ.Α. δεν είναι αρμόδια για τη χάραξη πολιτικών απασχόλησης, οι εθνικές κυβερνήσεις των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχουν αρχίσει, να τη

θεωρούν όλο και περισσότερο φύση εμπλεκόμενη στην ανάπτυξη και την εφαρμογή ενεργών μέτρων για την απασχόληση.

«Το μέγεθος των αρμοδιοτήτων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης καθώς και η εγγύτητα της στις ανάγκες των πολιτών, την καθιστούν βασικό εταίρο, ζωτικής σημασίας για την επιτυχία της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση. Πολλοί τομείς που αποτελούν πιθανές πηγές νέων θέσεων εργασίας εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και κατά συνέπεια η δράση της είναι δυνατόν να καθορίσει την δομή ενός σημαντικού τμήματος της τοπικής αγοράς εργασίας»²⁴.

Με την ιδιότητα τους αυτή λοιπόν οι ΟΤΑ μπορούν να συμμετάσχουν στην υλοποίηση της ΕΣΑ εφαρμόζοντας σε τοπικό επίπεδο τις ευρωπαϊκές γραμμές για την απασχόληση.

4.2.1. Τοπικά Σχέδια Δράσης για την Απασχόληση

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιδιώκοντας τον κοινωνικό διάλογο με τα κράτη μέλη, της περιφέρειες, την Τοπική Αυτοδιοίκηση και τους κοινωνικούς εταίρους, ξεκίνησε τα προγράμματα «Τοπική Δράση για την Απασχόληση» τον Απρίλιο του 2000²⁵.

Στόχος του προγράμματος είναι η διερεύνηση για την εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση σε τοπικό επίπεδο και ο προσδιορισμός του ρόλου των τοπικών αρχών σε αυτή.

Σκοπός του προγράμματος είναι η απόκτηση τεχνογνωσίας και η δημιουργία υποδομής σε δέκα (10) ΟΤΑ ανά χώρα, για το πώς σχεδιάζεται, οργανώνεται και εφαρμόζεται ένα τοπικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση για την βελτίωση του επιπέδου απασχόλησης της περιοχής τους.

Φορέας του προγράμματος είναι η Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας (ΚΕΔΚΕ) και υλοποιείται με την επιστημονική υποστήριξη της Ελληνικής Εταιρίας Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ).

Χαρακτηριστικά των ΤΣΔΑ είναι :

- Διαρθρώνονται με βάση τους τέσσερις πυλώνες και τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΣΑ και αποτελούν τους εθνικούς ομολόγους του Εθνικού Σχεδίου Δράσεις για την Απασχόληση σε τοπικό επίπεδο.
- Εκπονούνται στη βάση της συνεργασίας των τοπικών φορέων της περιοχής κάθε δήμου.
- Βασίζονται στην αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης, των αναπτυξιακών δυνατοτήτων και των θετικών ή και αρνητικών ιδιαιτεροτήτων κάθε περιοχής.
- Αποκρυσταλλώνουν την ενεργοποίηση της τοπικής κοινωνίας αναδεικνύοντας τον ειδικό ρόλο των ΟΤΑ.
- Στοιχεύουν στο να το θεσμοθετήσουν ως εργαλείο εκπόνησης πολιτικής υπέρ της απασχόλησης στο πλαίσιο της εθνικής ευρωπαϊκής πολιτικής και με τη έννοια αυτή να αποτελέσουν πρότυπα για την εφαρμογή τους και σε άλλους Δήμους της χώρας.

²⁴ Πηγή: www.oke.gr

²⁵ Πηγή: www.eetaa.gr/tsda

- Στοχεύουν στο να διευκολύνουν την ουσιαστική συνεργασία μεταξύ του τοπικού και του κεντρικού επιπέδου διοίκησης, αναδεικνύοντας την αναγκαιότητα και την αποτελεσματικότητα της «από τα κάτω προς τα επάνω» προσέγγισης.

Οι κύριες ενέργειες του προγράμματος είναι :

- Η συγκέντρωση, αξιολόγηση και οργάνωση δεδομένων σχετικών με την τοπική αγορά εργασίας και τις αναπτυξιακές τάσεις και δυνατότητες κάθε περιοχής.
- Η δημιουργία τοπικού δικτύου συνεργασίας.
- Η διατύπωση του περιεχομένου του ΤΣΔΑ δηλαδή των στόχων, των αξόνων, των προτεινόμενων ενεργειών καθώς και των φορέων που προτίθενται να τις αναλάβουν.

4.2.2. Τοπικά Σύμφωνα Απασχόλησης²⁶

Για την αντιμετώπιση της ανεργίας στην Ευρώπη η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ,πρότεινε τη δημιουργία ενός συμφώνου εμπιστοσύνης για την απασχόληση. Το σύμφωνο αυτό θα εξασφαλίσει την συνεργασία μεταξύ εταιρών, σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, ώστε να μοιραστούν τις συγκεκριμένες ανάγκες και τα προβλήματα τους αλλά και να αξιοποιήσουν από κοινού τις δυνατότητες τους, τις επιδεξιότητες και τις ευκαιρίες που τους προσφέρονται.

Τα Τ.Σ.Α. εντάσσονται στα «μέτρα για την απασχόληση»των κυβερνήσεων της Ε.Ε., στα πλαίσια της «Λευκής Βίβλου» και των αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την απασχόληση (1996, '97, '98). Στην Ελλάδα νομικά εντάσσονται στον νόμο για τις εργασιακές σχέσεις 2639-98. Τα ΤΣΑ, προβλέπουν συμφωνίες της τοπικής αυτοδιοίκησης με τις επιχειρήσεις και τους εργοδότες της περιοχής, με το εργατικό κέντρο (ή άλλο εργατικό φορέα) και επικυρώνονται από τους υπουργούς οικονομίας και εργασίας.

Συμπυκνώνουν σε θεσμικό επίπεδο και επικυρώνουν μια σειρά αντιδραστικών αλλαγών στο πεδίο της εργασίας, αλλαγών που επιβάλλουν οι ρυθμοί της καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης, η πορεία ένταξης στην ΟΝΕ, οι ανάγκες του κεφαλαίου για νέα πεδία κερδοφορίας και αποτελεσματικής έκθεσης στο διεθνή ανταγωνισμό. Με τις συμφωνίες αυτές επιτρέπεται η ρύθμιση των κατώτατων ορίων μισθών και ημερομισθίων και γενικότερα οι όροι απασχόλησης του προσωπικού που πρόκειται να απασχοληθεί στα πλαίσια των Τ.Σ.Α.

Τα Τ.Σ.Α σε γενικές στοχεύουν :

1). Στην «τοπική ανάπτυξη» (στο πλαίσιο αυτό δίνεται έμφαση στη στήριξη και στην ενίσχυση των τοπικών επιχειρήσεων και τοπικών πρωτοβουλιών, πχ. Του «θεσμού της κοινωνικής εργασίας», στην ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας, στην ενίσχυση των ΜΜΕ και των τοπικών βιομηχανιών).

²⁶ Πηγή: «Σημείωμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Ανεργία STOP» Φεβρουάριος 1999

- 2). Στην άμεση δημιουργία θέσεων εργασίας από «νέες πηγές απασχόλησης» σε τοπικό επίπεδο, όπως φροντίδα παιδιών, φροντίδα ΑΜΕΑ, βοήθεια στο σπίτι, κλπ.
- 3). Την «αναβάθμιση της ποιότητας του εργατικού δυναμικού» και την σύνδεση της επαγγελματικής κατάρτισης με υπαρκτές ανάγκες της τοπικής αγοράς και των επιχειρήσεων (σεμινάρια, προγράμματα ΟΑΕΔ, κλπ.).
- 4). Την «στήριξη των ανέργων και όσων απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό», με την υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης για εργαζόμενους που κινδυνεύουν να χάσουν την εργασία τους και για νεοεισερχόμενους στην αγορά εργασίας, με σκοπό την αυτοαπασχόληση ή την απασχόληση στις τοπικές πρωτοβουλίες, δηλαδή βοήθεια ηλικιωμένων, φροντίδα ΑΜΕΑ, κλπ.

Για το σκοπό αυτό στα πλαίσια των ΤΣΑ προβλέπονται :

- α) χρηματοδότηση των επιχειρήσεων για τον εκσυγχρονισμό τους, για την εφαρμογή καινοτομιών και την παραγωγή προϊόντων υψηλής ποιότητας
- β) η επιδότηση επιχειρηματιών για τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων σε τομείς όπως οι κοινωνικές υπηρεσίες, περιβάλλον, τουρισμό, ψυχαγωγία, πολιτισμός, κλπ.

Για την εφαρμογή των ΤΣΑ, οι Δήμοι που συμμετέχουν πρέπει να ιδρύσουν Α.Ε που θα είναι ο εργοδοτικός φορέας πρόσληψης των απασχολήσιμων ενώ στις περιοχές εφαρμογής δημιουργούνται Τοπική Αναπτυξιακοί Σύνδεσμοι (ιδιωτικού δικαίου), που είναι οι εταιρείες που διαχειρίζονται, απορροφούν και διανέμουν τα κονδύλια από τα προγράμματα της Ε.Ε. για τα ΤΣΑ.

4.2.3 Αναπτυξιακές Συμπράξεις²⁷

Οι Αναπτυξιακές Συμπράξεις που συνιστώνται στο πλαίσιο του προγράμματος της κοινοτικής πρωτοβουλίας Equal αποτελούν, το κύριο εργαλείο για την προώθηση συνθετικών και όσο το δυνατόν περισσότερο αντιπροσωπευτικών και ολοκληρωμένων προσεγγίσεων στα θέματα της απασχόλησης. Ενθαρρύνεται η συγκρότηση συμπράξεων που θα περιλαμβάνουν το ευρύτερο δυνατό φάσμα που σχετίζεται με το συγκεκριμένο αντικείμενο.

Στις Αναπτυξιακές Συμπράξεις συμμετέχουν άμεσα ή έμμεσα όλοι οι φορείς που εμπλέκονται στα θέματα της απασχόλησης . Δημόσιοι φορείς, οργανισμοί της τοπικής αυτοδιοίκησης, επιχειρήσεις, επαγγελματικές ενώσεις, κοινωνικοί εταίροι και μη κυβερνητικοί οργανισμοί.

Με την ανάπτυξη στρατηγικών απασχόλησης από τις τοπικές και περιφερειακές αρχές μπορεί να επιτευχθεί η πλήρης αξιοποίηση των δυνατοτήτων για δημιουργία θέσεων απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο, μέσω της συγκρότησης εταιρικών σχέσεων με όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς και με εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών. Η ανάπτυξη τοπικής στρατηγικής μπορεί να διαδραματίσει ένα σημαντικό ρόλο στην προώθηση της απασχόλησης, μέσω:

-της ολοκλήρωσης, με τη δημιουργία δεσμών συνεργασίας, των διαφόρων προγραμμάτων και φορέων σε τοπικό επίπεδο.

²⁷ Πηγή: www.yrakp.gr

- της υποστήριξης των εθνικών και ευρωπαϊκών στόχων για την απασχόληση κυρίως σε ότι αφορά την ανάπτυξη των δεξιοτήτων και ικανοτήτων του πληθυσμού της περιφέρειας αλλά και στην αύξηση της απασχόλησης μέσω της προώθησης παραμέτρων οικονομικής ανάπτυξης.
- της αμοιβαίας ενίσχυσης των πολιτικών, καθώς ενδέχεται άλλοι τομείς πολιτικής (καινοτομία, περιβάλλον, πολιτισμός, τουρισμός) να επηρεάσουν την απασχόληση σε τοπικό επίπεδο
- της ενσωμάτωσης του στόχου της αποτελεσματικότητας, σε όλες τις πολιτικές που ολοκληρώνονται σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.
- της ανάπτυξης παιδείας συνεργασίας φορέων που δραστηριοποιούνται στην περιφέρεια
- της βελτίωσης τεχνικών, κοινωνικών και διαπροσωπικών δεξιοτήτων για την απασχόληση
- της χρήσης των νέων τεχνολογιών της πληροφορικής και των επικοινωνιών
- της ανάπτυξης και δοκιμής εργαλείων για την παρακολούθηση, την αξιολόγηση και την ανάλυση των τοπικών στρατηγικών για την απασχόληση(δείκτες, συλλογή στοιχείων, δείκτες κόστους/ αποτελεσματικότητας των εφαρμοζόμενων μέτρων).

Στόχος των Αναπτυξιακών Συμπράξεων είναι η κινητοποίηση όλων των συντελεστών σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο συμπεριλαμβανομένων και των κοινωνικών εταίρων, για την υλοποίηση της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση με τον εντοπισμό των δυνατοτήτων απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο και την ενίσχυση της συνεργασίας προς το σκοπό αυτό. Όλοι αυτοί οι φορείς θα πρέπει να δρουν συμπληρωματικά αναπτύσσοντας συνέργιες μεταξύ τους για να δίνονται ολοκληρωμένες λύσεις στα θέματα απασχόλησης της περιοχής, αλλά και να είναι σε θέση να ενοποιούν τις πολιτικές απασχόλησης που εφαρμόζονται μεμονωμένα από αυτούς.

4.3. Τοπική Αυτοδιοίκηση –ΟΑΕΔ

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην καταπολέμηση της ανεργίας «μέσω της ειδικής σχέσης που τη χαρακτηρίζει αναφορικά με τις τοπικές κοινωνίες στοιχείο που αποτελεί στην εκ του σύνεγγυς παρακολούθηση των εξελίξεων στον τομέα της τοπικής ή περιφερειακής αγοράς εργασίας. Η συνεργασία και εκπροσώπηση φορέων της Τ.Α. με τα αποκεντρωμένα όργανα του ΟΑΕΔ., η αναγκαία συμβολή της σε περιοχές θύλακες ανεργίας, η δημιουργία όρων για την ανάπτυξη του θεσμού της κοινωνικής εργασίας σε τοπικό επίπεδο, η ανάπτυξη δραστηριοτήτων που θα προστατεύουν και θα αναδεικνύουν την πολιτιστική κληρονομιά, αποτελούν ιδιαίτερους τομείς εμπλοκής της»²⁸.

Η οργανική μονάδα του ΟΑΕΔ, τα κέντρα προώθησης απασχόλησης (Κ.Π.Α.) , λειτουργούν σε κάθε δήμο, αλλά και σε νομαρχιακό και περιφερειακό επίπεδο. Τα ΚΠΑ αναπτύσσουν αφενός μεν εξατομικευμένα προγράμματα για κάθε άνεργο, αφετέρου δε προληπτικού χαρακτήρα δράσεις σε συνεργασία με τους τοπικούς παραγωγικούς φορείς, προκειμένου να εντοπίσουν αφενός μεν πιθανές εστιές

²⁸ Πηγή: www.oke.gr

ανεργίας λόγω κλεισίματος επιχειρήσεων, αφετέρου δε τοπικά κοιτάσματα απασχόλησης συμπεριλαμβανομένου και του τομέα της κοινωνικής οικονομίας.

Στους ίδιους τους ΟΤΑ και τις επιχειρήσεις τους αναπτύσσονται στο μεγαλύτερο βαθμό τα προγράμματα stage και οι δομές της κοινωνικής οικονομίας.

Η Τ.Α. έχει σαφώς να παίζει σημαντικό ρόλο, όσον αφορά τη σύσταση συμπράξεων όλων των τοπικών δημόσιων και ιδιωτικών φορέων για την προώθηση της απασχόλησης.

4.4 Η Τ.Α μπορεί να συμβάλει στην κατάρτιση και στις πολιτικές απασχόλησης²⁹

Σήμερα με την αλματώδη ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών, ιδιαίτερα στα πεδία της πληροφορικής και των επικοινωνιών, η ανεργία έχει όλο και περισσότερο διαρθρωτικό χαρακτήρα στη χώρα μας. Η συμβολή της τοπικής αυτοδιοίκησης στη δια βίου εκπαίδευση είναι καθοριστική

Η ποιότητα του εργατικού δυναμικού αποτελεί βασικό συντελεστή για την ανάπτυξη, την αύξηση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας για την καταπολέμηση της ανεργίας. Η εκπαίδευση και η κατάρτιση σε συνδυασμό με την αναγκαία πρόβλεψη και προγραμματισμό της εξέλιξης της απασχόλησης και των ειδικοτήτων σε εθνικό και τοπικό επίπεδο αποτελούν βασικά μέτρα για την πρόληψη της ανεργίας.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί να συμβάλλει κυρίως στην επισκευή και συντήρηση των σχολείων όλων των βαθμίδων και στην υποστήριξη των πολιτικών απασχόλησης. Επίσης, η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί να συμβάλλει αποτελεσματικά στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της.

Ενδεικτικές κατηγορίες δράσεων:

α) Επισκευή και συντήρηση σχολείων, λειτουργική υποστήριξη των σχολείων, αξιοποίηση της ευέλικτης ζώνης για τη σύνδεση του εκπαιδευτικού προγράμματος με την τοπική κοινωνική ζωή.

β) Δημοτικό πρόγραμμα υποστήριξης των πολιτικών απασχόλησης, που περιλαμβάνει:

-κατασκευή και λειτουργία βρεφονηπιακών και παιδικών σταθμών για την υποστήριξη των εργαζόμενων γυναικών

-μέτρα ενίσχυσης των Κέντρων Προώθησης της Απασχόλησης (Κ.Π.Α.)

-υποστήριξη επιχειρήσεων του κοινωνικού τομέα

-υποστήριξη της κοινωνικής ένταξης των προσφύγων και μεταναστών

γ) Συμμετοχή στο σχεδιασμό και την εφαρμογή, σε τοπικό επίπεδο, Εθνικής Στρατηγικής Δια Βίου Μάθησης.

δ) Πρόγραμμα ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

²⁹ Πηγή: www.kedke.gr

4.5 Η Τ.Α μπορεί να συμβάλει στην Αγροτική και Αστική ανάπτυξη³⁰

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί να αναλάβει μέσω ολοκληρωμένων τοπικών αναπτυξιακών προγραμμάτων την αγροτική και την αστική τοπική ανάπτυξη.

Στις αγροτικές περιοχές μπορεί να δοθεί έμφαση σε δράσεις που συνδέονται με τον τουρισμό, τις τοπικές βιομηχανικές δραστηριότητες, τον πολιτισμό, τις μεταφορές και τις κοινωνικές υπηρεσίες.

Στις αστικές περιοχές μπορεί να δοθεί έμφαση στην αστική αναζωογόνηση και τη μέριμνα για την αστική φτώχεια, τους μετανάστες και τα φαινόμενα κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και στη βελτίωση των αστικών συγκοινωνιών και των περιβαλλοντικών συνθηκών.

Οι Ο.Τ.Α. αγροτικών και αστικών περιοχών μπορούν να συγκροτήσουν ένα εθνικό δίκτυο που να στηρίζει την εταιρική σχέση μεταξύ πόλεων και αγροτικών περιοχών, αναδεικνύοντας τις συμπληρωματικές δραστηριότητές τους.

4.6 Τοπική Αυτοδιοίκηση και ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας³¹

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί να συμβάλει κυρίως στην προώθηση της επιχειρηματικότητας και τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος σε τοπικό επίπεδο.

Δημοτικό πρόγραμμα υποστήριξης των επιχειρήσεων, ιδίως των Μ.Μ.Ε., που περιλαμβάνει:

- έργα τεχνικής υποδομής (ύδρευση, αποχέτευση, οδοποιία κλπ.) για τις επιχειρήσεις, ιδίως σε οργανωμένα βιοτεχνικά πάρκα
- έργα ανάπλασης κοινοχρήστων χώρων εμπορικών κέντρων
- καλύτερη οργάνωση στη διαχείριση των στερεών και υγρών αποβλήτων των επιχειρήσεων
- λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση του παρα-εμπορίου
- επιτάχυνση των αδειοδοτήσεων

β) Δημοτικό πρόγραμμα κινήτρων για την προσέλκυση επενδύσεων, που περιλαμβάνει:

- απαλλαγή ή μείωση των δημοτικών τελών (επί μια πενταετία) για τις νεοεγκαθιστάμενες επιχειρήσεις
- προτεραιότητα στα έργα τεχνικής υποδομής τους
- πρόγραμμα ανάδειξης και προβολής κλάδου στον οποίο εμφανίζεται συγκέντρωση επιχειρήσεων (στην περιοχή του Δήμου)

γ) Αξιοποίηση δημοτικών ακινήτων για τη δημιουργία επιχειρήσεων (με ενοικίαση, σύμβαση παραχώρησης, αντιπαροχή κλπ.).

δ) Πρόγραμμα υποστήριξης Μ.Μ.Ε. από Αναπτυξιακή Εταιρεία της Αυτοδιοίκησης, που περιλαμβάνει:

³⁰ βλ. ό.π

³¹ Πηγή: www.kedke.gr

- γραφείο ενημέρωσης και συμβουλευτικής υποστήριξης και ιδίως για την πρόσβαση των επιχειρήσεων στη χρηματοδότηση
- διάχυση της καινοτομίας και προβολή της επιχειρηματικότητας
- διαχείριση ενισχύσεων προς Μ.Μ.Ε.
- ε) Αξιοποίηση της διπλωματίας των πόλεων για την προώθηση των ελληνικών επιχειρήσεων.
- στ) Αξιοποίηση τοπικών πλουτοπαραγωγικών πόρων για τη δημιουργία μικτών επιχειρήσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Η ΑΝΕΡΓΙΑ ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ, ΖΩΓΡΑΦΟΥ, ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ

5.1 Γενικά

Η Περιφέρεια Αττικής εκφράζει συνολικά τη δυναμική ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας, δεδομένου ότι αποτελεί το ισχυρότερο διοικητικό και οικονομικό κέντρο της χώρας μας, ενώ το «μητροπολιτικό κέντρο» της Αθήνας κατατάσσεται στις μεγάλες πόλεις της ευρωπαϊκής περιμέτρου. Συγκεντρώνει το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού, του εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού, των υπηρεσιών και των παραγωγικών δραστηριοτήτων της χώρας.

Σημαντικό πρόβλημα για την περιφέρεια της Αττικής αποτελεί το υψηλό ποσοστό ανεργίας. Το οποίο δημιουργεί έντονα φαινόμενα κοινωνικού αποκλεισμού από την αγορά εργασίας για ορισμένες ευαίσθητες ομάδες πληθυσμού (νέοι, γυναίκες, μετανάστες και παλιννοστούντες).

Στο κεφάλαιο αυτό της εργασίας θα προσπαθήσουμε να αναλύσουμε και συγκρίνουμε το πρόβλημα της ανεργίας σε τρεις διαφορετικούς Δήμους του Λεκανοπεδίου. Αντικείμενο μελέτης θα αποτελέσει η περίπτωση των Δήμων, Καλλιθέας, Ζωγράφου και Περιστερίου που ανήκουν στην νομαρχία Αθηνών και αντιμετωπίζουν το πρόβλημα της ανεργίας και των δυσάρεστων συνεπειών του, όπως και οι περισσότερες πλέον περιοχές της χώρας μας. Θα παρουσιάσουμε τα στατιστικά στοιχεία της ανεργίας στους δήμους ξεχωριστά, ώστε να δούμε τις διαστάσεις του προβλήματος στους συγκεκριμένους Δήμους, τα μέτρα και τις πολιτικές που εφαρμόζονται σε τοπικό επίπεδο για την καταπολέμηση της ανεργίας και την προώθηση της απασχόλησης, καθώς και την αναγκαιότητα της συμβολής της Τ.Α στην αντιμετώπιση σημαντικών προβλημάτων όπως η ανεργία.

Εδώ αξίζει να σημειώσουμε ότι για την ερευνά μας, παρ' όλου που υπάρχουν αρκετές πηγές διαθέσιμων στατιστικών στοιχείων όπως : η ΕΣΥΕ (Γενική Απογραφή Πληθυσμού, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Έρευνα Κενών Θέσεων Εργασίας κλπ), το Παρατηρητήριο Απασχόλησης -ΟΑΕΔ, τα επιμελητήρια κ.α, η μοναδική πηγή που παράσχει διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία της ανεργίας και της απασχόλησης σε επίπεδο δήμων είναι η γενική απογραφή πληθυσμού της ΕΣΥΕ. Η οποία παράσχει στατιστικά στοιχεία για τα χαρακτηριστικά του εργατικού δυναμικού ,της απασχόλησης και της ανεργίας τόσο σε περιφερειακό όσο και σε τοπικό επίπεδο (νομαρχιακό ,επίπεδο δήμων), η ανά δεκαετία όμως συχνότητα διεξαγωγής της, καθιστά δύσκολη την ανάλυση των μεσοπρόθεσμων ή βραχυπρόθεσμων τάσεων όσον αφορά τα χαρακτηριστικά του εργατικού δυναμικού σε τοπικό επίπεδο, οι υπόλοιπες πηγές παράσχουν αναλυτικά δεδομένα στο σύνολο της χώρας καθώς και σε επίπεδο περιφερειών και νομών όχι όμως σε επίπεδο δήμων.

Επίσης αξίζει να σημειώσουμε την δυσκολία συγκέντρωσης των δεδομένων γύρω από την εργασιακή πολιτική μεμονωμένων περιοχών μέσα από τους αρμόδιους φορείς, στοιχεία που είναι απαραίτητα για την ολοκλήρωση της έρευνας μας, συνήθως ισχύει αυτό που λέει ο λαός «όλοι γνωρίζουν για το πρόβλημα της ανεργίας , κανείς δεν θέλει να μιλήσει γι' αυτό», έτσι τις περισσότερες φορές στη διαδικασία συγκέντρωσης των στοιχείων γίνεσαι "μπαλάκι" μεταξύ των αρμόδιων υπηρεσιών.

5.2. Χαρακτηριστικά του Δήμου Καλλιθέας

Η Καλλιθέα, με πληθυσμό που προσεγγίζει τις 200.000 κατοίκους, απλώνεται ανάμεσα στην Αθήνα και το Φαληρικό Όρμο, σε μια έκταση 4.500 στρεμμάτων.

Ο σχηματισμός του σύγχρονου οικισμού της Καλλιθέας άρχισε το 1884-1885, με πρωτοβουλία μίας Οικοδομικής Εταιρίας.

Υστερα από τη Μικρασιατική Καταστροφή του 1922, η εγκατάσταση στην Καλλιθέα περίπου 25.000 προσφύγων από την Μικρά Ασία και το Πόντο, τη μετέτρεψε σε προσφυγική συνοικία και ανέκοψε την εξέλιξη της σε προάστιο αναψυχής.

Παρόλο που οι συνθήκες διαβιώσεις στην αρχή ήταν δύσκολες για τους πρόσφυγες της Μικράς Ασίας. Αργότερα μεγαλούργησαν. Δημιούργησαν βιομηχανίες, βιοτεχνίες, έγιναν μεγαλέμποροι. Στους πρόσφυγες κατά κοινή ομολογία, οφείλεται σε μεγάλο βαθμό η εξέλιξη της Καλλιθέας αλλά και γενικότερα της Ελλάδας.

Ο οικισμός της Καλλιθέας αποσπάστηκε από τον Δήμο Αθηναίων το 1925, οπότε έγινε Κοινότητα, ενώ το 1933 Δήμος. Κατά την προπολεμική περίοδο, η πόλη έγινε τόπος εγκατάστασης βιομηχανιών και βιοτεχνιών, ενώ η θέση της μεταξύ Αθήνας και Πειραιά διευρύνει την εμπορική της δραστηριότητα.

Η μεταπολεμική εξέλιξη της Καλλιθέας παρακολούθησε αυτή ολόκληρης της Αθήνας. Δεχόμενη το δικό της μερίδιο από την εσωτερική μετανάστευση, ήδη από τις αρχές του '50 και του '60 η Καλλιθέα απέκτησε τα χαρακτηριστικά της μεγαλούπολης, ενώ στη δεκαετία του '70 η ανοικοδόμηση των παλαιών κατοικιών με τη μέθοδο της αντιπαροχής οδήγησε σε νέα αύξηση του πληθυσμού, αλλά και τη στέρηση της πόλης από ελεύθερους χώρους.

Κατά τη δεκαετία του '90 η Καλλιθέα έγινε τόπος εγκατάστασης αξιοσημείωτου αριθμού Ελλήνων Ποντίων από τις Δημοκρατίες της τέως Σοβιετικής Ένωσης. Επιπλέον με το μεταναστευτικό ρεύμα που επικράτησε στην Ελλάδα την δεκαετία του '90 η Καλλιθέα απέκτησε και ένα αρκετά μεγάλο αριθμό οικονομικών μεταναστών, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΣΥΕ ο αριθμός των αλλοδαπών στο δήμο ανέρχεται σε 9.413 άτομα.

Η Καλλιθέα σήμερα είναι μια από τις πιο πυκνοκατοικημένες περιοχές του λεκανοπεδίου. Είναι μια πολυπολιτιστική κοινωνία, γιατί ζουν πολίτες που είναι οικονομικοί μετανάστες, παλινοστούντες και οικογένειες με διαφορετική πολιτισμική και θρησκευτική κουλτούρα.

Ο Δήμος της Καλλιθέας είναι από τα μεγαλύτερα πλέον εμπορικά κέντρα της Αττικής, με χιλιάδες καταστήματα, κυρίως μικρομεσαίων επιχειρήσεων που καταβάλουν τεράστιες προσπάθειες να επιβιώσουν.

5.3. Εργατικό δυναμικό Δήμου Καλλιθέας

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Γενικής Απογραφής Πληθυσμού 2001 της ΕΣΥΕ, ο οικονομικώς ενεργός πληθυσμός το 1991 είναι 45.650 άτομα ενώ ο μη ενεργός πληθυσμός 55.736 άτομα, παρατηρούμε ότι ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός του Δήμου είναι μικρότερος κατά 10.086 άτομα σε σχέση με τον μη ενεργό πληθυσμό. Το 2001 ο οικονομικά ενεργός αυξήθηκε σε 49.762 άτομα ενώ ο μη ενεργός πληθυσμός

του Δήμου μειώθηκε σε 51.340 άτομα σε σχέση με το 1991, παραμένει όμως μεγαλύτερος σε σχέση με τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό κατά 1.578 άτομα

Διαπιστώνουμε λοιπόν, ότι ο μεγαλύτερος αριθμός των κατοίκων του Δήμου Καλλιθέας είναι μη οικονομικά ενεργός πληθυσμός. Επιπλέον παρατηρείται ότι το εργατικό δυναμικό των ανδρών σημείωσε μια μικρή αύξηση κατά 836 άτομα το 2001(27.659 άτομα το 1991 και 28.495 άτομα το 2001), ενώ το εργατικό δυναμικό των γυναικών σημείωσε μεγάλη αύξηση κατά 3.276 χιλ. άτομα(από 17.991 άτομα το 1991 σε 21.267 άτομα το 2001).

ΠΙΝΑΚΑΣ 6:

Οικονομικώς ενεργός και μη ενεργός πληθυσμός κατά φύλο και ομάδες ηλικιών για τα έτη 1991 και 2001(Δ. Καλλιθέας)

Φύλο και Ομάδες ηλικιών	1991 Πραγματικός πληθυσμός					2001 Πραγματικός πληθυσμός				
	Οικονομικώς ενεργός πληθυσμός	Οικονομικώς ενεργοί			Οικονομικώς μη ενεργός πληθυσμός	Οικονομικώς ενεργός πληθυσμός	Οικονομικώς ενεργοί			Οικονομικώς μη ενεργός πληθυσμός
		Απασχολούμενοι	Ανεργοί	Ανεργοί νέοι			Απασχολούμενοι	Ανεργοί	Ανεργοί νέοι	
Σύνολο	45.850	40.997	2.624	2.029	55.736	49.762	44.527	2.811	2.424	51.340
Αρρένες	27.858	25.545	1.307	807	18.927	28.495	25.720	1.453	1.322	18.183
10-19 ετών	701	460	45	196	7.326	630	357	26	247	5.383
20-24 ετών	2.646	2.122	182	342	1.300	3.164	2.455	150	559	1.512
25-29 ετών	3.668	3.302	196	170	255	4.426	3.927	191	308	326
30-44 ετών	11.962	11.361	516	85	312	11.281	10.508	565	208	520
45-64 ετών	8.398	8.026	358	14	4.004	8.594	8.073	521	0	3.734
65+ ετών	284	274	10	0	5.730	400	400	0	0	6.708
Θήλυς	17.991	15.452	1.317	1.222	36.809	21.267	18.807	1.358	1.102	33.157
10-19 ετών	810	446	59	305	7.440	481	294	30	157	5.542
20-24 ετών	2.867	2.161	191	515	1.914	3.004	2.433	166	405	2.132
25-29 ετών	3.164	2.714	226	224	1.409	3.867	3.374	250	243	1.044
30-44 ετών	7.823	7.063	597	163	6.134	8.760	8.019	516	225	3.962
45-64 ετών	3.257	3.000	242	15	11.356	4.992	4.524	396	72	10.079
65+ ετών	70	68	2	0	8.556	163	163	0	0	10.398

ΠΗΓΗ : Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδας

5.3.1 Σύνθεση της απασχόλησης κατά ηλικία και φύλο Δ. Καλλιθέας

Ο παρακάτω πίνακα δείχνει το ποσοστό απασχόλησης στο εργατικό δυναμικό κατά ηλικία και φύλο για τα έτη 1991 και 2001 σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΣΥΕ. Όπως φαίνεται το ποσοστό απασχόλησης και στα δύο φύλα σημείωσε μια μικρή μείωση κατά 0,33% το 2001(από 89.81% το 1991 σε 89,48% το 2001). Αναλυτικότερα παρατηρείται ότι:

Πίνακας 7:
Ποσοστό απασχόλησης στο εργατικό δυναμικό κατά
ηλικία και φύλο για τα έτη 1991 και 2001
(Δ. Καλλιθέας Ν. Αττικής)

	1991	2001
Σύνολο	89,81	89,48
Άρρενες	92,36	90,26
10-19 ετών	65,62	56,67
20-24 ετών	80,2	77,59
25-29 ετών	90,02	88,73
30-44 ετών	94,98	93,15
45-64 ετών	95,57	93,94
65+ ετών	96,48	100
Θήλυς	85,89	88,43
10-19 ετών	55,06	61,12
20-24 ετών	75,37	80,99
25-29 ετών	85,78	87,25
30-44 ετών	90,29	91,54
45-64 ετών	92,11	90,63
65+ ετών	97,14	100

ΠΗΓΗ: Ε.Σ.Υ.Ε

Το ποσοστό των απασχολούμενων ανδρών μειώθηκε το 2001 σε 90,26% από 92,36% το 1991 (μείωση κατά 2,1%), ενώ αντίθετα έχουμε αύξηση της γυναικείας απασχόλησης σε 88,43% το 2001 έναντι 85,89% το 1991(αύξηση κατά 2,54%).

Επιπλέον, ο αριθμός των απασχολούμενων ανδρών ηλικία 10 έως 64 εμφανίζεται μειωμένος το 2001 σε σχέση με το 1991. Αντίθετα όπως βλέπουμε η γυναικεία απασχόληση στις ίδιες ηλικίες εμφανίζεται αυξημένη. Επίσης παρατηρούμε ότι και στους άνδρες και στις γυναίκες οι απασχολούμενοι ηλικίας 65 ετών και άνω καλύπτουν το 100% του εργατικού δυναμικού.

5.3.2 Απασχόληση κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας Δ. Καλλιθέας

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι οι κλάδοι που συγκεντρώνουν τον μεγαλύτερο αριθμό απασχολούμενων στο Δήμο Καλλιθέας είναι :

-Χονδρικό και Λιανικό εμπόριο, αυξήθηκε το 2001 σε 8.212 άτομα έναντι 7.248 άτομα το 1991 (αύξηση κατά 964 άτομα), στον οποίο παρατηρείται αύξηση στον

αριθμό των γυναικών από 2.630 άτομα το 1991 σε 3.520 άτομα το 2001(αύξηση κατά 890 άτομα), και στον αριθμό των απασχολούμενων ανδρών στο συγκεκριμένο κλάδο μια μικρότερη αύξηση το 2001 κατά 74 άτομα(από 4.618 σε 4.692 άτομα το 1991 και 2001 αντίστοιχα).

-Μεταποιητικές βιομηχανίες, μειώθηκε από 7.396 άτομα το 1991 σε 6.501 άτομα το 2001(μείωση κατά 895 άτομα), που όπως παρατηρούμε η μείωση επηρέασε περισσότερο την απασχόληση των γυναικών και λιγότερο των ανδρών, αφού ο αριθμός των απασχολούμενων γυναικών στο κλάδο μειώθηκε σε 2.138 άτομα το 2001 από 2.771 άτομα το 1991 (μείωση κατά 633 άτομα), ενώ των ανδρών μειώθηκε κατά 262 άτομα (από 4.625 σε 4.363 άτομα το 1991 και 2001 αντίστοιχα).

Πίνακας 8 :
Οικονομικώς ενεργός πληθυσμός κατά φύλο και κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, για τα έτη 1991 και 2001
(Δ. Καλλιθέας Ν. Αττικής)

Κλάδος οικονομικής δραστηριότητας	1991 Πραγματικός πληθυσμός			2001 Πραγματικός πληθυσμός		
	Σύνολο	Άρρενες	Θήλυς	Σύνολο	Άρρενες	Θήλυς
Σύνολο	45.650	27.659	17.991	49.762	28.495	21.267
Γεωργία κτηνοτροφία θήρα.....	154	106	48	168	115	53
Ορυχεία και λατομεία	54	45	9	32	23	9
Μεταποιητικές βιομηχανίες	7.396	4.625	2.771	6.501	4.363	2.138
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος φυσικού αερίου και νερού	437	323	114	306	209	97
Κατασκευές	2.090	2.046	44	3.129	2.963	166
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο επισκευή αυτοκινήτων οχημάτων μοτοσικλετών και ειδών προσωπικής και οικιακής χρήσης	7.248	4.618	2.630	8.212	4.692	3.520
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	1.857	1.219	638	3.115	1.689	1.426
Μεταφορές αποθήκευση και επικοινωνίες	4.254	3.419	835	4.369	3.222	1.147
Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί, διαχείριση ακίνητης περιουσίας	3.756	2.049	1.707	5.687	2.651	3.036
Δημόσια διοίκηση και άμυνα. Υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	4.677	2.938	1.739	4.264	2.551	1.713
Εκπαίδευση	2.344	834	1.510	2.428	796	1.632
Υγεία και κοινωνική μέριμνα	1.729	558	1.171	2.028	579	1.449
Λοιπές υπηρεσίες	2.330	1.107	1.223	3.584	1.294	2.290
Νέοι, Μη δυνάμενοι να καταταγούν κατά κλάδο	7.324	3.772	3.552	5.939	3.348	2.591

Πηγή : Εθνική Στατιστική Υπηρεσία

Οι κλάδοι που παρουσίασαν την μεγαλύτερη αύξηση στον αριθμό των απασχολούμενων κατά το 2001 σε σχέση με το 1991 στο δήμο είναι :

-Ξενοδοχεία και εστιατόρια, από 1.857 άτομα το 1991 ο αριθμός των απασχολούμενων αυξήθηκε το 2001 σε 3.115 άτομα(αύξηση κατά 1.258 άτομα). Στον οποίο παρατηρούμε σημαντική αύξηση στον αριθμό των γυναικών κατά 788 άτομα το2001 και μια μικρότερη αύξηση στον αριθμό των απασχολούμενων ανδρών κατά 470 άτομα.

-ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί , από 3.756 άτομα το 1991 σε 5.687 άτομα το 2001 (αύξηση κατά 1.931 άτομα). Στον οποίο παρατηρούμε ότι κατά κύριο λόγω αυξήθηκε η συμμετοχή του γυναικείου φύλου στον κλάδο από 1.707 άτομα το

1991 σε 3.036 το 2001(αύξηση κατά 1.329 άτομα),ενώ στον αριθμό των ανδρών διαπιστώνουμε μικρότερη αύξηση κατά 602 άτομα το 2001(αύξηση από 2.049 σε 2.651 το 1991 και 2001 αντίστοιχα).

Γενικότερα, παρατηρείται ότι στο Δήμο Καλλιθέας, έχουμε αύξηση της γυναικείας συμμετοχής στους περισσότερους κλάδους κατά το 2001.

5.3.3 Σύνθεση της ανεργίας κατά φύλο και ηλικία Δ. Καλλιθέας

Πίνακας 9 :
Ανεργία κατά ηλικία και φύλο για τα έτη 1991 και 2001
(Δ. Καλλιθέας Ν. Αττικής)

	1991		2001	
	Άνεργοι	Ποσοστό του εργατικού δυναμικού	Άνεργοι	Ποσοστό του εργατικού δυναμικού
Σύνολο	4.653	10,19	5.235	10,52
Άρρενες	2.114	7,65	2.775	9,74
10-19 ετών	241	34,38	273	43,34
20-24 ετών	524	19,81	709	22,41
25-29 ετών	366	9,97	499	11,28
30-44 ετών	601	5,02	773	6,85
45-64 ετών	372	4,43	521	6,06
65+ ετών	10	3,52	0	0,5
Θήλυς	2.539	14,11	2.460	11,57
10-19 ετών	364	44,93	187	38,88
20-24 ετών	706	24,62	517	19,01
25-29 ετών	450	14,22	493	12,74
30-44 ετών	760	9,71	741	8,46
45-64 ετών	257	7,89	468	9,37
65+ ετών	2	2,86	0	0,5

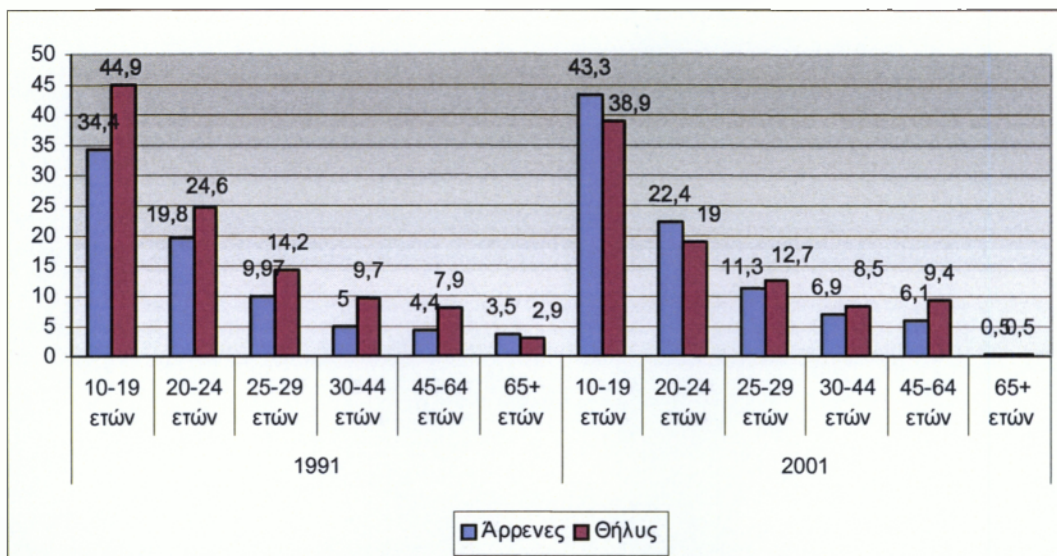
ΠΗΓΗ : Εθνική Στατιστική Υπηρεσία

Όσον αφορά την ανεργία στο Δήμο Καλλιθέας παρατηρούμε ότι αυξήθηκε σε 10,52% το 2001 έναντι 10,19% το 1991, δηλαδή ο αριθμός των ανέργων στο δήμο αυξήθηκε από 4.653 άτομα το 1991 σε 5.235 άτομα το 2001(σημειώθηκε αύξηση κατά 582 άτομα).

Επίσης ,στην κατά φύλο ανεργία παρατηρούμε ότι η ανεργία στους άνδρες αυξήθηκε σε 9,74% το 2001 έναντι 7,65% το 1991,δηλαδή αυξήθηκε ο αριθμός των ανέργων ανδρών κατά 661 άτομα, ενώ αντίθετα η γυναικεία ανεργία από 14,11% το 1991 μειώθηκε σε 11,57% το 2001. Αναλυτικότερα όπως φαίνεται και στο παρακάτω διάγραμμα για την ανεργία κατά ηλικία και φύλο στο δήμο παρατηρούμε ότι:

Διάγραμμα 2:
Ποσοστό ανέργων στο εργατικό δυναμικό κατά
ηλικία και φύλο, για τα έτη 1991 και 2001
(Δ. Καλλιθέας Ν. Αττικής)

Πηγή : Εθνική Στατιστική Υπηρεσία

-για τους ανέργους ηλικίας 10-19 ετών παρατηρείται μεγάλη αύξηση του ποσοστού ανεργίας στους άνδρες από 34,38% το 1991 σε 43,34% το 2001, σημειώθηκε αύξηση της ανεργίας των ανδρών αυτής της ηλικίας κατά 8,96%. Ενώ αντίθετα το ποσοστό ανεργία των γυναικών για τις ίδιες ηλικίες μειώθηκε σημαντικά το 2001 σε 38,88% (από 44,93% το 1991, μείωση κατά 6,05%).

-για τους ανέργους ηλικίας 20-24 ετών, παρατηρούμε ότι το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε για τους άνδρες από 19,81% το 1991 σε 22,41% το 2001, ενώ το ποσοστό των γυναικών εμφανίζεται μειωμένο από 24,62% το 1991 σε 19,01% το 2001.

-για τους ανέργους ηλικίας 25-29 ετών, το ποσοστό των ανδρών εμφανίζεται και πάλι αυξημένο το 2001 κατά 2,6% σε σχέση με το 1991 (από 19,97% το 1991 σε 11,28% το 2001). Ενώ η ανεργία των γυναικών και σ' αυτή την ηλικία εμφανίζει μείωση από 14,22% το 1991 σε 12,74% το 2001.

Παρατηρούμε λοιπόν ότι η ανεργία στο Δήμο αυξήθηκε, τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας στο δήμο συγκεντρώνουν οι νέοι ηλικίας 10-29 ετών και οι γυναίκες.

Επιπλέον στην περιοχή της Καλλιθέας η κατά φύλο ανεργία εμφανίζει μεταξύ των δύο ετών μια μικρή μείωση στις γυναίκες ενώ αλματώδη αύξηση στους άνδρες. Οι άνεργοι άνδρες αυξήθηκαν κατά 661 ενώ οι γυναίκες μειώθηκαν κατά 79 άτομα. Επίσης, παρατηρείται ότι στην κατά ηλικία ανεργία για την περιοχή οι άνδρες εμφανίζουν υψηλότερα ποσοστά ανεργία στις περισσότερες ομάδες ηλικιών από τα αντίστοιχα των γυναικών.

5.3.4 Μακροχρόνια άνεργοι - Νέοι άνεργοι Δ. Καλλιθέας

Πίνακας 10:
% Μακροχρόνιων ανέργων και % Νέων ανέργων
κατά ηλικία και φύλο για τα έτη 1991 και 2001
(Δήμου Καλλιθέας)

	1991		2001	
	% Μακροχρόνιων ανέργων	% νέων ανέργων	% Μακροχρόνιων ανέργων	% νέων ανέργων
Σύνολο	5,75	4,44	5,65	4,87
Άρρενες	4,73	2,92	5,1	4,64
10-19 ετών	6,42	27,96	4,13	39,21
20-24 ετών	6,88	12,93	4,74	17,67
25-29 ετών	5,34	4,63	4,32	6,96
30-44 ετών	4,31	0,71	5,01	1,84
45-64 ετών	4,26	0,17	6,06	0
65+ ετών	3,52	0	0	0
Θήλυς	7,32	6,79	6,39	5,18
10-19 ετών	7,28	37,65	6,24	32,64
20-24 ετών	6,66	17,96	5,53	13,48
25-29 ετών	7,14	7,08	6,46	6,28
30-44 ετών	7,63	2,08	5,89	2,57
45-64 ετών	7,43	0,46	7,93	1,44
65+ ετών	2,86	0	0	0

ΠΗΓΗ: ΕΣΥΕ

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΣΥΕ, όπως βλέπουμε στον παραπάνω πίνακα, παρατηρούμε ότι το ποσοστό των μακροχρόνιων ανέργων στο Δήμο Καλλιθέα παρουσιάζει μικρή μείωση από 5,75% το 1991 σε 5,65% το 2001, ενώ το ποσοστό των νέων ανέργων αυξήθηκε από 4,44% το 1991 σε 4,87% το 2001.

Στην κατά φύλο διάρκεια ανεργίας παρατηρούμε ότι το ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας και το ποσοστό νέων ανέργων εμφανίζεται αυξημένο στους άντρες κατά το 2001, συγκεκριμένα για τους μακροχρόνια ανέργους έχουμε μια ελαφριά αύξηση από 4,73% το 1991 σε 5,1% το 2001 ενώ για τους νέους ανέργους μια μεγάλη αύξηση από 2,92% το 1991 σε 4,64% το 2001. Αντίθετα στις γυναίκες παρατηρούμε μείωση και στο ποσοστό της μακροχρόνιας ανεργίας από 7,32% το 1991 σε 6,39% το 2001 και στο ποσοστό των νέων ανέργων από 6,79% το 1991 σε 5,18% το 2001.

Όσον αφορά την κατά ηλικία διάρκεια ανεργίας, παρατηρούμε ότι για το έτος 1991 το υψηλότερο ποσοστό μακροχρόνιων ανέργων για τους άντρες συγκεντρώνουν οι ηλικίες 20 έως 24 ετών με 6,88%, ενώ στις γυναίκες με ποσοστό 7,63% οι ηλικίες 30 έως 44 ετών. Το υψηλότερο ποσοστό νέων ανέργων για το έτος 1991 και στα δύο φύλα συγκεντρώνουν οι ηλικίες 10 έως 19 ετών, με 27,96% για τους άνδρες και 37,65% για τις γυναίκες. Για το έτος 2001 παρατηρούμε ότι και στους άντρες και στις γυναίκες οι ηλικίες 45 έως 64 ετών συγκεντρώνουν το υψηλότερο ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας με 6,06% για τους άντρες και 7,93% στις γυναίκες. Ενώ το υψηλότερο ποσοστό νέων ανέργων και στα δύο φύλα εμφανίζουν πάλι οι ηλικίες 10

έως 19 ετών, με 39,21% για τους άντρες (που παρουσιάζει αύξηση από το αντίστοιχο ποσοστό του 1991) και 32,64% στις γυναίκες (το οποίο εμφανίζει μείωση από το αντίστοιχο ποσοστό του 1991).

Διαπιστώνουμε ότι στην περιοχή της Καλλιθέας οι πλειοψηφία των ανέργων είναι άνεργοι μακράς διάρκειας, επιπλέον παρά την μείωση των ποσοστών κατά το 2001 οι γυναίκες είναι αυτές που συγκεντρώνουν τα υψηλότερα ποσοστά των μακροχρόνιων ανέργων και των νέων ανέργων με αρκετή διαφορά από τους άντρες. Παρατηρούμε επίσης, ότι τα μεγαλύτερα ποσοστά μακροχρόνιων ανέργων κατά το 2001 εμφανίζουν και στα δύο φύλα οι μεγαλύτερες παραγωγικές ηλικίες 45-64 ετών.

5.4. Μέτρα για την καταπολέμηση της ανεργίας και την προώθηση της απασχόλησης Δήμου Καλλιθέας

Ο Δήμος Καλλιθέας για να συμβάλει στην αναπτυξιακή πολιτική και να αντιμετωπίσει με καλύτερους όρους το θέμα της ανεργίας, μέσα από την κατάρτιση και εξειδίκευση των ανέργων και εργαζομένων στην περιοχή, αλλά και ευρύτερα ,αποφάσισε την ίδρυση του Κέντρου Επαγγελματικής κατάρτισης (Κ.Ε.Κ) και του Κέντρου Πληροφόρησης Νέων (Κ.Π.Ν). σκοπός είναι η υλοποίηση Ευρωπαϊκών και Αυτοχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων Κατάρτισης για βοήθεια και υποστήριξη των ανέργων, με στόχο την όσον καλύτερη και ομαλή ένταξη τους στην αγορά εργασίας. Επίσης διαθέτει προγράμματα για την προώθηση των ισων ευκαιριών απασχόλησης και για την άσκηση της κοινωνικής πολιτικής: Δημοτικοί –Παιδικοί σταθμοί, ΚΔΑΠ, Πρόγραμμα βοήθεια στο σπίτι

5.4.1 ΚΕΚ Δήμου Καλλιθέας

Η Δημοτική Επιχείρηση ΚΕΚ Δήμου Καλλιθέας με επωνυμία : Δημοτική Επιχείρηση Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης – Προώθησης της Απασχόλησης και Τεχνολογικής Ανάπτυξης Δήμου Καλλιθέας ιδρύθηκε το 1995 και λειτουργεί ως Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου, Αστικής Εταιρείας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

Είναι αμιγής Δημοτική Επιχείρηση με μοναδικό μέτοχο το Δήμο Καλλιθέας. Διοικείται από 9- μελές Διοικητικό Συμβούλιο, ο δε πρόεδρος της είναι και ο νόμιμος εκπρόσωπος της Επιχείρησης.

Σκοποί της επιχείρησης είναι :

- Υλοποίηση προγραμμάτων Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης με δυνατότητα άσκησης και συναφών προς το αντικείμενο αυτό δραστηριοτήτων (έρευνες - μελέτες - ημερίδες - συνέδρια, εκπαιδευτικά βοηθήματα για τους καταρτιζόμενους, συμμετοχή σε ολοκληρωμένα προγράμματα άλλων πρωτοβουλιών που χρηματοδοτούνται από άλλα διαρθρωτικά ταμεία).

- Υλοποίηση προγραμμάτων που αφορούν τις ενέργειες του Επιχειρησιακού προγράμματος "Καταπολέμηση του Αποκλεισμού από την Αγορά Εργασίας" σε μία ή περισσότερες ομάδες που εντάσσονται στο Ε.Π.
- Η παροχή επαγγελματικού επιπέδου Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών προς τα άτομα ομάδων στόχου του Ε.Π. ή προώθηση της απασχόλησης προς μία ή περισσότερες πληθυσμιακές ομάδες που περιλαμβάνονται στο Ε.Π.

Πιστοποίηση του ΚΕΚ

Το ΚΕΚ πιστοποιήθηκε για πρώτη φορά από το Ε.ΚΕ.ΠΙΣ. (Εθνικό Κέντρο Πιστοποίησης Δομών Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης και Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών) το Μάιο του 1998 και για δεύτερη φορά το Σεπτέμβριο του 2001 στα παρακάτω θεματικά πεδία :

- Επαγγέλματα Πληροφορικής
- Τουριστικά Επαγγέλματα και Επαγγέλματα Παροχής Υπηρεσιών
- Επαγγέλματα Οικονομίας και Διοίκησης
- Παιδαγωγικά Επαγγέλματα

Οι δραστηριότητες του ΚΕΚ

- Αυτοχρηματοδοτούμενα Προγράμματα Κατάρτισης στην Πληροφορική
- Προγράμματα Επιμόρφωσης Υπαλλήλων Δήμου Καλλιθέας
- Επιδοτούμενα Προγράμματα Κατάρτισης για Ανέργους και Εργαζόμενους
- Προγράμματα Εκμάθησης της Ελληνικής Γλώσσας, για Παλινοστούντες, Πρόσφυγες και Μετανάστες.
- Η Δημοτική Επιχείρηση στα πλαίσια των σκοπών της ίδρυσης της, είναι και η Προώθηση στην Απασχόληση Πληθυσμιακών Ομάδων που συμμετέχουν σε ενέργειες κατάρτισης συγχρηματοδοτούμενες από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η Δημοτική Επιχείρηση Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης συνδέεται με το δικτυακό χώρο του ΟΑΕΔ για τη προώθηση των καταρτιζομένων στην αγορά εργασίας.

Αυτοχρηματοδοτούμενα Προγράμματα Πληροφορικής του ΚΕΚ

Είναι μία από τις πιο παλιές δραστηριότητες της Δημοτικής Επιχείρησης, αφού Προγράμματα Πληροφορικής γίνονται ανελλιπώς από τις αρχές του 1997. Μέχρι τώρα έχουν παρακολουθήσει τα Προγράμματα αυτά περισσότεροι από 350 σπουδαστές, και το σημαντικότερο αρκετοί από αυτούς έχουν βρει εργασία, αφού οι γνώσεις που απέκτησαν τους βοήθησαν στην προσπάθεια τους αυτή.

Το βασικό πρόγραμμα έχει τίτλο "Αυτοματισμός Γραφείου", συνολική διάρκεια 160 ωρών (3,5 μήνες περίπου) και περιλαμβάνει τις παρακάτω ενότητες :

- Μια σύντομη εισαγωγή στην Πληροφορική
- Ένα πρόγραμμα επεξεργασίας κειμένου (Microsoft Word 2000)
- Ένα πρόγραμμα επεξεργασίας Λογιστικών φύλλων (Microsoft Excel 2000)

- Ένα πρόγραμμα διαχείρισης Σχεσιακών Βάσεων Δεδομένων (Microsoft Access 2000)
- Ένα πρόγραμμα δημιουργίας Ηλεκτρονικών Παρουσιάσεων (Microsoft PowerPoint 2000)
- Μια εισαγωγή στο Internet και στις βασικές υπηρεσίες που παρέχει

Σε όλους τους σπουδαστές παρέχονται βιβλία, σημειώσεις, γραφική ύλη, δισκέτες και ότι άλλο εκπαιδευτικό υλικό κριθεί αναγκαίο.

Από τον Οκτώβριο του 2000 προετοιμάζει τους σπουδαστές του έτσι ώστε να είναι σε θέση να αποκτήσουν το Ευρωπαϊκό Δίπλωμα Κατάρτισης στους Υπολογιστές, το γνωστό και ως ECDL.

Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Υπαλλήλων Δήμου Καλλιθέας

Το ΚΕΚ υλοποίησε το πρώτο εξάμηνο του 1998 προγράμματα επιμόρφωσης των Υπαλλήλων του Δήμου Καλλιθέας σε θέματα Πληροφορικής. Συνολικά επιμορφώθηκαν 66 άτομα στα προγράμματα Windows, Word και Excel .

Ήδη έχει γίνει προγραμματισμός για την υλοποίηση και άλλων πιο εξειδικευμένων προγραμμάτων.

Επιδοτούμενα Προγράμματα Κατάρτισης για Ανέργους και Εργαζόμενους

Μέχρι τώρα το ΚΕΚ έχει υλοποιήσει 6 επιδοτούμενα προγράμματα με τίτλους:

- Κατάρτιση καθηγητών - δασκάλων στην τεχνολογία της διαδικτύωσης (Internet) και στην εισαγωγή της στην μαθησιακή διαδικασία.
- Τηλεπισκόπηση
- Διαδικασίες Ίδρυσης και Οργάνωσης Επιχειρήσεων στον τομέα των Χρηματοπιστωτικών Υπηρεσιών
- Ανάπτυξη - Διαχείριση Πρασίνου Πόλεων
- Αθλητικός Τουρισμός - Εκπαίδευση Εκπαιδευτών για την Οργάνωση Μεγάλων Εκδηλώσεων
- Ηλεκτρονικό Εμπόριο - EDI

Πρόγραμμα Εκμάθησης της Ελληνικής Γλώσσας

Τα προγράμματα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας για παλιννοστούντες, πρόσφυγες και οικονομικούς μετανάστες αποτελούν μια κοινωνική προσφορά του Δήμου Καλλιθέας και σκοπό έχουν την ομαλότερη ένταξη των ατόμων αυτών στην κοινωνική και εργασιακή ζωή της πόλης.

Ο Δήμος Καλλιθέας σε συνεργασία με το ΚΕ.Σ.Π.Ε (Κέντρο Στήριξης Ποντίων Ελλήνων) έχει υλοποιήσει σε διάφορες φάσεις μαθήματα ελληνικής γλώσσας ώστε να μπορέσουν οι Πόντιοι να κατανοήσουν ευκολότερα την ελληνική γλώσσα και να ενταχθούν σε διάφορες θέσεις εργασίας.

Διεξαγωγή Επιμορφωτικών Προγραμμάτων για Εκπαιδευτικούς

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο με προκήρυξη του προκάλεσε την υποβολή προτάσεων από διάφορους φορείς που ενδιαφέρονται να συμμετέχουν στην υλοποίηση του

Έργου με τίτλο : "Προετοιμασία του Δασκάλου της Κοινωνίας της Πληροφορίας (Κ.τΠ) / Αρχική Επιμόρφωση όλων των Εκπαιδευτικών στις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ)" του Επιχειρησιακού Προγράμματος Κοινωνία της Πληροφορίας (Ε.Π.Κ.τΠ.) που χρηματοδοτείται από το Γ'ΚΠΣ.

Η Δημοτική Επιχείρηση έχει πιστοποιηθεί από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο για το Πρόγραμμα Π1 το οποίο έχει συνολική διάρκεια 48 ωρών και περιλαμβάνει τις ακόλουθες ενότητες :

- Χειρισμός Η/Υ - Λειτουργικό Σύστημα (Windows) - 9 ώρες
- Επεξεργασία Κειμένου (Word) - 12 ώρες
- Λογιστικό Φύλλο (Excel) - 12 ώρες
- Βασικές Υπηρεσίες Διαδικτύου (Internet) - 9 ώρες
- Πληροφορική και Σύγχρονος Κόσμος - 6 ώρες

Επιδοτούμενο Πρόγραμμα Επαγγελματικής Κατάρτισης «Σύγχρονη Γραμματειακή Υποστήριξη»

Η Δημοτική Επιχείρηση Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ) – Προώθησης της Απασχόλησης και Τεχνολογικής Ανάπτυξης - Δήμου Καλλιθέας και το Κέντρο Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών (ΚΕ.ΣΥ.Υ) της Δημοτικής Επιχείρησης Πολιτιστικής & Κοινωνικής Ανάπτυξης (ΔΕΠΚΑ) στο πλαίσιο έγκρισης Υλοποίησης του υποέργου του έργου «Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις Υπέρ Ειδικών Μειονεκτουσών Ομάδων (Παλινοστούντες) που εντάσσεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση» και εγκρίθηκε με την υπ' αριθ. 178341-9/6/2005 απόφαση του Γ.Γ. Διαχείριση Κοινωνικών και άλλων Πόρων του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας πρόκειται να υλοποιήσει επιδοτούμενο πρόγραμμα Επαγγελματικής Κατάρτισης, με τίτλο: « Σύγχρονη Γραμματειακή Υποστήριξη»

Το επιδοτούμενο πρόγραμμα επαγγελματικής Κατάρτισης απευθύνεται σε 20 Ανέργους Παλινοστούντες, Αποφοίτους Λυκείου - ΙΕΚ, εγγεγραμμένους στα μητρώα ανέργων των υπηρεσιών του ΟΑΕΔ, ανεξάρτητα αν λαμβάνουν επίδομα ανεργίας.

Η διάρκεια του προγράμματος είναι 500 ώρες, (350 ώρες θεωρία & 150 ώρες Πρακτική). Στους καταρτιζόμενους θα καταβληθεί μικτό επίδομα 5 ευρώ ανά ώρα.

Το πρόγραμμα αυτό εντάσσεται στο Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης 2000-2006 και στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση" του Υπουργείου Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας και το έργο συγχρηματοδοτείται σε ποσοστό 75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.

5.4.2 Κ.Π.Ν Δήμου Καλλιθέας

Ο Δήμος Καλλιθέας με γνώμονα την ανάγκη της εποχής για πληροφόρηση, η οποία ανάγεται βαθμιαία σε στοιχειώδες δημοκρατικό δικαίωμα των πολιτών, συμμετέχει στο πρόγραμμα της Γραμματείας Νέας Γενιάς και του Υπουργείου Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης στη δημιουργία και λειτουργία Κέντρου Πληροφόρησης Νέων.

Το Κ.Π.Ν του Δήμου Καλλιθέας λειτουργεί βάσει προγραμματικής σύμβασης που έγινε το Σεπτέμβριο του 2000 μεταξύ της Δημοτικής Επιχείρησης ΚΕΚ του Δήμου και του Χαροκοπέιου Πανεπιστημίου.

Σκοπός του Κ.Π.Ν:

Το Κέντρο Πληροφόρησης Νέων, είναι ολοκληρωμένη δομή που σκοπό έχει την παροχή πλήρους και έγκυρης ενημέρωσης των νέων για θέματα που τους αφορούν όπως : η εκπαίδευση, η επαγγελματική κατάρτιση, η εργασία, η τέχνη και ο πολιτισμός, κοινωνικά θέματα, τουρισμός κ.α.. Σκοπός του Κ.Π.Ν είναι η συγκέντρωση και σύνθεση πληροφοριών σε ενιαία ηλεκτρονική βάση δεδομένων που συνδέονται με θεματικές τράπεζες πληροφοριών στην Ελλάδα και το εξωτερικό (ΘΕΤΙΣ –EURODESK).

Παράλληλα ενημερώνει τους νέους, για δράσεις της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς την ανάπτυξη και ενίσχυση νεανικών πρωτοβουλιών και τη χρηματοδότηση σχεδίων και προγραμμάτων όπως :

-Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Νεολαία

Πρόκειται για πρόγραμμα ανταλλαγής νέων σε άλλες χώρες, οι νέοι έχουν τη δυνατότητα να δουλέψουν εθελοντικά σε άλλες χώρες, να αναπτύξουν πρωτοβουλίες, να δραστηριοποιηθούν σε οργανώσεις νέων τοπικών αρχών και μη κυβερνητικών οργανώσεις.

-Τριήμερα Εναλλακτικού Τουρισμού

Πρόκειται για διοργάνωση μονοήμερων και τριήμερων εκδρομών σε όλη την Ελλάδα.

-Δημοτικό Συμβούλιο Νεολαίας Καλλιθέας

Έχει σκοπό τη συμμετοχή και δημιουργική έκφραση των νέων του δήμου, συμμετέχουν νέοι από 15 έως 29 ετών που εκπροσωπούν τις μαθητικές κοινότητες, τους αθλητικούς και πολιτιστικούς συλλόγους, τις πολιτικές οργανώσεις νεολαίας, του θρησκευτικούς φορείς κ.λ.π.

Το Κ.Π.Ν είναι χώρος στέγασης νεανικών δραστηριοτήτων, εκδηλώσεων και συνάντησης νέων.

Στόχοι του Κ.Π.Ν είναι:

- Η δωρεάν παροχή πληροφόρησης και υποστήριξης των νέων της περιοχής , σε τομείς αμέσου ενδιαφέροντος των νέων.
- Ο σχεδιασμό και υλοποίηση προγραμμάτων για την δημιουργική απασχόληση και τον ελεύθερο χρόνο των νέων προωθώντας παράλληλα και την νεανική δημιουργικότητα.
- Η προώθηση και εφαρμογή του θεσμού του Συμβουλίου των Νέων.
- Η ανάπτυξη εθνικών και ευρωπαϊκών συνεργασιών, τη δημιουργία δικτύων και τη σύνδεση με υφιστάμενα εθνικά ή και ευρωπαϊκά δίκτυα επικοινωνίας και συνεργασίας , σε θέματα που αφορούν τους νέους. Κάθε άλλο παρεμφερή σκοπό προς όλους τους ανωτέρω.

Δράσεις του ΚΠΝ του Δήμου Καλλιθέας

A) Πληροφόρηση των νέων

1. Δημιουργία Τράπεζας Πληροφοριών ανά θεματική ενότητα και σύνδεση του Κέντρου με το Δημόσιο Ηλεκτρονικό Σύστημα Πληροφόρησης της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς. Το σύστημα αυτό χρησιμοποιεί: 1) κόμβο του INTERNET, 2) σύνδεση με περιφερειακά Κέντρα Πληροφόρησης και τα Youth-Info-Points. 3) ενημερωτικές εκδόσεις (έντυπες και ηλεκτρονικές).
2. Δημιουργία συνδέσεων INTERNET δια των οποίων κάθε νέος θα έχει τη δυνατότητα να έχει κάθε πληροφορία που ο ίδιος επιθυμεί με απ' ευθείας σύνδεσή του με το διαδίκτυο.
3. Ενημέρωση των νέων καθώς και των φορέων της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης της περιοχής, σε θέματα επαγγελματικού status και τις δυνατότητες επαγγελματικής αποκατάστασης. Καταγραφή των ειδικοτήτων που ζητούνται στην περιοχή, με προσδιορισμό των χαρακτηριστικών και του είδους της απαιτούμενης κατάρτισης.
4. Ανάπτυξη δράσεων ενημέρωσης των νέων, προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης και δυνατότητες απασχόλησής τους μέσα από αυτά.
5. Ανάπτυξη και λειτουργία δικτύου info-points, σε σημεία της περιοχής των νέων για πιο άμεση και εύκολη προσπέλαση των νέων στο δίκτυο πληροφόρησης του Κέντρου.

B) Στήριξη των νέων

1. Στήριξη των υπό κατάρτιση, των καταρτιζομένων αλλά και των ήδη απασχολούμενων νέων μέσω προσφοράς συμβουλευτικού έργου.
2. Στήριξη των νέων που για διάφορους λόγους τείνουν να διακόψουν τον κύκλο σπουδών τους.
3. Παροχή συμβουλευτικής δράσης σε σχολεία της περιοχής ή και άλλων φορέων σε θέματα επαγγελματικού προσανατολισμού νέων με ταυτόχρονη παρουσίαση των υφισταμένων αναγκών, της υφιστάμενης κατάστασης και των διαγραφομένων προοπτικών.
4. Καταγραφή και ηλεκτρονική αποθήκευση μετά από επεξεργασία των υφισταμένων και μελλοντικών ευκαιριών απασχόλησης για νέους.
5. Υπόδειξη τρόπων εκπαίδευσης-κατάρτισης, εφ' όσον ο νέος το επιθυμεί καθώς και η υπόδειξη μιας σειράς οργανισμών, επιχειρήσεων προς τις οποίες θα βοηθηθεί να επικοινωνήσει, με απώτερο στόχο να ενισχυθεί η ισότιμη κοινωνικοοικονομική ένταξή του.
6. Κινητοποίηση των τοπικών φορέων την παροχή δράσεων και υπηρεσιών προς τους νέους.
7. Μέριμνα για νέους με ειδικές ανάγκες, χρήστες ναρκωτικών, άγαμες μητέρες κ.λ.π.
8. Δράσεις διαμεσολάβησης σε τοπικούς και περιφερειακούς φορείς για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των νέων.
9. Προώθηση, υλοποίηση και στήριξη του θεσμού του "Συμβουλίου των Νέων", ώστε οι ίδιοι οι νέοι να διαμορφώνουν και να διεκδικούν πολιτικές που αφορούν τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

5.4.3 Υπηρεσίες για την προώθηση της απασχόλησης και την προώθηση των ίσων ευκαιριών Δ. Καλλιθέας

1. ΝΠΔΔ " Δημοτικοί Παιδικοί – Βρεφικοί Σταθμοί δήμου Καλλιθέας

Οι Δημοτικοί Παιδικοί – βρεφικοί σταθμοί αποτελούνται από 6 παιδικούς σταθμούς, 3 βεφονιοποιακούς σταθμούς και 3 παιδικά κέντρα.

Τα Παιδικά Κέντρα απευθύνονται σε παιδιά μη εργαζόμενων μητέρων

2. Κ.Δ.Α.Π Δήμου Καλλιθέας

Στο δήμο Καλλιθέας έχουν δημιουργηθεί τρία Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (Κ.Δ.Α.Π) που λειτουργούν από το Δεκέμβριο του 1999. φορέας λειτουργίας του προγράμματος είναι η Δημοτική επιχείρηση κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης δήμου Καλλιθέας.

Το πρώτο απευθύνεται σε μαθητές νηπιαγωγείου και δημοτικού σχολείου που προέρχονται από οικογένειες οικονομικών μεταναστών, παλιννοστούντων και οικονομικά δυσπραγούντων χωρίς φυσικά να αποκλείονται και οι υπόλοιποι μαθητές. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ελληνική γλώσσα. Το δεύτερο απευθύνεται σε μαθητές δημοτικού σχολείου που προέρχονται από οικογένειες παλιννοστούντων και οικονομικά δυσπραγούντων. Και το τρίτο απευθύνεται σε μαθητές δημοτικού σχολείου με μαθησιακές δυσκολίες, με στόχο την παροχή όσο το δυνατό μεγαλύτερης βοήθειας στα παιδιά αυτά.

3. Κοινωνική Μερίμνα Ηλικιωμένων

Η δραστηριότητα αφορά αίτηση της "Δ.Ε.Π.Κ.Α." προς το Υπουργείο Εργασίας για ανάληψη και υλοποίηση προγραμμάτων που είναι εξολοκλήρου επιχορηγούμενο.

Το πρόγραμμα Κοινωνικής Μερίμνας Ηλικιωμένων άρχισε να λειτουργεί στο Δήμο Καλλιθέας τον Δεκέμβριο του 1999 και παρέχει υπηρεσίες σε ηλικιωμένα, μοναχικά, άπορα άτομα, αλλά και σε κάθε φύσεως και ηλικίας άτομα που έχουν ανάγκη από κάποιου είδους βοήθεια μια δεδομένη χρονική περίοδο. Στο δήμο λειτουργούν 4 Κέντρα Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων

Η Δημοτική Επιχείρηση Κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης(Δ.Ε.Κ.Π.Α) έχει αναλάβει την υλοποίηση του προγράμματος "βοήθεια στο σπίτι" από το Δήμο Καλλιθέας σε συνεργασία με το Α' ΚΑΠΗ Καλλιθέας.

Συνοπτικά, ο δήμος Καλλιθέας συμβάλει στην αντιμετώπιση του προβλήματος της ανεργίας στην περιοχή του, μέσα από προγράμματα κατάρτισης άνεργων και εργαζόμενων, πληροφόρησης, στήριξης των νέων και μέσα από τις υπηρεσίες για την προώθηση των ίσων ευκαιριών των δύο φύλων. Εμφανίζει όμως και ορισμένα μειονεκτήματα στο θέμα της ανεργίας σε σχέση με άλλους δήμους, δεν διαθέτει αναπτυξιακή εταιρεία, δεν διαθέτει οργανωμένη υπηρεσία σύνδεσης των ανέργων με τον ΟΑΕΔ. Επιπλέον, κατόπιν συνομιλίας με τους αρμόδιους του ΚΙΠΝ, μας πληροφόρησαν για δύο σοβαρά προβλήματα που αντιμετωπίζει το ΚΙΠΝ, πρώτον δεν υπάρχει η κατάλληλη διαφήμιση του κέντρου από τον Δήμο, ώστε να γνωρίζουν οι πολίτες την ύπαρξη του και τις δράσεις που προσφέρει, δεύτερον την απροθυμία των πολιτών που γνωρίζουν να συμμετέχουν στα διάφορα προγράμματα, οι περισσότεροι πηγαίνουν στο κέντρό μόνο για τη χρήση του διαδικτύου.

5.5. Χαρακτηριστικά του Δήμου Ζωγράφου

Ο Δήμος Ζωγράφου ανήκει στην περιφέρεια Αθηνών του νομού Αττικής. Έχει πληθυσμό 80.492 κατοίκους και έκταση 8.517 στρέμματα.

Ο σχηματισμός του οικισμού του Ζωγράφου άρχισε το 1922 (ή 1902) όπου ο Ιωάννης Ζωγράφος, καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών, αγοράζει μια μεγάλη έκταση στην περιοχή και αρχίζει να κτίζει σπίτια, τα οποία τα πουλά με δόσεις προς 112 δρχ τον μήνα.

Το 1929 ο νέος οικισμός αριθμεί περίπου 100 σπίτια, και αναγνωρίζεται ως ανεξάρτητη Κοινότητα.

Το 1930 ο Ελευθέριος Βενιζέλος θεμελιώνει το 1 Δημοτικό σχολείο (το ζωγράφειο).

Σιγά -σιγά η κοινότητα μεγαλώνει, εκτός από τις περιοχές Ζωγράφου και Γουδί, συμπεριλαμβάνονται στα όρια της κοινότητας το 1935, τα «Κουπόνια» και η περιοχή του φυτωρίου του Υπουργείου Γεωργίας τα σημερινά «Άνω Ηλύσια». Πολλές ωραιότατες βίλες που σώζονται ακόμα και σήμερα, αρχίζουν να χτίζονται. Η βίλα του Κώστα Ζωγράφου, σήμερα παιδικός σταθμός, η βίλα του Βοναπάρτη που σήμερα στεγάζει το Συμβουλευτικό Κέντρο Οικογενειών του δήμου κ.α. άνθρωποι του πνεύματος και της τέχνης λάμπρυναν και έκαναν περήφανο το τόπο που τον διάλεξαν να ζήσουν και να δημιουργήσουν.

Το 1948 η κοινότητα Ζωγράφου έχει πια μεγαλώσει και αναγνωρίζεται ως Δήμος.

Σήμερα το Δήμο Ζωγράφου χαρακτηρίζει η εξαιρετικά πυκνή δόμηση και το μεγάλο ποσοστό υψηλών κτιρίων. Η αύξηση του πληθυσμού, στην οποία συντέλεσε και η συνεχής προσέλευση των φοιτητών λόγω της ύπαρξης των Πανεπιστημιακών Σχολών, δημιουργεί νέες προτεραιότητες. Διαθέσιμοι κοινόχρηστοι χώροι μετατρέπονται σε γκαράζ, ενώ την ήπια δόμηση, που κάποτε συναντούσε κανείς στο δήμο, διαδέχονται πολυκατοικίες. Επίσης, το κυκλοφοριακό πρόβλημα είναι αισθητό, τόσο στα όρια του δήμου, λόγω της ύπαρξης Νοσοκομείων και Ξενοδοχείων, όσο και στα πιο κεντρικά σημεία λόγω της ύπαρξης πλήθους εμπορικών καταστημάτων. Επιπλέον, στην αύξηση του πληθυσμού συντέλεσε και η ύπαρξη ενός μεγάλου αριθμού οικονομικών μεταναστών στην περιοχή, που σύμφωνα με την επίσημη απογραφή 2001 της ΕΣΥΕ, ανέρχεται σε 6.732 άτομα.

Η Πανεπιστημιούπολη και η Πολυτεχνειούπολη, εκτός των άλλων, ήρθαν να δημιουργήσουν νέα δεδομένα στον τομέα της αγοράς, της ψυχαγωγίας της διασκέδασης στην περιοχή. Η αγορά γνώρισε μεγάλη ανάπτυξη καλούμενη να εξυπηρετήσει ανάγκες ενός σημαντικού αριθμού νέων κατοίκων, διαφορετικής κουλτούρας και καταγωγής.

5.6. Εργατικό Δυναμικό Δήμου Ζωγράφου

Σύμφωνα με τον πίνακα , παρατηρούμε ότι ο οικονομικώς ενεργός πληθυσμός το 1991 είναι 32.406 άτομα ενώ ο μη ενεργός πληθυσμός 38.928, ο οποίος όπως φαίνεται είναι μεγαλύτερος από τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό κατά 6.522 άτομα . το 2001 ο οικονομικώς ενεργός πληθυσμός αυξήθηκε σε 33.891 άτομα ενώ ο μη

ενεργός μειώθηκε σε 36.281, παραμένει όμως μεγαλύτερος από τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό.

Παρατηρούμε ότι το εργατικό δυναμικό του Δήμου Ζωγράφου είναι μικρότερο από τον μη οικονομικά ενεργό πληθυσμό. Επιπλέον το εργατικό δυναμικό των ανδρών του δήμου μειώθηκε από 18.636 το 1991 σε 17.085 άτομα το 2001, ενώ το εργατικό δυναμικό των γυναικών παρουσίασε μια μικρή αύξηση από 13.770 το 1991 σε 14.132 άτομα το 2001.

ΠΙΝΑΚΑΣ 11:
Οικονομικώς ενεργός και μη ενεργός πληθυσμός κατά φύλο και ομάδες ηλικιών,
για τα έτη 1991 και 2001
(Δήμου Ζωγράφου)

Φύλο και Ομάδες ηλικιών	1991 Πραγματικός πληθυσμός					2001 Πραγματικός πληθυσμός				
	Οικονομικώς ενεργός πληθυσμός	Οικονομικώς ενεργοί			Οικονομικώς μη ενεργός πληθυσμός	Οικονομικώς ενεργός πληθυσμός	Οικονομικώς ενεργοί			Οικονομικώς μη ενεργός πληθυσμός
		Απασχολούμενοι	Ανεργοί	Ανεργοί νέοι			Απασχολούμενοι	Ανεργοί	Ανεργοί νέοι	
Σύνολο	32.408	29.778	1.080	1.548	38.928	33.891	31.217	1.263	1.411	36.281
Αρρένες	18.636	17.477	589	820	14.090	18.485	17.085	638	712	13.555
10-19 ετών	311	202	12	97	5.370	235	134	5	96	3.985
20-24 ετών	1.747	1.392	80	275	1.690	1.819	1.475	55	289	2.321
25-29 ετών	2.688	2.420	104	164	350	2.885	2.546	126	213	459
30-44 ετών	8.097	7.816	210	71	224	7.604	7.228	262	114	306
45-64 ετών	5.626	5.482	131	13	2.727	5.646	5.456	190	0	2.187
65+ ετών	167	165	2	0	3.729	246	246	0	0	4.397
Θήλυες	13.770	12.301	541	928	24.838	15.456	14.132	625	690	22.826
10-19 ετών	434	240	23	171	5.639	238	150	9	79	4.489
20-24 ετών	2.107	1.575	112	420	2.133	1.918	1.524	105	289	2.667
25-29 ετών	2.680	2.349	114	217	826	2.834	2.522	131	181	709
30-44 ετών	6.135	5.798	225	112	3.323	6.721	6.348	245	128	2.067
45-64 ετών	2.372	2.298	66	8	7.366	3.657	3.500	135	22	6.179
65+ ετών	42	41	1	0	5.551	88	88	0	0	6.515

ΠΗΓΗ: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδας

5.6.1. Απασχόληση κατά ηλικία φύλο Δ. Ζωγράφου

Όσον αφορά την απασχόληση κατά φύλο και ομάδες ηλικιών στο Δήμο Ζωγράφου, όπως φαίνεται στο πίνακα 11, παρατηρούμε ότι το ποσοστό απασχόλησης σημείωσε μικρή αύξηση από 91,89% το 1991 σε 92,11% το 2001. Αύξηση κατ 0,22% ή κατά 1.439 άτομα.

Στην κατά φύλο και ηλικία απασχόληση στο δήμο παρατηρούμε ότι :
 Το ποσοστό απασχόλησης στους άνδρες παρουσιάζει μείωση από 93,78% το 1991 σε 92,68% το 2001, ενώ στις γυναίκες σημαντική αύξηση από 89,33% το 1991 σε 91,43% το 2001. Επιπλέον το ποσοστό απασχόλησης για τους άνδρες εμφανίζεται μειωμένο σε όλες τις ομάδες ηλικιών , ενώ των γυναικών παρουσιάζει αύξηση στις ηλικίες των νέων 10 έως 29 ετών και μείωση της απασχόληση στις μεγαλύτερες ηλικίες 30 έως 64 ατών.

Πίνακας 12 :
Ποσοστό απασχόλησης στο εργατικό δυναμικό κατά φύλο
και ομάδες ηλικιών, για τα έτη 1991 και 2001
(Δήμου Ζωγράφου Ν. Αττικής)

	1991	2001
Σύνολο	91,89	92,11
Άρρενες	93,78	92,68
10-19 ετών	64,95	57,02
20-24 ετών	79,68	81,09
25-29 ετών	90,03	88,25
30-44 ετών	96,53	95,06
45-64 ετών	97,44	96,63
65+ ετών	98,8	100
Θήλυς	89,33	91,43
10-19 ετών	55,3	63,03
20-24 ετών	74,75	79,46
25-29 ετών	87,65	88,99
30-44 ετών	94,51	94,45
45-64 ετών	96,88	95,71
65+ ετών	97,62	100

ΠΗΓΗ: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδας

5.6.2. Απασχόληση κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας Δ. Ζωγράφου

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΣΥΕ παρατηρούμε ότι στο δήμο Ζωγράφου ο αριθμός των απασχολουμένων ατόμων αυξήθηκε από 32.406 άτομα το 1991 σε 33.891 άτομα το 2001.

Όσον αφορά την απασχόληση κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας και φύλο παρατηρούμε ότι τον μεγαλύτερο αριθμό απασχολουμένων ατόμων για τα έτη 1991 και 2001 συγκεντρώνουν οι κλάδοι :

-Χονδρικό και Λιανικό εμπόριο , ο οποίος αυξήθηκε το 2001 σε 4.967 έναντι 4.159 άτομα το 1991. Στον οποίο έχουμε αύξηση της γυναικείας απασχόλησης το 2001 κατά 574 άτομα και μικρότερη αύξηση στους άνδρες κατά 234 άτομα.

-Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί, από 3.319 άτομα το 1991 το 2001 αυξήθηκε σε 4.622. Στον οποίο ο αριθμός των απασχολουμένων γυναικών αυξήθηκε το 2001 κατά 850 άτομα ενώ των ανδρών κατά 453 άτομα.

-Δημόσια διοίκηση , με 4.292 άτομα το 1991 μειώθηκε το 2001 σε 3.623 άτομα. Στον οποίο ο αριθμός των γυναικών το 2001 μειώθηκε κατά 58 άτομα ενώ των ανδρών κατά 251 άτομα.

-Υγεία και μέριμνα από 3.623 άτομα το 1991 μειώθηκε το 2001 σε 3.467. Στον οποίο ο αριθμός των γυναικών το 2001 μειώθηκε κατά 43 άτομα και των ανδρών κατά 113 άτομα.

Επιπλέον οι κλάδοι που συγκεντρώνουν τον μεγαλύτερο αριθμό απασχολούμενων κατά φύλο είναι.

Το 1991 τον μεγαλύτερο αριθμό απασχολούμενων ανδρών συγκεντρώνει ο κλάδος Δημόσια Διοίκηση και Άμυνα με 2.596 άτομα , ενώ το 2001 ο κλάδος Χονδρικό και Λιανικό εμπόριο επισκευές αυτοκινήτων μοτοσικλετών και ειδών οικιακής χρήσης με 2.776 άτομα. Τον μεγαλύτερο αριθμό απασχολούμενων γυναικών το 1991 συγκεντρώνει ο κλάδος Υγεία και κοινωνική μέριμνα 2.442 άτομα καθώς και το 2001 με 2.339 άτομα.

Πίνακας 13:
Οικονομικώς ενεργός πληθυσμός κατά φύλο και κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, για τα έτη 1991 και 2001
(Δ. Ζωγράφου Ν. Αττικής)

Κλάδος οικονομικής δραστηριότητας	1991 Πραγματικός πληθυσμός			2001 Πραγματικός πληθυσμός		
	Σύνολο	Άρρενες	Θήλυς	Σύνολο	Άρρενες	Θήλυς
Σύνολο	32.406	18.636	13.770	33.891	18.435	15.456
Γεωργία κτηνοτροφία θήρα και δασοκομία, αλιεία	94	67	27	89	50	39
Ορυχεία και λατομεία	32	24	8	20	18	2
Μεταποιητικές βιομηχανίες	3.200	2.071	1.129	3.013	2.003	1.010
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος φυσικού αερίου και νερού	456	320	136	360	233	127
Κατασκευές	1.507	1.473	34	2.063	1.955	108
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο επισκευή αυτοκινήτων οχημάτων μοτοσικλετών και ειδών προσωπικής και οικιακής χρήσης	4.159	2.542	1.617	4.967	2.776	2.191
Ξενοδοχεία και εσπατόρια	1.228	852	376	1.739	1.052	687
Μεταφορές αποθήκευση και επικοινωνίες	2.104	1.766	338	2.120	1.606	514
Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί, διαχείριση ακίνητης περιουσίας	3.319	1.918	1.401	4.622	2.371	2.251
Δημόσια διοίκηση και άμυνα. Υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	4.292	2.596	1.696	3.983	2.345	1.638
Εκπαίδευση	2.528	948	1.580	2.782	930	1.852
Υγεία και κοινωνική μέριμνα	3.623	1.181	2.442	3.467	1.068	2.399
Λοιπές υπηρεσίες	1.636	766	870	2.294	772	1.522
Νέοι, Μη δυνάμενοι να καταταγούν κατά κλάδο	4.228	2.112	2.116	2.372	1.256	1.116

Πηγή : Εθνική Στατιστική Υπηρεσία

5.6.3 Ανεργία κατά ηλικία και φύλο Δ. Ζωγράφου

Από τον πίνακα 13 παρατηρούμε ότι στο Δήμο Ζωγράφου το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε το 2001 σε 7,89% έναντι 8,11% του 1991, παραμένει όμως σε υψηλά επίπεδα.

Πίνακας 14 :
Ανεργία κατά ηλικία και φύλο για τα έτη 1991 και 2001.
(Δ. Ζωγράφου Ν. Αττικής)

	1991		2001	
	Άνεργοι	Ποσοστό (%) στο εργατικό δυναμικό	Άνεργοι	Ποσοστό (%) στο εργατικό δυναμικό
Σύνολο	2.628	8,11	2.674	7,89
Άρρενες	1.159	6,22	1.350	7,32
10-19 ετών	109	35,05	101	42,98
20-24 ετών	355	20,32	344	18,91
25-29 ετών	268	9,97	339	11,75
30-44 ετών	281	3,47	376	4,95
45-64 ετών	144	2,56	190	3,37
65+ ετών	2	1,2	0	0
Θήλυς	1.469	10,67	1.324	8,56
10-19 ετών	194	44,7	88	36,97
20-24 ετών	532	25	394	20,54
25-29 ετών	331	25	312	11,01
30-44 ετών	337	5,5	373	5,55
45-64 ετών	74	3,12	157	4,29
65+ ετών	1	2,38	0	0

Πηγή : Εθνική Στατιστική Υπηρεσία

Όσον αφορά την κατά φύλο ανεργία βλέπουμε ότι το ποσοστό ανεργίας στους άνδρες από 6,22% το 1991 αυξήθηκε σε 7,32% το 2001, ενώ στις γυναίκες παρατηρούμε μείωση από 10,67% το 1991 σε 8,56% το 2001. Πιο αναλυτικά στην κατά φύλο και ηλικία ανεργία όπως βλέπουμε και στο διάγραμμα 3, παρατηρούμε ότι:

-οι ηλικίες 10 έως 19 ετών , εμφανίζουν τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας και στα δύο φύλο, για τους άνδρες παρατηρούμε ότι από 35,05% το 1991 το ποσοστό ανεργίας αυτής της ηλικίας αυξήθηκε το 2001 σε 42,98%, ενώ οι γυναίκες εμφανίζουν σημαντική μείωση από 44,7% το 1991 σε 36,97% το 2001.

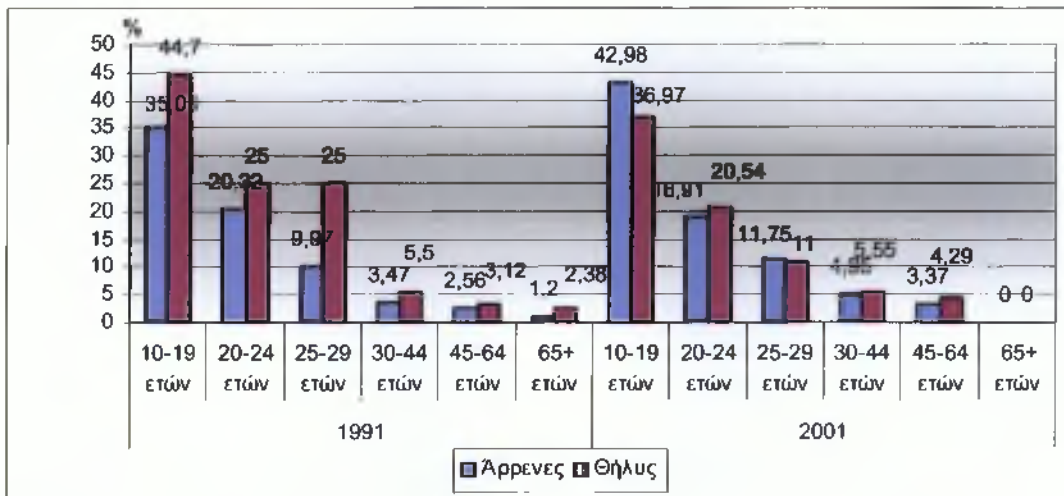
-για τις ηλικίες 20 έως 24 ετών παρατηρείται ότι το ποσοστό ανεργίας το 2001 εμφανίζεται μειωμένο και στα δύο φύλο σε σχέση με το 1991. Για τους άνδρες το 2001 έχουμε μικρή μείωση κατά 4,41(από 20,32% το 1991 σε 18,91% το 2001), ενώ για τις γυναίκες σημαντική μείωση κατά 4,46% (από 25% το 1991 σε 20,54% το 2001).

-για τις ηλικίες 25 έως 29 ετών, για τους άνδρες το ποσοστό ανεργίας αυτής της ηλικίας το 1991 είναι 9,97% το 2001 παρατηρούμε μια σημαντική αύξηση με ποσοστό ανεργίας 11,75%. Για τις γυναίκες της ίδιας ηλικίας το 1991 το ποσοστό

ανεργίας είναι 25% το 2001 όμως διαπιστώνουμε μεγάλη μείωση με ποσοστό ανεργίας 11,01%, σημειώθηκε σημαντική μείωση κατά 13,99%.

Παρατηρούμε για τα έτη 1991 και 2001 ότι μεταξύ των δυο φύλων οι γυναίκες εμφανίζουν το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας στο Δήμο. Στην κατά ηλικία ανεργία οι νέοι ηλικίας 10 έως 29 ετών συγκεντρώνουν τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας, επιπλέον παρατηρούμε μείωση της γυναικείας ανεργίας το 2001 στις περισσότερες ομάδες ηλικιών, ενώ αντίθετα σημειώθηκε αύξηση στο ποσοστό ανεργίας των ανδρών στις περισσότερες ομάδες ηλικιών.

Διάγραμμα 3:
Ποσοστό ανέργων στο εργατικό δυναμικό κατά φύλο και ομάδες ηλικιών, για τα έτη 1991 και 2001
(Δ. Ζωγράφου Ν. Αττική)

Πηγή: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία

5.6.4 Μακροχρόνια άνεργοι- Νέοι άνεργοι Δ. Ζωγράφου

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΣΥΕ, παρατηρούμε μικρή αύξηση των μακροχρόνιων ανέργων από 3,33% το 1991 σε 3,73% το 2001, και μικρή μείωση των νέων ανέργων από 4,78% το 1991 σε 4,16% το 2001.

Στην κατά φύλο διάρκεια ανεργίας παρατηρούμε το ποσοστό μακροχρόνιων ανέργων στους άντρες αυξήθηκε από 2,89% το 1991 σε 3,46% το 2001, αύξηση παρατηρείται και στο ποσοστό των νέων ανέργων στους άντρες από 3,33% το 1991 σε 3,86% το 2001. ενώ στις γυναίκες παρατηρούμε αύξηση στο ποσοστό των μακροχρόνιων ανέργων από 3,93% το 1991 σε 4,04% το 2001, αντίθετα έχουμε μείωση του ποσοστού των νέων ανέργων γυναικών από 6,74% το 1991 σε 4,52% το 2001

Στην κατά ηλικία διάρκεια ανεργίας, το υψηλότερο ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας για το έτος 1991 εμφανίζουν οι ηλικίες 20-24 ετών και στα δύο φύλα, με ποσοστό 4,58% στους άντρες και 5,32% στις γυναίκες. Για το έτος 2001 το υψηλότερο

ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας στους άντρες εμφανίζουν οι ηλικίες 25-29 ετών με 4,37%, ενώ στις γυναίκες εξακολουθούν να κατέχουν οι ηλικίες 20-24 ετών με 5,47%. Ενώ το υψηλότερο ποσοστό νέων ανέργων συγκεντρώνουν οι ηλικίες 10-19 ετών και στα δύο φύλα και για τα δύο έτη . Στους άντρες το ποσοστό των νέων ανέργων αυξήθηκε σε 40,85% το 2001 έναντι 31,19% το 1991, ενώ αντίθετα στις γυναίκες έχουμε μείωση του ποσοστού των νέων ανέργων από 39,4% το 1991 σε 33,19% το 2001.

Πίνακας 15:
% Μακροχρόνιων ανέργων και % Νέων ανέργων
κατά ηλικία και φύλο για τα έτη 1991 και 2001
(Δήμου Ζωγράφου)

	1991		2001	
	% Μακροχρόνιων ανέργων	% νέων ανέργων	% Μακροχρόνιων ανέργων	% νέων ανέργων
Σύνολο	3,33	4,78	3,73	4,16
Άρρενες	2,89	3,33	3,46	3,86
10-19 ετών	3,86	31,19	2,13	40,85
20-24 ετών	4,58	15,74	3,02	15,89
25-29 ετών	3,87	6,1	4,37	7,38
30-44 ετών	2,59	0,88	3,45	1,5
45-64 ετών	2,33	0,23	3,37	0
65+ ετών	1,2	0	0	0
Θήλυς	3,93	6,74	4,04	4,52
10-19 ετών	5,3	39,4	3,78	33,19
20-24 ετών	5,32	19,93	5,47	15,07
25-29 ετών	4,25	8,1	4,62	6,39
30-44 ετών	3,67	1,83	3,65	1,9
45-64 ετών	2,78	0,34	3,69	0,6
65+ ετών	2,38	0	0	0

ΠΗΓΗ: ΕΣΥΕ , Γενική Απογραφή Πληθυσμού

Συμπερασματικά παρατηρούμε ότι στο δήμο Ζωγράφου οι πλειοψηφία των ανέργων είναι νέοι άνεργοι (για διάστημα μικρότερο του ενός έτους). Επιπλέον οι γυναίκες εμφανίζουν το μεγαλύτερο ποσοστό και στους μακροχρόνια ανέργους και στους νέους ανέργους με μικρή όμως διαφορά από τα αντίστοιχα ποσοστά των αντρών όπως φαίνεται στον πίνακα. Παρατηρούμε επίσης ότι τα μεγαλύτερα ποσοστά μακροχρόνιας ανεργίας στην περιοχή παρουσιάζουν οι νέοι ηλικίας 20 έως 29 ετών.

5.7 Μέτρα για την καταπολέμηση της ανεργίας και την προώθηση της απασχόλησης Δήμου Ζωγράφου

Ο Δήμος Ζωγράφου με στόχο την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη, την καταπολέμηση της ανεργίας, καθώς και την προώθηση της ισότητας των δύο φύλων σε τοπικό επίπεδο, μέσα από υπηρεσίες ενημέρωσης, πληροφόρησης, υποστήριξης και υλοποίησης προγραμμάτων κατάρτισης λειτουργεί, Κέντρο Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών για ανέργους, Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών, Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης καθώς και Δημοτική Επιχείρηση Ανάπτυξης Δήμου Ζωγράφου

5.7.1 Κ.Ε.Κ «Ηριδανός» Δήμου Ζωγράφου

Το διαδημοτικό Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης Ηριδανός, σκοπό έχει τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και αξιολόγηση ενεργειών επαγγελματικής κατάρτισης, καθώς και την παροχή συνοδευτικών υπηρεσιών για την απασχόληση κι ένταξη στο κοινωνικό σύνολο μειονεκτούντων ομάδων πληθυσμού τόσο σε περιφερειακό όσο και σε εθνικό επίπεδο. Σε αυτό συμμετέχουν, η Δημοτική Επιχείρηση Ανάπτυξης του Δήμου Ζωγράφου, η Δημοτική Επιχείρηση Κοινωνικής Παρέμβασης του Δήμου Λαμιέων, η Δημοτική Επιχείρηση για την Πολιτιστική, Τουριστική, Κοινωνική και Τοπική Ανάπτυξη "Καταρράκτες Έδεσσας". Το ΚΕΚ έχει εθνική εμβέλεια, αφού έχει τη δυνατότητα να εκπονεί προγράμματα συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης σε ολόκληρη την Επικράτεια. Με έδρα το Δήμο Ζωγράφου, σχεδιάζει και υλοποιεί σεμινάρια, επιδοτούμενα από το Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Ταμείο.

Στο Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης «ΗΡΙΔΑΝΟΣ» του Δήμου Ζωγράφου υλοποιούνται επιδοτούμενα προγράμματα κατάρτισης στα ακόλουθα θεματικά πεδία:

- Περιβάλλοντος
- Υγείας & Πρόνοιας
- Πολιτισμού & Αθλητισμού
- Παιδαγωγικών
- Οικονομίας & Διοίκησης
- Πληροφορικής
- Τουριστικά & Παροχής Υπηρεσιών
- Αγροτικά
- Τεχνικά & Μεταφορών

Για ανέργους κάθε εκπαιδευτικής βαθμίδας και άτομα που βρίσκονται ή απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας:

- Γυναίκες
- Άτομα με αναπηρίες
- Μετανάστες, Παλιννοστούντες, Πρόσφυγες
- Αρχηγούς Μονογονεϊκών Οικογενειών
- Μακροχρόνια ανέργους άνω των 45 ετών
- Άτομα με γλωσσικές, θρησκευτικές ή πολιτισμικές ιδιαιτερότητες

Για εργαζόμενους και επιχειρηματίες:

Τα επιδοτούμενα προγράμματα κατάρτισης χρηματοδοτούνται από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους και εντάσσονται στο Γ΄ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (Επιχειρησιακά Προγράμματα Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, Υπουργείου Ανάπτυξης, Περιφέρειας Αττικής κ.ά.)

Επιπλέον, υλοποιούνται όλο το χρόνο σε χαμηλό κόστος και με βάση την εκδήλωση ενδιαφέροντος, προγράμματα:

- Βασικές Δεξιότητες Χρήσης Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών (ΤΠΕ)
- Επιμόρφωσης εργοδοτών και εργαζομένων σε θέματα άσκησης Καθηκόντων Τεχνικού Ασφαλείας κ.ά

Γραφείο Προώθησης στην Απασχόληση

Στο ΚΕΚ «Ηριδανός» λειτουργεί Γραφείο Απασχόλησης το οποίο με τη βοήθεια Ειδικών Συμβούλων έχει σκοπό να υποστηρίξει την ένταξη ή επανένταξη των καταρτιζομένων στην αγορά εργασίας με τις ακόλουθες υπηρεσίες :

- Πληροφόρηση για προγράμματα επιδότησης της απασχόλησης του ΟΑΕΔ και άλλων φορέων, όπως ΕΟΜΜΕΧ, ΕΟΤ, Υπουργείο Ανάπτυξης κ.α.
- Πληροφόρηση για προγράμματα αυτοαπασχόλησης και δημιουργίας επιχειρήσεων
- Πληροφόρηση για θέσεις απασχόλησης στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα
- Συμβουλευτική σε θέματα απασχόλησης

Στην όλη προσπάθεια του Γραφείου Απασχόλησης σημαντική θέση κατέχει και η συνεργασία με τις επιχειρήσεις. Σε αυτό το πλαίσιο το Γραφείο παρέχει στις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις:

- Πληροφόρηση σχετικά με προγράμματα επιχορήγησης επιχειρήσεων για την απασχόληση ανέργων
- Πληροφόρηση σχετικά με την επιδότηση ανέργων για την απασχόλησή τους σε επιχειρήσεις και την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας (STAGE)
- Πληροφόρηση για τα προγράμματα ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης

Το Γραφείο Απασχόλησης έχει σκοπό να υποστηρίξει την ένταξη ή την επανένταξη και στην προσπάθειά του αυτή συνεργάζεται με:

- Επιχειρήσεις
- Κέντρα Προώθησης στην Απασχόληση
- Γραφεία Ενημέρωσης Ανέργων και Επιχειρήσεων του ΟΑΕΔ και άλλων φορέων
- Φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Πανεπιστήμια, Οργανισμούς, Σωματεία και Συλλόγους από την Ελλάδα και το εξωτερικό
- Επιθεώρηση Εργασίας
- Επιμελητήρια

Επίσης το Γραφείο Απασχόλησης οργανώνει Ομάδες Στήριξης Ανέργων και Εργαζομένων με σκοπό :

- Τη βελτίωση της αυτοεικόνας και της αυτοεκτίμησης
- Τη διερεύνηση του προσωπικών αξιών στον επαγγελματικό χώρο
- Την ανάπτυξη δεξιοτήτων που είναι επιθυμητές από την αγορά εργασίας
- Την εκμάθηση Τεχνικών Εύρεσης Εργασίας

- Τον επαγγελματικό (επανα-) προσανατολισμό
- Την καλύτερη διεκδίκηση μιας θέσης εργασίας

5.7.1.1 ΥΛΟΠΟΙΗΘΕΝΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΕΚ

Στο Διαδημοτικό Κ.Ε.Κ. «ΗΡΙΑΔΑΝΟΣ» από το 1995 έως σήμερα έχουν υλοποιηθεί 63 προγράμματα συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης τα οποία παρακολούθησαν συνολικά 950 άτομα, στο πλαίσιο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων:

- Εθνικό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Συνεχιζόμενη Κατάρτιση και Προώθηση στην Απασχόληση».
- Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (Π.Ε.Π.) Αττικής, Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας και Δυτικής Μακεδονίας.
- Εθνικό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Καταπολέμηση του Κοινωνικού Αποκλεισμού από την Αγορά Εργασίας».
- Κοινοτική Πρωτοβουλία Απασχόληση (NOW – HORIZON – YOUTHSTART).
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Τουρισμός – Αθλητισμός (ΕΟΤ).
- Κοινοτική Πρωτοβουλία Equal

Επίσης, έχει συμμετάσχει σε Κοινοτικά προγράμματα όπως: Grundtvig, ESF Άρθρο 6, Leonardo και το πρόγραμμα Αδελφοποιήσεων με τους Δήμους: Fontaine l' Evêque του Βελγίου και Αγλατζιάς της Κύπρου.

- **Ε.Π. "Ανταγωνιστικότητα"**- επιδοτούμενα προγράμματα για εργαζόμενους, εποχιακά ανέργους και επιχειρηματίες στο τομέα του τουρισμού. (Διάρκεια 120 ώρες, Ιανουάριος-Ιούνιος 2005) :
  - Logistics
  - Μαγειρική / Ζαχαροπλαστική
  - Σχεδιασμός και προώθηση τουριστικών πακέτων
- **Ε.Π. "Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση" – ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ** (Εναρξη : Ιούνιος 2004)
  - "Τοπική ανάπτυξη & on-line προώθηση πολιτιστικών αγαθών & υπηρεσιών" (Ζωγράφου)
- **Ε.Π. " Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση "** (Εναρξη : Ιανουάριος 2003)
  - "Ανακύκλωση υλικών Η/Υ & ηλεκτρονικών συσκευών" (Ζωγράφου)
  - "Δημόσιες σχέσεις & εξυπηρέτηση πελατών μικρών ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων" (Ζωγράφου)
  - "Ανακύκλωση υάλου-χάρτου-αλουμινίου" (παράρτημα Έδεσσας)
  - "Μηχανογραφημένη λογιστική" (παράρτημα Λαμίας σε συνεργασία με το ΚΕΚ ΕΚΕΚΑ)
  - "Οργάνωση γραφείου" (παράρτημα Λαμίας σε συνεργασία με το ΚΕΚ ΕΚΕΚΑ)

- **EQUAL – Συμμετοχή στις Αναπτυξιακές Συμπράξεις:**
  - α) "Ανάδραση - Ιστός" (με συντονιστή εταίρο τον Ε.Ε.Σ. και το Ε.Ι.Ν.)
  - β) "Τελικό Όριο" (με συντονιστή εταίρο τον Δήμο Λιβαδειάς)

- **ΣΩΚΡΑΤΗΣ – GRUNTDVIG 3**
  - Διακρατικό σεμινάριο με θέμα: "Guidance and counseling for unemployed, socially excluded and culturally different people" (Δεκέμβριος 2002, Μάρτιος & Απρίλιος 2003)

- **ESF ARTICLE 6**
  - Adaptation to the new economy within the framework of social dialogue. Το σχέδιο στοχεύει στην ανάπτυξη κοινωνικού διαλόγου και την εκπαίδευση Α.μ.Ε.Α. σε Νέες Τεχνολογίες, σύμφωνα με το μοντέλο "NetJob" - Δανία.

- **ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΝΕΟΛΑΙΑ"**
  - European Voluntary Service (EVS)
  - Youth exchange
- **Αδερφοποίηση Πόλεων**
  - Υποστήριξη των ενεργειών σχετικά με τις αδερφοποιήσεις πόλεων (Δήμος Αγλαντζιάς της Κύπρου και Fontaine l'Éveque του Βελγίου)

- **ECDL**
  - Διοργάνωση εκπαιδευτικών σεμιναρίων για την απόκτηση του διπλώματος ECDL.

- **ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ**
  - Επιμόρφωση εργοδοτών για θέματα άσκησης καθηκόντων τεχνικού ασφαλείας στις επιχειρήσεις τους, σύμφωνα με την εγκύκλιο 130553/23-08-2002 του Υπουργείου Εργασίας

- **Λ.Α.Ε.Κ**
  - Προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης εργαζομένων

Επιμόρφωση Εργαζομένων

1. Επιμόρφωση 40 εργαζομένων (εκ των οποίων 30 Α.μ.Ε.Α.) στη Δημοτική Επιχείρηση Ανάπτυξης του Δήμου Ζωγράφου με θέμα "Εργασιακό περιβάλλον και εργασιακές σχέσεις"
2. Επιμόρφωση 18 εργαζομένων στο πρόγραμμα "Βοήθεια στο Σπίτι" που υλοποίησε ο Δήμος Λαμίας.

5.7.2. Δημοτική Επιχείρηση Ανάπτυξης Δήμου Ζωγράφου

Η ΔΕΑΔΗΖ ανάμεσα σ' άλλα, σχεδιάζει και υλοποιεί προγράμματα υποστήριξης μειονοκτούντων ομάδων πληθυσμού, όπως και αναπτυξιακών προγραμμάτων, συμβουλεύει και υποστηρίζει αναπτυξιακές πρωτοβουλίες άλλων φορέων, σε τοπικό επίπεδο, συνάπτει διακρατικές συνεργασίες, ενώ συμμετέχει στο Διαδημοτικό Κέντρο

Επαγγελματικής Κατάρτισης "Ηριδανός". Στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής λειτουργούν:

1. Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών

Στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος « Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση» στο Δήμο Ζωγράφου λειτουργούν Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ), τα οποία λειτουργούν καθημερινά και το Σάββατο και η παροχή υπηρεσιών τους είναι δωρεάν.

Κάθε κέντρο, σε ετήσια βάση φιλοξενεί 80-100 παιδιά από 5-12 ετών, προσφέροντας δημιουργική διέξοδο στον ελεύθερο χρόνο των παιδιών αλλά και στήριξη στον εργαζόμενο γονέα και την πολύτεκνη οικογένεια.

Με την βοήθεια έμπειρων παιδαγωγών και μέσα από πέντε εργαστήρια, θεάτρου, βιβλίου, μουσικής, κίνησης, εικαστικών και πολλαπλών δράσεων (αθλητικοί αγώνες, θεατρικές παραστάσεις, εκπαιδευτικά προγράμματα, έκδοση εφημερίδας). Τα παιδιά καλλιεργούν την επιδεξιότητα τους και ενισχύουν την αυτοεκτίμηση τους αποκτώντας αυτοπεποίθηση και γρήγορους ρυθμούς κοινωνικοποίησης.

Παράλληλα οι γονείς αποφορτίζουν το πρόγραμμά τους, εξοικονομούν χρόνο και επιδίδονται αποτελεσματικότερα στις επαγγελματικές ή άλλες υποχρεώσεις τους, γνωρίζοντας ότι τα παιδιά τους βρίσκονται σ' ένα ευχάριστο και ασφαλές περιβάλλον και στα υπεύθυνα χέρια παιδαγωγών.

2. Προγραμμα Δημιουργικής Απασχόλησης Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες

Στόχο έχει την αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου των ατόμων με ειδικές αναπηρίες και την ψυχολογική υποστήριξη αυτών και των οικογενειών τους. Το πρόγραμμα απευθύνεται σε άτομα ηλικίας 6 έως 37 χρόνων, τα οποία πάσχουν από νοητική υστέρηση, ψυχώσεις και αυτισμό.

3. Κέντρο Ημερησίας Φροντίδας Ηλικιωμένων

Στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού προγράμματος Αττικής 2000-2006 η Δ.Ε.Α.ΔΗ.Ζ. λειτουργεί Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (Κ.Η.Φ.Η.) στο Μέτρο 3.3 «Ανάπτυξη της Γυναικείας Απασχόλησης και Επιχειρηματικότητας – Προώθηση της Ισότητας των Δύο Φύλων», για τη διατήρηση μιας φυσιολογικής κοινωνικής και εργασιακής ζωής, των μελών του οικογενειακού και συγγενικού περιβάλλοντος που ασχολούνται με την φροντίδα των ατόμων αυτών..

Στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού προγράμματος ΑΤΤΙΚΗΣ 2000-2006 η Δ.Ε.Α.ΔΗ.Ζ. λειτουργεί δύο Μονάδες Βοήθειας στο Σπίτι στο Μέτρο 3.3 «Ανάπτυξη της Γυναικείας Απασχόλησης και Επιχειρηματικότητας – Προώθηση της Ισότητας των Δύο Φύλων». Απευθύνεται κυρίως σε ηλικιωμένους και άτομα με αναπηρίες, όπου διατηρείται η συνοχή της οικογένειάς τους, αποφεύγεται η χρήση ιδρυματικής φροντίδας ή καταστάσεων κοινωνικού αποκλεισμού, εξασφαλίζεται αξιοπρεπής και υγιής διαβίωση και γενικότερα βελτιώνεται η ποιότητα της ζωής τους.

Τα προγράμματα αυτά αποσκοπούν κυρίως στην αύξηση της γυναικείας απασχόλησης στην περιοχή, μέσω της αποδέσμευσης των γυναικών από την φροντίδα νηπίων, παιδιών και ηλικιωμένων κατά τις εργάσιμες ώρες και ημέρες. Αλλά και μέσω των ειδικοτήτων που προβλέπονται για στελέχωση (κοινωνική λειτουργοί,

νοσηλευτές/τριες, νηπιαγωγοί κλπ), ειδικότητες που συνήθως απασχολείται το γυναικείο φύλο.

4. Κέντρο Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών για ανέργους

Στόχος του Κέντρου είναι η προώθηση στην απασχόληση ενός δυναμικού που μένει στο περιθώριο και η άμβλυνση των κοινωνικό – οικονομικών ανισοτήτων.

Η συνεισφορά στην πρόληψη της ανεργίας και τη βελτίωση της πρόσβασης στην αγορά εργασίας επιτυγχάνεται με την υλοποίηση μιας σειράς ποιοτικών και στοχευόμενων παρεμβάσεων που εξασφαλίζουν την εφαρμογή της αρχής για την ισότητα των ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών, όσο και για πληθυσμιακές ομάδες που υφίστανται αποκλεισμό από την αγορά εργασίας. Παρέχονται μεταξύ άλλων:

- Συμβουλευτική – Ψυχοκοινωνική υποστήριξη
- Δράσεις για την ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων
- Εξατομικευμένος Επαγγελματικός Προσανατολισμός
- Τεχνικές εύρεσης εργασίας
- Υποστήριξη της επιχειρηματικότητας

5. Πρόγραμμα Υποστήριξης Γυναικών

Από τον Οκτώβριο του 2003, μαζί με 17 ακόμη εταίρους από Σουηδία, Ιταλία, Ισπανία, Γαλλία, Λετονία, Λιθουανία, Ουγγαρία, υλοποιεί σχέδιο με τίτλο «European network of Women Resource centers (WINNET)» στα πλαίσια του διακρατικού προγράμματος INTERREG III C. Το σχέδιο θα ολοκληρωθεί τον Σεπτέμβριο του 2006 και περιλαμβάνει τη δημιουργία Δικτύου Κέντρων Υποστήριξης Γυναικών με στόχο την συνεργασία για την προώθηση των ίσων ευκαιριών ανάμεσα στις γυναίκες και τους άνδρες σε τοπικό, περιφερειακό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Πιο συγκεκριμένα, η ΔΕΑΔΗΖ, σαν συντονιστής του υποδικτύου "Territorial System on Gender Equality and Local Development" και σαν μέλος του υποδικτύου " Women facing difficulties and social exclusion" , υλοποιεί σειρά από ενέργειες που σχετίζονται τόσο με την ανάδειξη και διάδοση καλών πρακτικών για την προώθηση της Ισότητας των Φύλων σε Τοπικό Επίπεδο και ιδιαίτερα σε ότι αφορά τις Κοινωνικά Αποκλεισμένες ομάδες πληθυσμού και την ευαισθητοποίηση του κοινού. Στα πλαίσια αυτά έχει προβεί στην έκδοση σχετικού «Οδηγού Καλών Πρακτικών» και έχει διοργανώσει στην Αθήνα ημερίδα για τα παραπάνω θέματα.

Πρόγραμμα Υποστήριξης Γυναικών – Μέτρο 5.3.

Το Πρόγραμμα Υποστήριξης Γυναικών – Μέτρο 5.3., υλοποιείται από εταιρικό σχήμα με επικεφαλής το ΚΕΘΙ και τη Γ.Γ. Ισότητας. Υποστήριξη γυναικών με την παροχή 20 συνεδριών για την ένταξή τους στην αγορά εργασίας.

Συνοπτικά , ο δήμος Ζωγράφου εμφανίζει σημαντική δραστηριότητα στα θέματα της απασχόλησης, διαθέτει μεγάλο αριθμό ολοκληρωμένων προγραμμάτων, κατάρτισης, υποστήριξης, πληροφόρησης για την βοήθεια των ανέργων και σημαντικές δράσεις για την προώθηση της ισότητας των δύο φύλων τόσο σε τοπικό όσο και εθνικό επίπεδο. Στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση των οποίων συμμετέχουν πολλοί φορείς (τοπικοί, περιφερειακοί και εθνικοί). Επιπλέον, υπάρχει συνεργασία του δήμου με κοινοτικούς εταίρους για θέματα προώθησης των ίσων ευκαιριών ανάμεσα σε γυναίκες και άντρες .

5.8 Χαρακτηριστικά του Δήμου Περιστερίου

Το Περιστερι στις 18.1.1934 αποσπάσθηκε από τον Δήμο Αθηναίων, στον οποίο άνηκε και αναγνωρίσθηκε ως Δήμος λόγω του μεγάλου πληθυσμού του.

Στο Δήμο εκείνη την εποχή προσαρμόστηκαν οι οικισμοί Περιστερι, Χρυσαλλίδα, Άνω και Κάτω Γερμανικά, Κτιστά και ο συνοικισμός Ποντίων, Αρμενίων.

Σήμερα το Περιστερι είναι 4^{ος} Δήμος της χώρας και ο μητροπολιτικός δήμος της Δυτικής Αθήνας, συνορεύει με τους δήμους Ιλίου (βόρεια), Αθηναίων (ανατολικά), Αιγάλεω (νότια), Χαϊδαρίου (δυτικά) και Πετρούπολης (βορειοδυτικά).

Η επίσημη απογραφή της στατιστικής Υπηρεσίας το 2001 εκτιμά τον πληθυσμό σε 146,743 δημότες με σύνολο κατοικιών 60.519 , ενώ τα Στατιστικά Δελτία της ΔΕΗ, εκτιμούν πληθυσμό πλέον των 250.000 κατοίκων.

Επιπλέον, με το μεταναστευτικό ρεύμα της δεκαετίας του '90 το Περιστερι όπως και οι περισσότερες περιοχές τις χώρας, απέκτησε ένα μεγάλο αριθμό μεταναστών, που σύμφωνα με την Γενική Απογραφή Πληθυσμού 2001 της ΕΣΥΕ ο αριθμός των μεταναστών ανέρχεται σε 10.315 άτομα.

Το Περιστερι παρουσιάζει εικόνα έντονης πυκνοδόμησης με μόνη εξαίρεση το σημερινό Δημοτικό Άλσος. Αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα εμπορικά κέντρα της Περιφέρειας Αττικής, με χιλιάδες καταστήματα. Διαθέτει πλήθος υπηρεσιών και μεγάλο αριθμό μεταποιητικών βιομηχανιών. Το πρόβλημα της ανεργίας είναι έντονο στην περιοχή και αποτελεί έναν από τους 7 δήμους της Δυτικής Αττικής που έχουν χαρακτηριστεί ιδιαίτερα ευαίσθητες περιοχές υψηλής ανεργίας.

5.9. Εργατικό Δυναμικό Δήμου Περιστερίου

Σύμφωνα με τον πίνακα 14, ο οικονομικός ενεργός πληθυσμός του Δήμου Περιστερίου το 1991 είναι 53.540 άτομα ενώ ο μη ενεργός πληθυσμός 65.607 άτομα. Το 2001 ο οικονομικός πληθυσμός του Δήμου αυξήθηκε σε 61.733 άτομα ενώ ο μη ενεργός πληθυσμός μειώθηκε σε 62.193 άτομα. Από τα διαθέσιμα στοιχεία παρατηρούμε ότι ο οικονομικός πληθυσμός του Δήμου Περιστερίου είναι μικρότερος από τον μη ενεργό πληθυσμό.

Επίσης το εργατικό δυναμικό των ανδρών το 1991 είναι 36.045 άτομα ενώ το 2001 αυξήθηκε σε 38.706 άτομα . αλλά και στο εργατικό δυναμικό των γυναικών παρατηρείται αύξηση από 17.495 άτομα το 1991 σε 23.027 άτομα το 2001

Πίνακας 16 :
Οικονομικώς ενεργός και μη ενεργός πληθυσμός κατά φύλο και ομάδες ηλικιών
για τα έτη 1991 και 2001
(Δήμου Περιστερίου Ν. Αττικής)

Φύλο και Ομάδες ηλικιών	1991 Πραγματικός πληθυσμός					2001 Πραγματικός πληθυσμός				
	Οικονομικώς ενεργός πληθυσμός	Οικονομικώς ενεργοί			Οικονομικώς μη ενεργός πληθυσμός	Οικονομικώς ενεργός πληθυσμός	Οικονομικώς ενεργοί			Οικονομικώς μη ενεργός πληθυσμός
		Απασχολούμενοι	Ανεργοί	Ανεργοί νέοι			Απασχολούμενοι	Ανεργοί	Ανεργοί νέοι	
Σύνολο	53.540	48.740	2.088	2.712	65.807	61.737	55.615	3.066	3.052	62.193
Άρρενες	36.045	33.727	1.150	1.168	21.888	38.708	35.872	1.864	1.883	21.758
10-19 ετών	1.259	919	38	302	9.116	974	534	33	407	7.568
20-24 ετών	4.444	3.730	166	548	1.116	4.288	3.380	215	693	1.475
25-29 ετών	5.336	4.922	198	216	237	5.851	5.281	252	318	357
30-44 ετών	14.596	14.085	423	88	402	16.588	15.719	624	245	610
45-64 ετών	10.230	9.898	318	14	5.099	10.673	10.133	540	0	4.191
65+ ετών	180	173	7	0	5.718	332	332	0	0	7.558
Θήλυες	17.495	15.013	938	1.544	43.919	23.027	20.287	1.401	1.969	40.434
10-19 ετών	1.232	702	69	461	9.413	737	386	42	309	7.637
20-24 ετών	3.685	2.803	195	687	2.747	3.402	2.681	218	503	2.215
25-29 ετών	3.191	2.757	160	274	2.652	4.152	3.610	233	309	1.722
30-44 ετών	6.632	6.157	366	109	8.446	10.250	9.421	593	236	7.052
45-64 ετών	2.714	2.556	145	13	13.287	4.364	4.017	315	32	11.418
65+ ετών	41	38	3	0	7.374	122	122	0	0	10.390

ΠΗΓΗ : Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδας

5.9.1 Απασχόληση κατά ηλικία και φύλο Δ. Περιστερίου

Από τον παρακάτω πίνακα 15 παρατηρείται ότι το ποσοστό της απασχόλησης στο δήμο Περιστερίου το 2001 μειώθηκε σε 90,09% από 91,03% το 1991. από τον πίνακα βλέπουμε ότι το ποσοστό απασχόλησης των ανδρών από 93,57% το 1991 μειώθηκε σε 91,4%. Αντίθετα το ποσοστό απασχόληση των γυναικών σημείωσε αύξηση από 85,81% το 1991 σε 87,88% το 2001. Στην απασχόληση κατά φύλο και ηλικία παρατηρείται ότι το ποσοστό απασχόληση για τους άνδρες το 2001 εμφανίζεται μειωμένο σε όλες τις ηλικίες από 10 έως 65 ετών σε σχέση με το 1991. ενώ το ποσοστό απασχόλησης των γυναικών για τις ηλικίες 10-19 ετών το 2001 μειώθηκε από 56,98% το 1991 σε 52,37 % το 1991,- για τις ηλικίες 20 έως 24 ετών

αυξήθηκε από 76,07% το 1991 σε 78,81% το 2001,-για τις ηλικίες 25 έως 29 παρουσιάζει ελάχιστη αύξηση από 86,4% το 1991 σε 86,95% το 2001 –για τις ηλικίες 30 έως 64 ετών παρατηρούμε ότι το 2001 η απασχόληση μειώθηκε σε σχέση με το 1991. για τις ηλικίες 65 ετών και άνω παρατηρούμε ότι το 2001 καλύπτεται και στα δύο φύλο το 100% του εργατικού δυναμικού.

Πίνακας 17:
Ποσοστό απασχόλησης στο εργατικό δυναμικό κατά φύλο
και ομάδες ηλικιών για τα έτη 1991 και 2001
(Δ. Περιστερίου Ν Αττικής)

	1991	2001
Σύνολο	91,03	90,09
Αρρενες	93,57	91,4
10-19 ετών	72,99	54,83
20-24 ετών	83,93	78,82
25-29 ετών	92,24	90,26
30-44 ετών	96,5	94,76
45-64 ετών	96,75	94,94
65+ ετών	96,11	100
Θήλυς	85,81	87,88
10-19 ετών	56,98	52,37
20-24 ετών	76,07	78,81
25-29 ετών	86,4	86,95
30-44 ετών	92,84	91,91
45-64 ετών	94,16	92,05
65+ ετών	92,68	100

Πηγή : Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδας

5.9.2 Απασχόληση κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας Δ. Περιστερίου

Με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία της ΕΣΥΕ ο αριθμός των απασχολουμένων ατόμων στον Δήμο Περιστερίου από 53.540 άτομα το 1991 αυξήθηκε σε 61.733 άτομα το 2001.

Τον μεγαλύτερο αριθμό απασχολουμένων ατόμων (ανδρών και γυναικών) στο δήμο για τα έτη 1991 και 2001 συγκεντρώνουν οι κλάδοι :

-Μεταποιητικές βιομηχανίες, το 1991 με 12.281 άτομα , ενώ το 2001 εμφανίζει μικρή μείωση με αριθμό απασχολουμένων 11.918 άτομα. Στον οποίο παρατηρούμε ότι ο αριθμό των απασχολουμένων γυναικών στο κλάδο από 4.436 άτομα το 1991 μειώθηκε το 2001 σε 3.790 άτομα , αντίθετα ο αριθμός των ανδρών από 7.845 άτομα το 1991 αυξήθηκε σε 8.128 άτομα το 2001.

-Χονδρικό και Λιανικό εμπόριο, με αριθμό απασχολουμένων 8.934 άτομα το 1991, το 2001 αυξήθηκε σε 12.105 άτομα. Στον οποίο η απασχόληση των ανδρών αυξήθηκε από 6.075 άτομα το 1991 σε 7.212 άτομα το 2001, και αύξηση του αριθμού των απασχολουμένων γυναικών από 2.859 άτομα το 1991 σε 4.893 άτομα .

-νέοι , μη δυνάμενοι να καταταγούν κατά κλάδο , από 8.269 άτομα το 1991 μειώθηκε το 2001 σε 5.743 άτομα. Στον οποίο ο αριθμός των απασχολουμένων ανδρών από 4.797 άτομα το 1991 μειώθηκε το 2001 σε 3.397 άτομα καθώς και ο αριθμός των γυναικών από 3.472 άτομα το 1991 μειώθηκε σε 2.346 άτομα το 2001.

Πίνακας 18:
Οικονομικός ενεργός πληθυσμός κατά φύλο και κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, για τα έτη 1991 και 2001
(Δ. Περιστερίου Ν. Αττικής)

Κλάδος οικονομικής δραστηριότητας	1991 Πραγματικός πληθυσμός			2001 Πραγματικός πληθυσμός		
	Σύνολο	Άρρενες	Θήλυς	Σύνολο	Άρρενες	Θήλυς
Σύνολο	53.540	36.045	17.495	61.733	38.706	23.027
Γεωργία κτηνοτροφία θήρα και δασοκομία, αλιεία	164	124	40	259	173	86
Ορυχεία και λατομεία	61	53	8	51	38	13
Μεταποιητικές βιομηχανίες	12.281	7.845	4.436	11.918	8.128	3.790
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος φυσικού αερίου και νερού	443	349	94	408	272	136
Κατασκευές	4.655	4.618	37	5.389	5.241	148
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο επισκευή αυτοκινήτων οχημάτων μοτοσικλετών και ειδών προσωπικής και οικιακής χρήσης	8.934	6.075	2.859	12.105	7.212	4.893
Ξενοδοχεία και εσπατόρια	1.620	1.094	526	2.701	1.471	1.230
Μεταφορές αποθήκευση και επικοινωνίες	4.591	4.180	411	4.966	4.210	756
Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί, διαχείριση ακίνητης περιουσίας	2.592	1.399	1.193	4.995	2.415	2.580
Δημόσια διοίκηση και άμυνα. Υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	4.634	3.306	1.328	5.291	3.438	1.853
Εκπαίδευση	1.789	712	1.077	2.635	888	1.747
Υγεία και κοινωνική μέριμνα	1.675	581	1.094	2.409	692	1.717
Λοιπές υπηρεσίες	1.832	912	920	2.863	1.131	1.732
Νέοι, Μη δυνάμενοι να καταταγούν κατά κλάδο	8.269	4.797	3.472	5.743	3.397	2.346

ΠΗΓΗ : Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδας

Γενικότερα στην απασχόληση κατά φύλο παρατηρούμε αύξηση στον αριθμό των ανδρών από 36.045 άτομα το 1991 σε 38.706 το 2001(αύξηση κατά 2.661 άτομα), και σημαντική αύξηση των γυναικών από 17.495 το 1991 σε 23.027 άτομα το 2001 (αύξηση κατά 5.532 άτομα).

5.9.3 Ανεργία κατά ηλικία και φύλο Δ. Περιστερίου

Πίνακας 19:
Ανεργοί κατά ηλικία και φύλο για τα έτη 1991 και 2001
(Δ. Περιστερίου Ν. Αττικής)

	1991		2001	
	Ανεργοί	Ποσοστό (%) στο εργατικό δυναμικό	Ανεργοί	Ποσοστό (%) στο εργατικό δυναμικό
Σύνολο	4.800	8,97	6.117	9,9
Άρρενες	2.318	6,43	3.327	8,6
10-19 ετών	340	27,01	440	45,18
20-24 ετών	714	16,07	908	21,17
25-29 ετών	414	7,76	570	9,74
30-44 ετών	511	3,5	869	5,24
45-64 ετών	332	3,25	540	5,06
65+ ετών	7	3,89	0	0
Θήλυς	2.482	14,19	2.790	12,11
10-19 ετών	530	43,02	351	47,63
20-24 ετών	882	23,93	721	21,2
25-29 ετών	434	13,6	542	13,05
30-44 ετών	475	7,16	829	8,09
45-64 ετών	158	5,82	347	7,95
65+ ετών	3	7,32	0	0

ΠΗΓΗ : Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδας

Όσον αφορά την ανεργία στο Δήμο Περιστερίου, για τα έτη 1991 και 2001 σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία της ΕΣΥΕ, παρατηρούμε ότι η ανεργία στο δήμο αυξήθηκε σημαντικά το 2001 κατά 1.317 άτομα από 4.800 άτομα το 1991 ο αριθμός των ανέργων ανήλθε σε 6.117 άτομα(με ποσοστό ανεργίας 8,97% το 1991 και 9,9 % το 2001).

Στην κατά φύλο ανεργία και για τα δύο έτη οι γυναίκες με ποσοστό 14,19% το 1991 και 12,11% το 2001 συγκεντρώνουν το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας σε σχέση με τους άνδρες 6,43% το 1991 και 8,6% το 2001.όπως παρατηρούμε όμως η γυναικεία ανεργία το 2001 μειώθηκε κατά 2,08% ενώ αντίθετα των ανδρών αυξήθηκε κατά 2,17%.

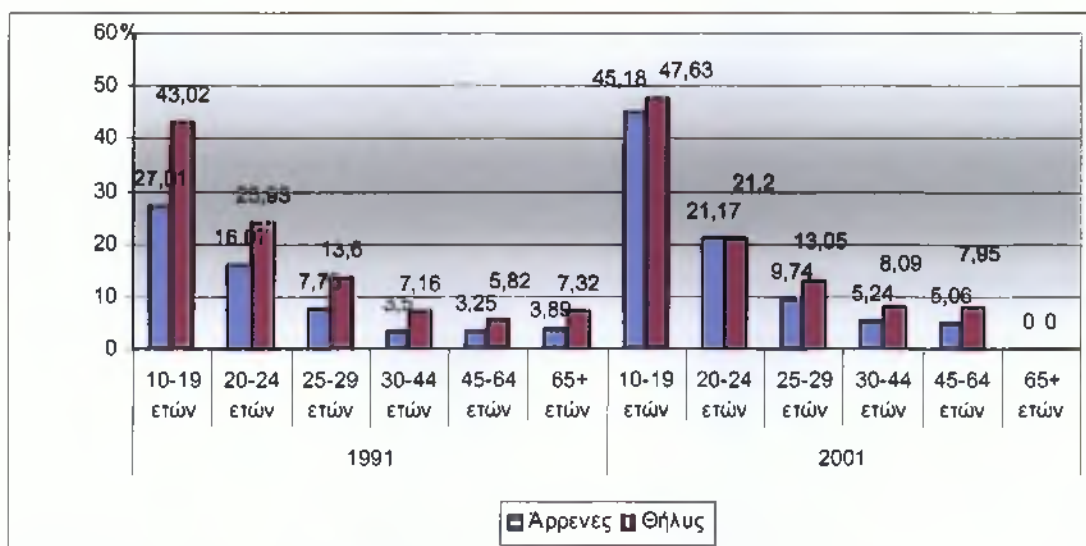
Στην κατά ηλικία ανεργία από την διακύμανση του σχεδιαγράμματος 4 παρατηρούμε ότι στο δήμο Περιστερίου οι νέοι ηλικίας 10 έως 29 ετών συγκεντρώνουν τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας και στα δύο φύλα. Αναλυτικότερα :
 -για τους ανέργους ηλικίας 10 έως 19 ετών παρατηρούμε αύξηση του ποσοστού ανεργίας και στα δύο φύλα , στους άνδρες από 27,01% το 1991 αυξήθηκε σημαντικά σε 45,18% το 2001, και στις γυναίκες από 43,02% το 1991 σε 47,63 %.

-για τους ανέργους ηλικίας 20 έως 24 ετών παρατηρείται αύξηση του ποσοστού ανέργων τους άνδρες από 16,07 % το 1991 σε 21,17% το 2001 , ενώ αντίθετα στις γυναίκες τις ίδιες ηλικίας από 23,93% το 1991 μειώθηκε σημαντικά το 2001 σε 21,2%.

-για τους ανέργους ηλικίας 24 έως 29 ετών παρατηρείται αύξηση στους άνδρες από 7,76 % το 1991 σε 9,74% το 2001, ενώ για τις ίδιες ηλικίες το ποσοστό ανεργία των γυναικών παραμένει στα ίδια επίπεδα 13,06% και τα δυο έτη.

Γενικότερα η ανεργία στο Δήμο Περιστερίου το 2001 αυξήθηκε, οι νέοι και οι γυναίκες συγκεντρώνουν τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας. Επιπλέον παρατηρείται ότι το 2001 το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε για τους άνδρες ενώ στις γυναίκες μειώθηκε, παραμένει όμως σε υψηλά επίπεδα, επίσης το 2001 διαπιστώνουμε αύξηση του ποσοστού ανεργίας και στα δυο φύλα στις ηλικίες 30 έως 64 ετών.

Διάγραμμα 4:
Ποσοστό ανέργων στο εργατικό δυναμικό κατά φύλο
και ομάδες ηλικιών, για τα έτη 1991 και 2001
(Δ. Περιστερίου Ν. Αττικής)

ΠΗΓΗ: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδας

5.9.4 Μακροχρόνια άνεργοι - Νέοι άνεργοι Δ. Περιστερίου

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΣΥΕ, παρατηρούμε ότι στο Περιστερί το ποσοστό των μακροχρόνιων ανέργων το 2001 αυξήθηκε σε 4,96% έναντι 3,95 το 1991, ενώ το ποσοστό των νέων ανέργων μειώθηκε από 5,075 το 1991 σε 4,945 το 2001.

Όσον αφορά την κατά φύλο διάρκεια ανεργίας στο Δήμο, παρατηρούμε αύξηση της μακροχρόνιας ανεργίας στους άντρες από 3,19% το 1991 σε 4,35 το 2001, καθώς και αύξηση του ποσοστού των νέων ανέργων από 3,245 το 1991 σε 4,35 το 2001. ενώ στις γυναίκες παρατηρείται αύξηση του ποσοστού της μακροχρόνιας ανεργίας το 2001 σε 6,08% έναντι 5,365 το 1991, και σημαντική μείωση του ποσοστού των νέων ανέργων από 8,835 το 1991 σε 6,035 το 2001.

Στην κατά ηλικία διάρκεια ανεργίας, παρατηρούμε ότι στους άντρες το μεγαλύτερο ποσοστό μακροχρόνιων ανέργων το έτος 1991 συγκεντρώνουν οι νέοι ηλικίας 20-24 ετών με 3,74%, ενώ στις γυναίκες οι μεγαλύτερη ομάδα ηλικιών 65 ετών και άνω με 7,32%. Ενώ το υψηλότερο ποσοστό μακροχρόνιων ανέργων για το έτος 2001 και στα

δύο φύλα εμφανίζουν οι ηλικίες 45 έως 64 ετών με 5,06% στους άντρες και 7,22% στις γυναίκες. Το υψηλότερο ποσοστό νέων ανέργων και στα δύο φύλα για τα έτη 1991 και 2001 συγκεντρώνουν οι ηλικίες 10-19 ετών. Στους άντρες παρατηρείται αύξηση από 23,99% το 1991 σε 41,79% το 2001 και στις γυναίκες μικρότερη αύξηση από 37,42% το 1991 σε 41,93% το 2001.

Πίνακας 20 :
% Μακροχρόνιων ανέργων και % Νέων ανέργων
κατά ηλικία και φύλο για τα έτη 1991 και 2001
(Δήμου Περιστερίου)

	1991		2001	
	% Μακροχρόνιων ανέργων	% νέων ανέργων	% Μακροχρόνιων ανέργων	% νέων ανέργων
Σύνολο	3,9	5,07	4,96	4,94
Άρρενες	3,19	3,24	4,3	4,3
10-19 ετών	3,02	23,99	3,39	41,79
20-24 ετών	3,74	12,33	5,01	16,16
25-29 ετών	3,71	4,05	4,31	5,43
30-44 ετών	2,9	0,6	3,76	1,48
45-64 ετών	3,11	0,14	5,06	0
65+ ετών	3,89	0	0	0
Θήλυς	5,36	8,83	6,08	6,03
10-19 ετών	5,6	37,42	5,7	41,93
20-24 ετών	5,29	18,64	6,41	14,79
25-29 ετών	5,01	8,59	5,61	7,44
30-44 ετών	5,52	1,64	5,79	2,3
45-64 ετών	5,34	0,48	7,22	0,73
65+ ετών	7,32	0	0	0

ΠΗΓΗ: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδας

Συμπερασματικά, στο Δήμο Περιστερίου παρατηρούμε ότι η ανεργία είναι μακράς διάρκειας, η οποία όμως εμφανίζεται με μικρή διαφορά από την ανεργία των νέων. Τα υψηλότερα ποσοστά μακροχρόνιων ανέργων και νέων ανέργων συγκεντρώνουν στο δήμο οι γυναίκες. Επιπλέον, παρατηρούμε ότι το 2001 τα μεγαλύτερα ποσοστά μακροχρόνιας ανεργίας και στους άντρες και στις γυναίκες στην περιοχή παρουσιάζουν οι πιο μεγάλες παραγωγικές ηλικίες, δηλαδή η πλειοψηφία των ανέργων που παραμένουν άνεργοι για διάστημα μεγαλύτερο του ενός χρόνου στο δήμο είναι ηλικίας 45 έως 64 ετών.

5.10. Μέτρα για την καταπολέμηση της ανεργίας και την προώθηση της απασχόλησης Δήμου Περιστερίου

5.10.1 Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων

Η Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων (Γ.Γ.Ε.Ε.) είναι ο εθνικός επιτελικός φορέας που σχεδιάζει συγκροτεί δομές, συντονίζει και υποστηρίζει προγράμματα και δράσεις στον τομέα της δια βίου μάθησης. Σε εφαρμογή αυτής της στρατηγικής ιδρύονται Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων (Κ.Ε.Ε). Η λειτουργία των Κ.Ε.Ε υποστηρίζεται και προωθείται από το Ι.Δ.Ε.Κ.Ε το οποίο είναι Ν.Π.Ι.Δ υπαγόμενο στη Γ.Γ.Ε.Ε.

Το εργο Κ.Ε.Ε εντάσσεται στο Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ ΙΙ του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (Μέτρο 1.1 ενέργεια 1.12) και συγχρηματοδοτείται από το Ε.Κ.Τ. και το Ε.Τ.Π.Α. κατά 75%. Τα Κ.Ε.Ε συνιστούν μια καινοτόμο προσέγγιση στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης και της ισότητας των ευκαιριών στην εκπαίδευση. Αποτελούν το συντονιστικό φορέα σε επίπεδο νομού για την ανάπτυξη των προγραμμάτων, τη συνεργασία με τοπικούς φορείς αλλά και τη σύνδεση τους με τον κεντρικό φορέα υλοποίησης, προωθώντας ταυτόχρονα την ιδέα της δια βίου μάθησης σε τοπικό και εθνικό επίπεδο.

Σκοπός των Κ.Ε.Ε

Σκοπός των Κ.Ε.Ε είναι η απόκτηση νέων βασικών δεξιοτήτων και γνώσεων αλλά και η αναβάθμιση και επικαιροποίηση ήδη υπάρχουσών ώστε να εξασφαλισθούν καλύτερες προϋποθέσεις ισότητας ευκαιριών και ένταξης των εκπαιδευομένων στην αγορά εργασίας, μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού αλλά και διαμόρφωση στάσης ενεργού πολίτη μέσα από την απόκτηση και αναβάθμιση βασικών δεξιοτήτων.

Ο σχεδιασμός των προγραμμάτων έγινε με βάση τις αρχές εκπαίδευσης ενηλίκων, ενώ χρησιμοποιούνται καινοτόμες μέθοδοι διδασκαλίας και ειδικά σχεδιασμένο εκπαιδευτικό υλικό.

Τα εκπαιδευτικά προγράμματα των Κ.Ε.Ε είναι οργανωμένα γύρω από τις θεματικές περιοχές :

- α) Υπηρεσίες
- β) Δικαιώματα
- γ) Χώρος εργασίας
- δ) Νέες τεχνολογίες
- ε) Οικογένεια – σχολείο
- στ) Τοπική Κοινωνία
- ζ) Ελεύθερος χρόνος - πολιτισμός

5.10.2 Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία Δήμου Περιστερίου

Με την διαχείριση του Κοινοτικού Προγράμματος “URBAN” που έχει ανατεθεί στη ΑΝ.ΑΝ.Ε.ΠΕΡ έχουν υλοποιηθεί μεγάλα έργα.

Έργα που έχουν υλοποιηθεί και λειτουργούν:

- 1) Το ΚΥΒΕ (Κέντρο Υποστήριξης Βιοτεχνικών Επιχειρήσεων)
- 2) Η Δημοτική συγκοινωνία σε τρεις γραμμές με MINIBUS
- 3) Οι συμβουλευτικοί σταθμοί
  - Σταθμός Εργαζόμενης Γυναίκας
  - Σταθμοί Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιού
  - Σταθμός Νέων – Πρόληψης Ιατροκοινωνικών προβλημάτων Νεολαίας που υλοποιεί πρωτοποριακά προγράμματα σε συνεργασία με το “Οδοιπορικό” στον αγώνα κατά των ναρκωτικών

5.10.3 Δημοτική Αναπτυξιακή Τεχνική Επιχείρηση Περιστερίου

Η Δ.Α.Τ.Ε.Π. συστήθηκε με σκοπό την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη του Δήμου Περιστερίου και της ευρύτερης περιοχής, με την εκτέλεση ανάλογων έργων υποδομής και την οικονομική εκμετάλλευση των έργων αυτών, την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών που έχουν σκοπό την εξυπηρέτηση του κοινού.

Από την ίδρυσή της μέχρι σήμερα έχει προβεί στην κατασκευή μιας σειράς σημαντικών έργων. Μεταξύ των άλλων έχει επιδοθεί :

- Στην επισκευή και συντήρηση σχολικών κτιρίων.
- Στις αποσφαλμάτσεις δρόμων, στην ανάπλαση και συντήρηση κοινόχρηστων χώρων, στην εκτέλεση αποχετευτικών έργων.
- Στη διαμόρφωση και συντήρηση χώρων πρασίνου.
- Στη διαμόρφωση αθλητικών εγκαταστάσεων, στην κατασκευή γηπέδων τένις, μπάσκετ, ποδοσφαίρου.
- Σε γεωτρήσεις (σημαντικό έργο η γεώτρηση στην πλατεία Παρασκευοπούλου).
- Στην κατασκευή φυλακίων σε παιδικές χαρές.
- Στην τοποθέτηση πυροφυλακίων στο Ποικίλο όρος.
- Στην ανάληψη έργου προβολής και διαφήμισης διαφόρων εκδηλώσεων (διαφημιστική κάλυψη της 13ης Β.Ε.Ε.Π.).
- Στην εκτέλεση έργου στο Δημοτικό Κοιμητήριο Περιστερίου (ανάληψη έργου ταφής, κανδηλίων και περιποίηση τάφων).
- Στην λειτουργία Βρεφονηπιακού σταθμού στην Ανθούπολη

5.10.4 Υλοποίηση Ευρωπαϊκού Προγράμματος «Ολοκληρωμένων Δράσεων Αστικής Ανάπτυξης»

Σε μια δύσκολη εποχή για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, έρχεται ένα ευρωπαϊκό πρόγραμμα να τις τονώσει οικονομικά, με σημαντικές επιχορηγήσεις.

Εκτός από τα έργα υποδομής (αναπλάσεις), τις δράσεις απασχόλησης, σήμερα με το ευρωπαϊκό πρόγραμμα των «Ολοκληρωμένων Δράσεων Αστικής Ανάπτυξης», δίνεται μια νέα ώθηση στις τοπικές επιχειρήσεις.

Πρόκειται για πρόγραμμα μέσω της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών στο πλαίσιο του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης – Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αττικής, που θα ενισχύσει επιχειρήσεις.

Στο Δήμο Περιστερίου προβλέπεται η ολοκληρωμένη Αστική Ανάπτυξη στην περιοχή της Ανθούπολης, δηλαδή, η παρέμβαση οριοθετείται από τις οδούς: Αγίου Ιερόθεου, Σικάγου, Ζέας, Κωνσταντινουπόλεως, Θηβών, Άμυνα, Αξαρίου. Αφορά υφιστάμενες και υπό ίδρυση επιχειρήσεις που βρίσκονται σε συγκεκριμένες αστικές ζώνες της περιοχής, που αντιμετωπίζουν μείζονα αναπτυξιακά προβλήματα ή προβλήματα υποβάθμισης, με αντικείμενο τη , Μεταποίηση, Τουρισμό(μόνο υφιστάμενες επιχειρήσεις). Εμπόριο και Παροχή Υπηρεσιών.

Συγκεκριμένα, με ετήσιο κύκλο εργασιών ή σύνολο εργασιών από 10.000 ευρώ – 10.000.000 ευρώ και με αριθμό απασχολούμενων από 0 – 50, το ύψος των επιχορηγούμενων επενδύσεων είναι από 10.000 ευρώ – 165.000 ευρώ με ελάχιστη ίδια συμμετοχή του επενδυτή 20%. Η προκήρυξη, αφορά σε δράσεις κρατικών ενισχύσεων που συγχρηματοδοτούνται σε ποσοστό έως 58,3% από το Ε.Τ.Π.Α, το οποίο συμβάλλει στην άμβλυνση των ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και σε ποσοστό έως 41,7% από το Ελληνικό Δημόσιο, με συνολικό προϋπολογισμό δημόσιας δαπάνης 9.000.000 ευρώ.

5.10.5 Πρόγραμμα Νέων Θέσεων Εργασίας (Ν.Θ.Ε) στα πλαίσια Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Δήμου Περιστερίου

Ο ΟΑΕΔ ανακοινώνει την έναρξη υλοποίησης προγράμματος επιχορήγησης για Νέες Θέσεις Εργασίας (Ν.Θ.Ε) για ανέργους ηλικίας 18-60 ετών, στην περιοχή του Περιστερίου, στο πλαίσιο εγκεκριμένων σχεδίων «Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων Αστικής Ανάπτυξης – ΕΚΤ και Τοπικών Πρωτοβουλιών Απασχόλησης» και σύμφωνα με την απόφαση 32189/14.10.2004 του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, καλεί τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις της περιοχής να υποβάλλουν αιτήσεις συμμετοχής.

Αναλυτικότερα:

-Στα προγράμματα μπορούν να συμμετέχουν οι ιδιωτικές επιχειρήσεις και οι αμιγείς ή μικτές επιχειρήσεις των ΟΤΑ α^ο και β^ο βαθμού.

-Η διάρκεια της επιχορήγησης ανέρχεται στους 18 μήνες για τις Μικρομεσαίες επιχειρήσεις και στους 24 μήνες για τις μεγάλες.

-Το βασικό ποσό επιχορήγησης ορίζεται στα 16 ευρώ για κάθε ημέρα πλήρους απασχόλησης, το οποίο προσαυξάνεται σε περιπτώσεις πρόσληψης ατόμων που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση.

-Οι άνεργοι που θα απασχοληθούν στα προγράμματα θα έχουν επιλεγεί από τις αρμόδιες τριμελείς επιτροπές για να συμμετέχουν στα προγράμματα όπως προβλέπεται στα σχέδια ολοκληρωμένων παρεμβάσεων που έχουν ενταχθεί στο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα .

Συνοπτικά, ο δήμος Περιστερίου για την προώθηση της απασχόλησης και την καταπολέμηση της ανεργίας στην περιοχή του κάνει μια σημαντική προσπάθεια για την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας , μέσα από την κατασκευή έργων υποδομής, με την επιχορήγηση νέων θέσεων εργασίας, με πρόγραμμα προώθησης της γυναικείας απασχόλησης, με βάση την ερευνά μας όμως διαθέτει λιγιστά προγράμματα κατάρτισης, επιμόρφωσης, υποστήριξης των ανέργων και προγράμματα για νέους σε σχέση με άλλους δήμους.

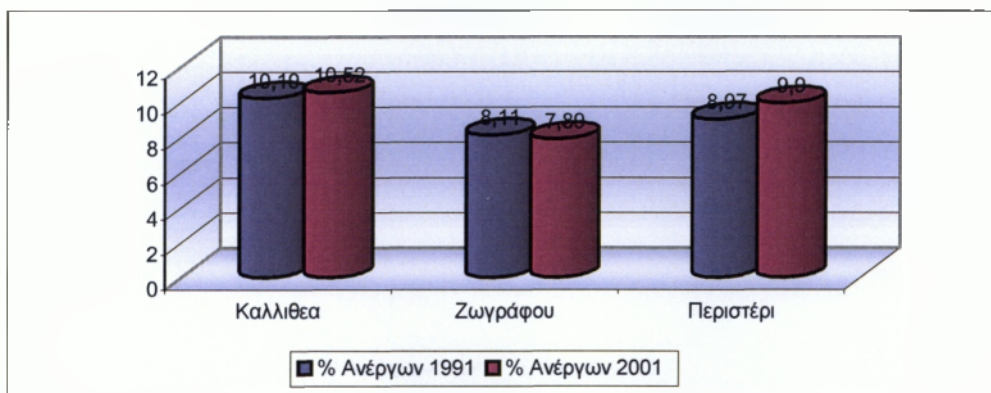
5.11. Συγκρίσεις στατιστικών στοιχείων

5.11.1 Σύγκριση στατιστικών στοιχείων ανεργίας μεταξύ των Δήμων

Από τη διακύμανση του διαγράμματος 5 παρατηρούμε ότι τα ποσοστά ανεργία είναι υψηλά και στους τρεις δήμους . Τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας για τα έτη 1991 και 2001 συγκεντρώνει ο δήμος Καλλιθέα με 10,10% και 10,52% αντίστοιχα, τα οποία είναι ιδιαίτερα υψηλά για την περιοχή, ενώ ο δήμος Ζωγράφου τα χαμηλότερα με 8,11 % και 7,89% αντίστοιχα.

Στο δήμο Καλλιθέα και στο δήμο Περιστερίου το πρόβλημα της ανεργίας είναι ιδιαίτερα έντονο, βλέπουμε ότι τα ποσοστά ανεργίας κατά το 2001 σε σχέση με 1991 παρουσιάζουν αύξηση κατά 0,33% και 0,93% αντίστοιχα ,αντίθετα η ανεργία στο δήμο Ζωγράφου μειώθηκε κατά 0,22%.

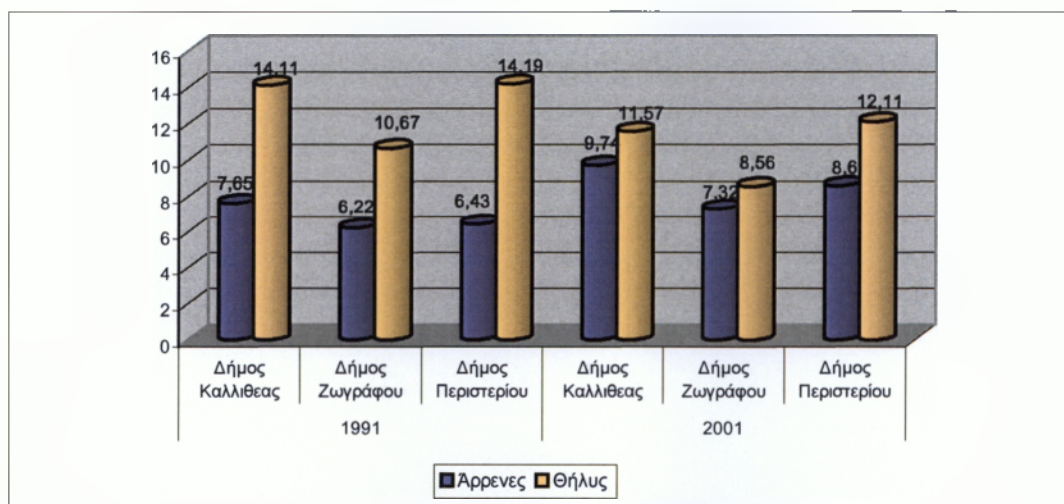
Διάγραμμα 5 :
Ποσοστά ανεργίας στους Δήμους (Καλλιθέας, Ζωγράφου, Περιστέρου), για τα έτη 1991 και 2001
 (% του εργατικού δυναμικού)

ΠΗΓΗ: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία

Στο παρακάτω διάγραμμα 6 συγκρίνουμε τα ποσοστά ανεργίας στα δύο φύλα μεταξύ των τριών Δήμων για τα έτη 1991 και 2001. Παρατηρούμε ότι οι γυναίκες συγκεντρώνουν τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας και στους τρεις δήμους για τα δύο έτη. Το 1991 τα ποσοστά ανεργίας των γυναικών εμφανίζονται ιδιαίτερα αυξημένα

Διάγραμμα 6 :
Ποσοστά ανεργίας αντρών –γυναικών στους Δήμους (Καλλιθέας, Ζωγράφου, Περιστέρου), για τα έτη 1991 και 2001
 (% του εργατικό δυναμικό)

ΠΗΓΗ : Εθνική Στατιστική Υπηρεσία

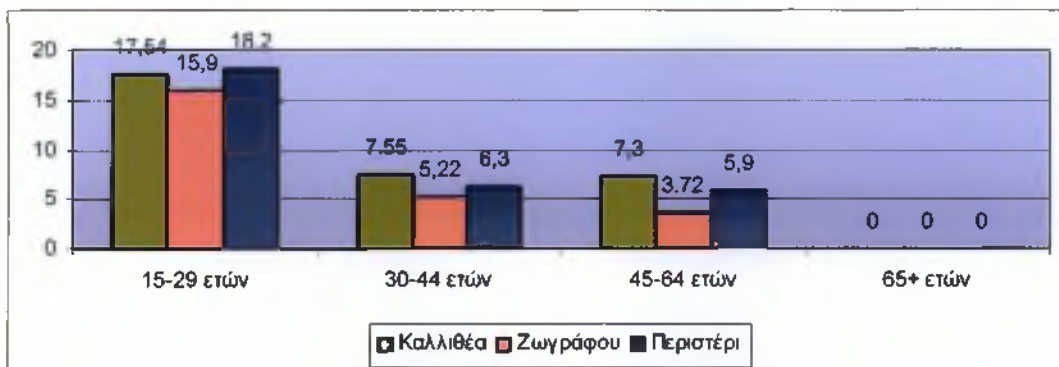
από τα αντίστοιχα των αντρών, το 2001 εμφανίζει σημαντική μείωση της γυναικείας ανεργίας σε όλους τους δήμους, ενώ έχουμε αύξηση της ανεργίας των αντρών και

στους τρεις Δήμους, τα υψηλότερα ποσοστά ανέργων γυναικών μεταξύ των τριών δήμων για τα έτη 1991 και 2001, συγκεντρώνει ο δήμος Περιστερίου με 14,19% και 12,11% αντίστοιχα. Ενώ τα χαμηλότερα ο δήμος Ζωγράφου με 10,67% και 8,56% αντίστοιχα.

Παρατηρούμε, λοιπόν ότι ο δήμος Ζωγράφου που διαθέτει περισσότερα προγράμματα για την γυναικεία απασχόληση και την προώθηση των ίσων ευκαιριών από τους άλλους δυο δήμους, συγκεντρώνει τα χαμηλότερα ποσοστά της γυναικείας ανεργίας, και εμφανίζει τη μικρότερη διαφορά (κατά 1,25 ποσοστιαία μονάδα) στα ποσοστά ανεργίας μεταξύ αντρών και γυναικών σε σχέση με τους άλλους δύο δήμους (η Καλλιθέα έχει διαφορά κατά 1,83% και το Περιστερί κατά 3,51%).

Το διάγραμμα 7 δείχνει τα ποσοστά των ανέργων κατά ομάδες ηλικιών στους τρεις δήμους για το έτος 2001 με βάση τα στοιχεία της ΕΣΥΕ, από την διακύμανση του διαγράμματος προκύπτει ότι τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας παρατηρούνται στους νέους ηλικίας 10-29 ετών και στους τρεις Δήμους. Το υψηλότερο ποσοστό ανέργων αυτής της ηλικίας εμφανίζει το Περιστερί με ποσοστό 18,2% ενώ το χαμηλότερο η περιοχή της Ζωγράφου με 15,9%. Διαπιστώνουμε, λοιπόν ότι η ανεργία των νέων είναι μεγαλύτερη στο δήμο Περιστερί, γεγονός που μπορεί να συσχετισθεί με τα λίγα πρόγραμμα που έχει ο δήμος για τους νέους, σε σχέση με τους άλλους δύο δήμους(όπως είδαμε σε προηγούμενη ενότητα).

Διάγραμμα 7 :
Ποσοστά ανεργίας κατά ομάδες ηλικιών στους Δήμους
(Καλλιθέας, Ζωγράφου, Περιστερίου), για το έτος 2001
 (% του εργατικού δυναμικού)

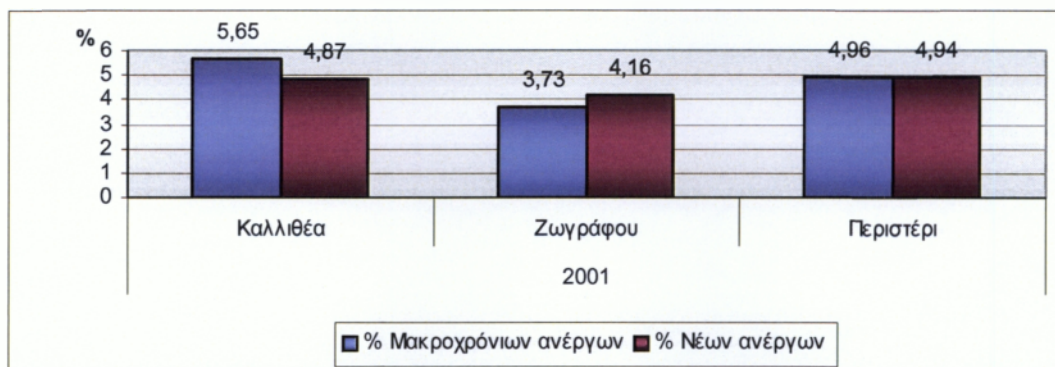

ΠΗΓΗ: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία

Στο παρακάτω διάγραμμα βλέπουμε, το ποσοστό μακροχρόνιων και το ποσοστό νέων ανέργων μεταξύ των τριών δήμων της περιφέρειας Αττικής κατά το έτος 2001. Το υψηλότερο ποσοστό μακροχρόνιων ανέργων ανάμεσα στους τρεις δήμους εμφανίζει η Καλλιθέα με 5,65%, και το υψηλότερο ποσοστό νέων ανέργων ο δήμος Περιστερίου με 4,94%, ενώ βλέπουμε ότι ο δήμος ζωγράφου που διαθέτει οργανωμένα προγράμματα κατάρτισης, επιμόρφωσης, συμβουλευτικής υποστήριξης ανέργων κ.λπ. περισσότερα από τους άλλους δύο δήμους συγκεντρώνει και το

χαμηλότερο ποσοστό μακροχρόνιων ανέργων (3,73%) και το χαμηλότερο ποσοστό (4,16%) νέων ανέργων ανάμεσα στους τρεις δήμους.

Διάγραμμα 8:
% Μακροχρόνιων ανέργων και % Νέων ανέργων στους Δήμους
(Καλλιθέας, Ζωγράφου, Περιστερίου) για το έτος 2001
(% του εργατικού δυναμικού)

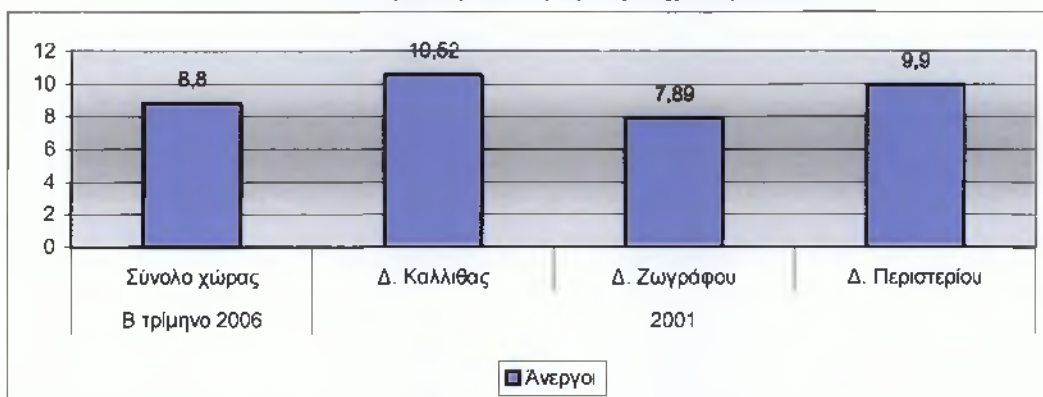
ΠΗΓΗ :Εθνική Στατιστική Υπηρεσία

Από τις παραπάνω συγκρίσεις βλέπουμε ότι ο δήμος ζωγράφου συγκεντρώνει τα χαμηλότερα ποσοστά σε όλες τις κατηγορίες ανέργων (συνολικής, κατά φύλο, ηλικία, μακροχρόνια) και διαθέτει περισσότερα και ολοκληρωμένα προγράμματα για ανέργους με την συμμετοχή πολλών φορέων δράσης, σε σχέση με τους άλλους δύο δήμους. Σύμφωνα με την ανάλυση μας λοιπόν διαπιστώνουμε, ότι τα ολοκληρωμένα προγράμματα, για την αναβάθμιση της ποιότητας του εργατικού δυναμικού, για τη στήριξη των ανέργων και για τη δημιουργία άμεσων θέσεων εργασίας σε τοπικό επίπεδο όπως φροντίδα παιδιών κλπ. με τη συμμετοχή και τη συνεργασία της πολλών φορέων δράσης σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, έχουν καθοριστική σημασία και αποτελούν βασικά μέτρα για τον περιορισμό του προβλήματος της ανεργίας σε τοπικό επίπεδο και κατά προέκταση και σε εθνικό.

5.11.2 Σύγκριση των στατιστικών στοιχείων της ανεργίας των Δήμων με το σύνολο της χώρας

Από τη διακύμανση του διαγράμματος 9, διαπιστώνουμε ότι το πρόβλημα της ανεργίας εμφανίζεται σχεδόν με την ίδια ένταση και στους τρεις δήμους της Αττικής. Η περιοχή της Καλλιθέας και του Περιστερίου έχουν το σοβαρότερο πρόβλημα καθώς έχουν ανεργία υψηλότερη(10,52% και 9,9% αντίστοιχα)από το μέσο όρο(8,8%) της χώρας. Η περιοχή της Ζωγράφου εμφανίζει το χαμηλότερο ποσοστό ανεργίας(7,89%) από τους τρεις Δήμους το οποίο δεν ξεπερνά το μέσο όρο της χώρας.

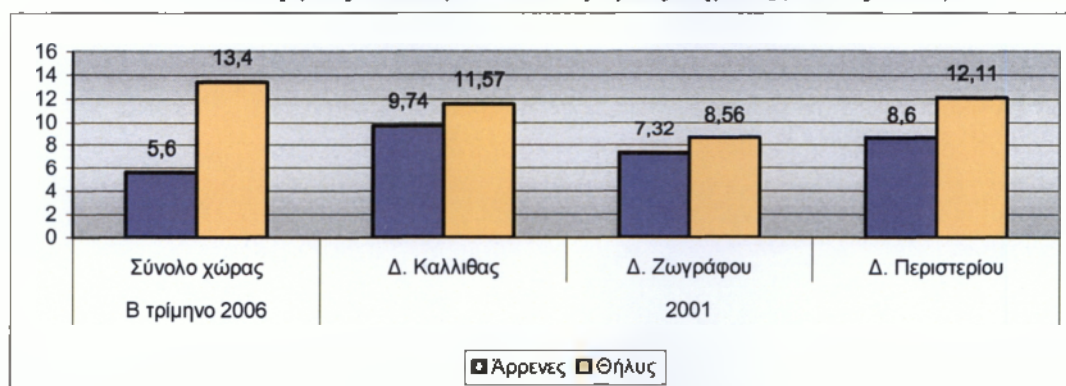
Διάγραμμα 9:
Ποσοστό ανεργίας στο σύνολο της χώρας(β' τριμήνου 2006)
και ποσοστό ανεργίας στους τρεις δήμους(έτος 2001)

ΠΗΓΗ : Εθνική Στατιστική Υπηρεσία

Από την σύγκριση των στοιχείων στο διάγραμμα 10, παρατηρούμε ότι οι γυναίκες αντιμετωπίζουν πιο έντονα το πρόβλημα της ανεργίας, τα υψηλότερα ποσοστά άνεργων γυναικών εμφανίζουν η Καλλιθέα και το Περιστερί (με 11,57% και 12,11% αντίστοιχα) που όμως εμφανίζονται ελάχιστα μικρότερα από το μέσο όρο ανεργίας των γυναικών της χώρας(13,4%). Υψηλή όμως εμφανίζεται και στους τρεις δήμους και η ανεργία των αντρών. Παρατηρούμε ότι παρόλο που τα ποσοστά ανεργίας στους άντρες και στους τρεις Δήμους εμφανίζονται χαμηλότερα από αυτά των γυναικών είναι πολύ μεγαλύτερα από το μέσο όρο της ανεργίας των αντρών της χώρας. Η περιοχή της Καλλιθέας με ποσοστό ανεργίας στους άντρες 9,74% έχει σχεδόν το διπλάσιο ποσοστό από το μέσο όρο της χώρας (5,6%).

Διάγραμμα 10:
% ανεργίας κατά φύλο στο σύνολο της χώρας (β' τριμήνου 2006)
και % ανεργίας κατά φύλο στους τρεις δήμους(έτους 2001)

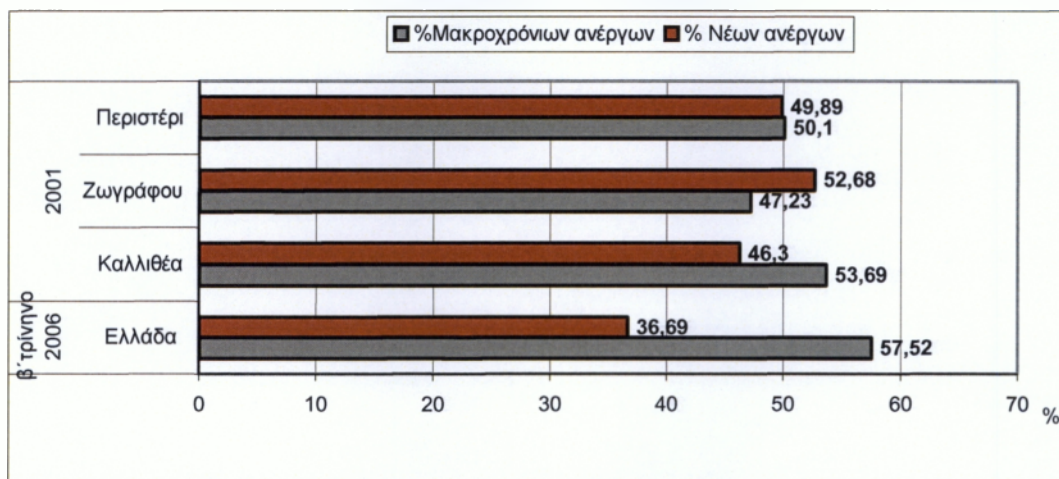

ΠΗΓΗ: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία

Στο διάγραμμα 11 συγκρίνουμε το ποσοστό των μακροχρόνιων ανέργων και το ποσοστό των νέων ανέργων (δηλαδή όσων εισέρχονται για πρώτη φορά στην αγορά εργασίας αναζητώντας απασχόληση) των τριών δήμων με το σύνολο της χώρας. Παρατηρούμε ότι και οι τρεις δήμοι έχουν υψηλά ποσοστά και στις δυο κατηγορίες

ανέργων. Το υψηλότερο ποσοστό μακροχρόνιων ανέργων στο σύνολο των ανέργων εμφανίζει ο δήμος Καλλιθέα με 53,69% , ποσοστό ιδιαίτερα αυξημένο που όμως δεν ξεπερνά το σύνολο της χώρας (57,52%), ενώ το χαμηλότερο ο δήμος Ζωγράφου με 47,23%. Ιδιαίτερα αυξημένα σε σχέση με το σύνολο της χώρας εμφανίζονται τα ποσοστά των νέων ανέργων και στους τρεις δήμους οι οποίοι έχουν ποσοστά μεγαλύτερα από την Ελλάδα. Ο δήμος Ζωγράφου με 52,68% συγκεντρώνει το υψηλότερο ποσοστό νέων ανέργων, το οποίο είναι σχεδόν διπλάσιο από σύνολο της χώρας (36,69%), ενώ το χαμηλότερο ο δήμος Καλλιθέας με 46,3% το οποίο ξεπερνά κατά 9,61 ποσοστιαίες μονάδες την ανεργία των νέων συνολικά της χώρας. Ενώ στο δήμο Περιστερίου το ποσοστό της μακροχρόνιας ανεργίας 50,1% εμφανίζεται στα ίδια περίπου επίπεδα με το ποσοστό των νέων ανέργων 49,89%.

Διάγραμμα 11:
% μακροχρόνιων ανέργων και % νέων ανέργων στο σύνολο της χώρας
και στους Δήμους(Καλλιθέα, Ζωγράφου, Περιστερί)
 (% στο σύνολο των ανέργων)

ΠΗΓΗ: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία

Από τις παραπάνω συγκρίσεις μεταξύ των τριών δήμων με το σύνολο της χώρας, διαπιστώνουμε, ότι η ανεργία πλήττει έντονα τις τοπικές αγορές εργασίας των τριών δήμων της μεγαλύτερης Περιφέρειας της χώρας. Ιδιαίτερα ευαίσθητες εμφανίζονται οι περιοχές της Καλλιθέας και του Περιστερίου που όπως είδαμε η ανεργία αυξήθηκε και συγκεντρώνουν ποσοστά ανεργίας που ξεπερνούν ακόμα και το μέσο εθνικό όρο, επίσης τα ποσοστά ανεργίας στις γυναίκες είναι ιδιαίτερα υψηλά στους δυο δήμους, τα οποία απέχουν ελάχιστα από μέσο όρο της γυναικείας ανεργίας στη χώρα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η ανεργία αποτελεί σοβαρό πρόβλημα για τους Δήμους της Περιφέρειας Αττικής, η οποία είναι η μεγαλύτερη Περιφέρεια της χώρας και εκφράζει τη δυναμική ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας. Συγκεκριμένα στους δήμους Καλλιθέας, Ζωγράφου και Περιστερίου τα ποσοστά ανεργίας είναι σε υψηλά επίπεδα, ενώ ειδικότερα στην Καλλιθέα και στο Περιστερί η ανεργία ξεπερνά το γενικό σύνολο της χώρας.

Όπως διαπιστώσαμε από τα διαθέσιμα στοιχεία της ΕΣΥΕ, οι νέοι και οι γυναίκες αποτελούν τα πρώτα θύματα της ανεργίας, τόσο στο σύνολο της χώρας όσο ξεχωριστά και στους τρεις δήμους του Λεκανοπεδίου.

Αναμφίβολα, τα τελευταία χρόνια υπάρχει μια σειρά μέτρων, προγραμμάτων για την καταπολέμηση της ανεργίας, που όμως δεν επαρκούν για την επίλυση του προβλήματος.

Από την ανάλυση των στατιστικών στοιχείων της ανεργίας και των προγραμμάτων που εφαρμόζονται στους τρεις δήμους, προκύπτει ότι στην περιοχή της Ζωγράφου που η Τοπική Αυτοδιοίκηση έχει σημαντικότερη δράση σε θέματα της απασχόλησης, συμμετέχοντας πιο ενεργά σε ένα μεγάλο αριθμό ολοκληρωμένων προγραμμάτων κατάρτισης, επιμόρφωσης, υποστηρίξεις ανέργων και εργαζομένων, προώθησης των ίσων ευκαιριών μεταξύ των δύο φύλων, ενθαρρύνοντας τη συνεργασία μεταξύ των τοπικών, περιφερειακών και εθνικών φορέων, για την καταπολέμηση της ανεργίας, εμφανίζει σημαντικά αποτελέσματα στην περιοχή όπως: το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε, μειώθηκε η ανεργία των γυναικών και των νέων, και γενικότερα ο δήμος συγκεντρώνει τα χαμηλότερα ποσοστά ανεργίας στις κατηγορίες ανέργων που εξετάσαμε (κατά φύλο, ηλικία, μακροχρόνια ανεργία), σε σχέση με τους άλλους δυο δήμους. Ενώ στις περιοχές της Καλλιθέας και του Περιστερίου που η Τοπική Αυτοδιοίκηση, όπως είδαμε έχει πιο περιορισμένη δράση, με λιγιστά ολοκληρωμένα προγράμματα, με ελάχιστη συνεργασία των δήμων με τοπικούς ή περιφερειακούς φορείς, σε σχέση με το δήμο Ζωγράφου, η ανεργία είναι σε υψηλά επίπεδα, παρουσιάζοντας αύξηση και τα ποσοστά ανεργίας τους είναι μεγαλύτερα ακόμα και από τον μέσο εθνικό όρο.

Σύμφωνα με τα παραπάνω συμπεραίνουμε την αναγκαιότητα της συμβολής της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην μείωση της ανεργίας και στην προώθηση της τοπικής ανάπτυξης. Οι δυνατότητες και τα περιθώρια δράσης σε τοπικό επίπεδο είναι σήμερα περισσότερες από ποτέ άλλοτε. Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την καταπολέμηση της ανεργίας είναι σημαντικός, για να είναι όμως ο ρόλος της αποτελεσματικός απαιτείται η εξασφάλιση των αναγκαίων πόρων (υλικών και ανθρώπινων), η ουσιαστική συμβολή της τοπικής αυτοδιοίκησης στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση ολοκληρωμένων προγραμμάτων για την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης, η Τοπική Αυτοδιοίκηση θα πρέπει να είναι σε θέση όχι μόνο να εφαρμόζει τα μέτρα πολιτικής που λαμβάνονται σε κεντρικό επίπεδο, αλλά να σχεδιάζει και να υλοποιεί τα κατάλληλα μέτρα που να ανταποκρίνονται στις υπαρκτές ανάγκες και ιδιαιτερότητες του εκάστοτε τοπικού επιπέδου. Η Τ.Α θα πρέπει να παρέχει πλήρης ενημέρωση και πληροφόρηση στους πολίτες της για τα προγράμματα που εφαρμόζονται κατά της ανεργίας αλλά και της δυνατότητες που παρέχονται σε σχέση με την απασχόληση στην περιοχή της αρμοδιότητας της, (μέσω διαφήμισης από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, με την διανομή ενημερωτικών φυλλαδίων, αλλά και απευθείας ενημέρωση από κάθε αρμόδια υπηρεσία). Επιπλέον, για να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της ανεργίας, απαιτείται η πλήρης και συστηματική

ανάλυση και καταγραφή των χαρακτηριστικών της ανεργίας και της απασχόλησης (κατά ηλικία, φύλο, επίπεδο εκπαίδευσης, κ.α) , καθώς και των φυσικών πόρων σε κάθε περιοχή της χώρας (κατά κοινότητα ,δήμο, νομό, περιφέρεια). Σε μια περιοχή που δεν έχουμε στατιστική ανάλυση δεν μπορούμε να κάνουμε κανένα είδους σχεδιασμό.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Βίβλιαν Φόρεστερ, Οικονομική Φρίκη, Αθήνα 1997
2. Εγκυκλοπαίδεια : Υδρόγειος, Γενική Ελληνική και Παγκόσμιος, Τόμος Γ΄, Αθήνα
3. Ινστιτούτο Στρατηγικών και Αναπτυξιακών Μελετών "Ανδρέας Παπανδρέου" (ΙΣΤΑΜΕ), Οι δρόμοι της ΟΝΕ, ΟΝΕ και Απασχόληση, Αθήνα 2000.
4. Λεωνίδας Α. Παπακωνσταντινίδης, Στρατηγική Οικονομικής & Περιφερειακής Ανάπτυξης, Αθήνα 2003.
5. Λεωνίδας Α. Παπακωνσταντινίδης, Ευαισθητοποιημένη Τοπική Κοινωνία, Αθήνα 2002.
6. Παναγιώτης Β. Ρουμेलιώτης, Η Πορεία προς την Παγκοσμιοποίηση. Ευρωπαϊκή στρατηγική για τον 21^ο Αιώνα, Αθήνα 1996
7. Σημείωμα Ευρωπαϊκής Ένωσης "ΑΝΕΡΓΙΑ- STOP" Φεβρουάριος 1999.

ΠΗΓΕΣ

- 1) Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης(ΚΕΚ) Δήμου Καλλιθέας
- 2) ΚΕΚ «ΗΡΙΑΔΑΝΟΣ» Δήμου Ζωγράφου
- 3)Κέντρο πληροφόρησης Νέων (ΚΙΠΝ) Δήμου Καλλιθέας

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

- 1) www.anasyntaxi.gr
- 2) www.kallithea.gr
- 3) www.zografoy.gr
- 4) www.peristeri.gr
- 5) www.oke.gr
- 6) www.europa.eu
- 7) www.statistics.gr
- 8) www.kedke.gr
- 9) www.equal-Greece.gr
- 10) www.eetaa-tsda.gr
- 11) www.ande.isma.iv.gr
- 12) www.vpakp.gr

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

1. Απασχολούμενοι (σε χιλ.) ηλικίας 15 ετών και άνω, κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, για τα έτη 2004-2006 ανά τρίμηνο (σύνολο χώρας).....	24
2. Άνεργοι (σε χιλ.) ηλικίας 15 ετών και άνω, κατά διάρκεια χρόνου ανεργίας, για τα έτη 2004-2006 ανά τρίμηνο (σύνολο χώρας).....	26
3. Ποσοστό ανέργων κατά ηλικία και φύλο στο σύνολο του εργατικού δυναμικού, για τα έτη 2004-2006 ανά τρίμηνο (σύνολο χώρας).....	27
4. Ποσοστό ανέργων κατά επίπεδο εκπαίδευσης στο σύνολο του εργατικού δυναμικού, για τα έτη 2004-2006 ανά τρίμηνο (σύνολο χώρας).....	28
5. Ποσοστά ανεργίας κατά Περιφέρεια, κατά το β τρίμηνο του 2005 και του 2006	29
6. Οικονομικώς ενεργός και μη ενεργός πληθυσμός κατά φύλο και ομάδες ηλικιών, για τα έτη 1991 και 2001 (Δ. Καλλιθέας).....	44
7. Ποσοστό απασχόλησης στο εργατικό δυναμικό κατά ηλικία και φύλο, για τα έτη 1991 και 2001 (Δ. Καλλιθέας).....	45
8. Οικονομικώς ενεργός πληθυσμός κατά φύλο και κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, για τα έτη 1991 και 2001 (Δ. Καλλιθέας).....	46
9. Άνεργοι κατά ηλικία και φύλο για τα έτη 1991 και 2001 (Δ. Καλλιθέας)	47
10. % Μακροχρόνιων ανέργων και % Νέων ανέργων κατά ηλικία και φύλο, για τα έτη 1991 και 2001 (Δ. Καλλιθέας).....	49
11. Οικονομικώς ενεργός και μη ενεργός πληθυσμός κατά φύλο και ομάδες ηλικιών, για τα έτη 1991 και 2001 (Δ. Ζωγράφου).....	58
12. Ποσοστό απασχόλησης στο εργατικό δυναμικό κατά ηλικία και φύλο, για τα έτη 1991 και 2001 (Δ. Ζωγράφου).....	59
13. Οικονομικώς ενεργός πληθυσμός κατά φύλο και κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, για τα έτη 1991 και 2001 (Δ. Ζωγράφου).....	60
14. Άνεργοι κατά ηλικία και φύλο, για τα έτη 1991 και 2001 (Δ. Ζωγράφου).....	61
15. % Μακροχρόνιων ανέργων και % Νέων ανέργων κατά ηλικία κα φύλο, για τα έτη 1991 και 2001 (Δ. Ζωγράφου).....	63
16. Οικονομικώς ενεργός και μη ενεργός πληθυσμός κατά φύλο και ομάδες ηλικιών, για τα έτη 1991 και 2001 (Δ. Περιστερίου).....	71
17. Ποσοστό απασχόλησης στο εργατικό δυναμικό κατά ηλικία κα φύλο, για τα έτη 1991 και 2001 (Δ. Περιστερίου).....	72
18. Οικονομικώς ενεργός πληθυσμός κατ φύλο και κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, για τα έτη 1991 και 2001 (Δ. Περιστερίου).....	73
19. Άνεργοι κατά ηλικία και φύλο, για τα έτη 1991 και 2001 (Δ. Περιστερίου).....	74
20. % Μακροχρόνιων ανέργων και % Νέων ανέργων κατά ηλικία και φύλο, για τα έτη 1991 και 2001 (Δ. Περιστερίου).....	76

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

1. Εξέλιξη του εργατικού δυναμικού στο σύνολο του πληθυσμού και του ποσοστού των ανέργων επί του εργατικού δυναμικού, για τα έτη 2004-2006 ανά τρίμηνο (σύνολο χώρας).....	23
2. Ποσοστό ανέργων στο εργατικό δυναμικό κατά ηλικία και φύλο, για τα έτη 1991 και 2001 (Δήμου Καλλιθέας).....	48
3. Ποσοστό ανέργων στο εργατικό δυναμικό κατά ηλικία και φύλο, για τα έτη 1991 και 2001 (Δήμου Ζωγράφου).....	62
4. Ποσοστό ανέργων στο εργατικό δυναμικό κατά ηλικία και φύλο, για τα έτη 1991 και 2001 (Δήμου Περιστερίου).....	75
5. Ποσοστά ανεργίας στους Δήμους (Καλλιθέας, Ζωγράφου, Περιστερίου), για τα έτη 1991 και 2001 (% του εργατικού δυναμικού).....	81
6. Ποσοστά ανεργίας αντρών –γυναικών στους Δήμους (Καλλιθέας, Ζωγράφου, Περιστερίου), για τα έτη 1991 και 2001 (% του εργατικό δυναμικό).....	81
7. Ποσοστά ανεργίας κατά ομάδες ηλικιών στους Δήμους (Καλλιθέας, Ζωγράφου, Περιστερίου), για το έτος 2001 (% του εργατικού δυναμικού).....	82
8. % Μακροχρόνιων ανέργων και % Νέων ανέργων στους Δήμους (Καλλιθέας, Ζωγράφου, Περιστερίου) για το έτος 2001 (% του εργατικού δυναμικού).....	83
9. Ποσοστό ανεργίας στο σύνολο της χώρας (β' τριμήνου 2006) και ποσοστό ανεργίας στους τρεις δήμους (έτος 2001).....	84
10. % ανεργίας κατά φύλο στο σύνολο της χώρας ('β τριμήνου 2006) και % ανεργίας κατά φύλο στους τρεις δήμους (έτος 2001).....	84
11. % μακροχρόνιων ανέργων και % νέων ανέργων στο σύνολο της χώρας και στους Δήμους Καλλιθέα, Ζωγράφου, Περιστερίου (% στο σύνολο των ανέργων).....	85